

Belgische Senaat

Gewone Zitting 2002-2003

2-256

Plenaire vergaderingen
Zaterdag 21 december 2002

Namiddagvergadering

Handelingen

Session ordinaire 2002-2003

Sénat de Belgique

Annales

Séances plénières

Samedi 21 décembre 2002

Séance de l'après-midi

2-256

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be www.dekamer.be

Afkortingen - Abréviations

AGALEV	Anders Gaan Leven
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
CDH	Centre Démocrate Humaniste
ECOLO	Écologistes
MR	Mouvement réformateur
PS	Parti Socialiste
SP.A	Socialistische Partij Anders
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Ontwerp van programmawet 1 (Stuk 2-1390) (Evocatieprocedure)	4
Ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391).....	4
Voortzetting van de algemene bespreking	4
Algemene bespreking van het onderdeel Sociale Aangelegenheden	23
Algemene bespreking van het onderdeel Financiën en Economische Aangelegenheden	34
Algemene bespreking van het onderdeel Justitie.....	41
Algemene bespreking van het onderdeel Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegenheden	46
Algemene bespreking van het onderdeel Institutionele Aangelegenheden	48
Algemene bespreking van het onderdeel Buitenlandse Betrekkingen en Landsverdediging.....	48
Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391)	53

Bijlage

Ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391).....	54
Amendementen	54

Sommaire

Projet de loi-programme 1 (Doc. 2-1390) (Procédure d' évocation)	4
Projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391).....	4
Suite de la discussion générale	4
Discussion générale du volet Affaires sociales	23
Discussion générale du volet Finances et Affaires économiques	34
Discussion générale du volet Justice	41
Discussion générale du volet Intérieur et Affaires administratives.....	46
Discussion générale du volet Affaires institutionnelles.....	48
Discussion générale du volet Relations extérieures et Défense.....	48
Discussion des articles du projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391)	53

Annexe

Projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391).....	54
Amendements	54

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 14.40 uur.)

**Ontwerp van programmawet 1
(Stuk 2-1390) (Evocatieprocedure)****Ontwerp van programmawet 2
(Stuk 2-1391)*****Voortzetting van de algemene bespreking***

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Een inmiddels wereldbekende studie van de jonge Harvard-professor Dani Rodrik bewijst met zekerheid de stelling dat het welvaartspeil van landen afhangt van de kwaliteit van hun instellingen en niet, zoals tot voor kort werd gedacht, van de geografische ligging of van de openheid voor internationale handel. Elke democratische overheid heeft de plicht om een langetermijnvisie te ontwikkelen inzake kwaliteitsbewaking van de overheidsinstellingen. Dat is de grondvoorwaarde om de economische groei te ondersteunen. Vertrouwen in de instellingen opbouwen, vraagt tijd. Het gebeurt niet van de ene dag op de andere en het is wereldwijd één van de belangrijkste uitdagingen.

Het is niet alleen een opdracht voor ontwikkelingslanden, maar voor elke democratische staat. Het lijkt alsof de paarsgroene regering deze boodschap al bij haar aantreden had begrepen. In juli 1999 was het ombouwen van België tot een modelstaat inderdaad het eerste en belangrijkste onderdeel van het paarsgroene project. De overheid moest erin slagen haar taken zowel zorgzaam, democratisch als rechtvaardig uit te voeren. Een zorgzame overheid zou een dienstverlening van hoog niveau uitbouwen die de vergelijking kon doorstaan met de beste bedrijven in de particuliere sector en met de beste openbare besturen in het buitenland. Hiertoe zou de regering een externe audit van de openbare besturen laten uitvoeren, een pact sluiten dat een verdoogdreven depolitiserings van de benoemingen en objectiviteit van alle aanwervingen en bevorderingen garandeert en, ten slotte, de administratieve last en regelnevel terugschroeven met 10% tijdens de eerste twee jaar en met een kwart tegen het einde van de regeerperiode.

Wat stellen wij nu vast? De regering verkeert in ademnood en moet een beroep doen op een zuurstofwet. Van de vooropgestelde doelstellingen kwam er bijzonder weinig terecht.

De externe audit van de openbare besturen werd niet gevoerd. Over een depolitiseringspact wordt niet meer gesproken. Het aantal wetten en regels is niet verminderd, maar integendeel toegenomen.

De Copernicushervorming voor de modernisering van de overheidsadministratie werd opgestart, maar het initiële opzet is vooral door het verzet van de Franstalige socialisten afgezwakt en beperkt gebleven tot een operatie aan de top van de administratie. De selectie van de voorzitters van de Federale Overheidsdiensten gebeurt weliswaar op grond van zogenaamde objectieve criteria, maar door jury's die door de minister worden samengesteld en waarin de minister zelf het

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 14 h 40.)

**Projet de loi-programme 1 (Doc. 2-1390)
(Procédure d'évocation)****Projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391)*****Suite de la discussion générale***

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Une étude dont les résultats ont été publiés dans le monde entier et qui a été menée par le jeune professeur de Harvard Dani Rodrik démontre avec certitude que le niveau de bien-être des pays dépend de la qualité de leurs institutions et non, comme on le pensait encore récemment, de la situation géographique ou de l'ouverture au commerce international. Chaque autorité démocratique a pour devoir de développer une vision à long terme du contrôle de qualité des organismes publics. C'est la condition de base au soutien de la croissance économique. Mais développer la confiance dans les institutions ne se fait pas en un jour et est partout dans le monde un des principaux défis.*

C'est une tâche non seulement pour les pays en voie de développement mais pour tout État démocratique. Il semble que le gouvernement arc-en-ciel ait compris tout cela dès son installation. En juillet 1999, la transformation de la Belgique en État-modèle constituait en effet la première partie, et la plus importante, du projet gouvernemental. Les autorités devaient parvenir à remplir attentivement, démocratiquement et équitablement leur tâche. Un pouvoir attentif développerait une offre de services de haut niveau qui supporterait la comparaison avec les meilleures entreprises du secteur privé et les meilleures administrations publiques à l'étranger. À cet effet, le gouvernement demanderait un audit externe de la fonction publique, conclurait un pacte qui garantirait une dépolitisation des nominations ainsi qu'une objectivation de tous les engagements et de toutes les promotions et, enfin, réduirait de 10% la charge administrative et le volume de la réglementation au cours des deux premières années et d'un quart avant la fin de la législature.

Que constatons-nous aujourd'hui ? Le gouvernement suffoque et doit recourir à une loi-oxygène. Des objectifs précités, très peu a été réalisé.

L'audit externe de la fonction publique n'a pas été mené. Il n'a plus été question d'un pacte de dépolitisation. Le nombre de lois et de réglementations n'a pas diminué mais a au contraire augmenté.

La réforme Copernic visant à la modernisation de l'administration fédérale a été lancée mais le projet initial a été revu à la baisse, surtout sous la pression des socialistes francophones, et limité à une opération au sommet de la hiérarchie de l'administration. La sélection des présidents des services publics fédéraux est assurée, il est vrai, sur la base de soi-disant critères objectifs mais par des jurys composés par le ministre qui a lui-même le dernier mot.

Presque tous les présidents des SPF ont un profil politique

laatste woord heeft.

Bijna alle veertien FOD-voorzitters hebben een uitgesproken partijpolitiek profiel. Vijf ervan behoren tot de liberale familie en evenveel tot de socialistische.

De Copernicushervorming voorzag ook in de afschaffing van alle kabinetten, maar de verwezenlijking van deze doelstelling is nu reeds verschoven naar een volgende regeerperiode. Bovendien kosten de huidige kabinetten meer dan die van de vorige regering. Het staat dus nu al vast dat de Copernicushervorming niet tijdens deze zittingsperiode kan worden afgerond. De mensen, de klanten van de overheid, hebben van deze hervorming nog niets gemerkt. De dienstverlening van de overheidsdiensten is niet beter dan drie jaar geleden. Een aantal keren is de regering ernstig in gebreke gebleven, zoals bij de organisatie van de sociaal-economische enquête en bij de invoering van de reflecterende nummerplaat. De regering startte een aantal projecten van *e-government* op, maar die blijven hoofdzakelijk beperkt tot de sociale zekerheid en hebben niets met een terugschroeven van de wet te maken, wel met de vereenvoudiging van een aantal aangiften.

Als democratische overheid heeft de regering zich tot doel gesteld de burgers opnieuw centraal te stellen in het besluitvormingsproces door de modernisering van het kiesstelsel, de halvering van het gewicht van de lijststem, het uitbreiden van de mogelijkheden om volksraadplegingen te houden en het uitsluiten van belangenvermenging bij de uitoefening van een politiek mandaat.

Wat heeft de regering gerealiseerd?

Alleen de halvering van het gewicht van de lijststem en de invoering van provinciale kieskringen met een voor de Vlaamse partijen nadelige regeling en het zo verfoeilijke dubbelmandaat werden bereikt. De afzonderlijke lijst van opvolgers werd eerst afgeschaft en bij de kieswetwijziging weer opnieuw ingevoerd. De kieswethervorming zal de kiezer niet meer, maar minder invloed geven en meer in plaats van minder kiezersbedrog tot gevolg hebben. Daarnaast zal ze ongetwijfeld de personalisering en de mediatisering van de politiek in de hand werken. De mogelijkheid tot het houden van volksraadplegingen is in geen enkel opzicht verhoogd.

Opvallend is dat de regering over haar zogenaamde hervormingen geen enkele keer om de mening van de burger zelf heeft gevraagd. De bevraging over de Copernicushervorming was eerder een propagandastunt dan een raadpleging.

Een andere doelstelling van de modelstaat België is een rechtvaardige en verdraagzame overheid. Daarbij had men vooral een betere werking van justitie en politie op het oog, met onder meer een veilige leefomgeving, een eerlijke en snelle rechtsbedeling en het terugdringen van agressie in de maatschappij.

Als instrumenten om die doelstellingen te realiseren, koos de regering voor een veiligheidsplan dat moest leiden tot een daadwerkelijke daling van alle vormen van criminaliteit en een effectieve verhoging van de ophelderingsgraad, meer politie op het terrein, het opvoeren van de strijd tegen de georganiseerde misdaad en de witteboordencriminaliteit en een actieplan voor het wegwerken van de gerechtelijke

clairement affirmé. Cinq d'entre eux appartiennent à la famille libérale et les cinq autres à la famille socialiste.

La réforme Copernic prévoyait également la suppression des cabinets mais la réalisation de cet objectif est déjà reportée à une prochaine législature. En outre, les cabinets actuels sont plus coûteux que ceux du gouvernement précédent. Il est donc déjà certain que la réforme Copernic ne sera pas achevée durant cette législature. La population, cliente de l'administration, n'a pas encore vu le moindre signe de cette réforme. L'offre de services assurée par cette administration n'est pas meilleure qu'il y a trois ans. À plusieurs reprises, le gouvernement a sérieusement manqué à ses devoirs, par exemple lors de l'organisation d'une enquête socio-économique et de l'introduction de la plaque minéralogique rétro réfléchissante. Il a lancé certains projets relatifs à l'e-gouvernement mais ceux-ci se sont surtout bornés à la sécurité sociale et n'ont rien à voir avec une réduction du volume des lois : ils ne permettent qu'une simplification de certaines déclarations.

Le gouvernement s'est assigné pour objectif de replacer le citoyen au centre du processus décisionnel par la modernisation du système électoral, la réduction de moitié de l'effet dévolutif de la case de tête, l'élargissement des possibilités d'organisation de consultations populaires et en éliminant les confusions d'intérêt dans l'exercice d'un mandat politique.

Qu'a réalisé le gouvernement ? Seulement la réduction de moitié de l'effet dévolutif de la case de tête, l'introduction des circonscriptions électorales provinciales – au détriment des partis flamands – et le détestable double mandat. La liste séparée des suppléants, d'abord supprimée, a été réintroduite par le biais de la loi de réforme électorale. Celle-ci donnera non pas plus mais moins d'influence à l'électeur ; elle favorisera la personnalisation et la médiatisation de la politique. La possibilité d'organiser des consultations populaires n'a nullement été élargie.

Le gouvernement n'a jamais demandé l'avis du citoyen sur ses soi-disant réformes. La consultation sur la réforme Copernic relevait davantage de la propagande que de la véritable consultation.

Un autre objectif de la Belgique État-modèle était des pouvoirs publics tolérants et faisant preuve d'équité. On visait surtout un meilleur fonctionnement de la justice et de la police, avec notamment un environnement plus sûr, une administration de la justice plus efficace et plus rapide et une réduction du nombre d'agressions.

Comme instruments pour atteindre ces objectifs, le gouvernement a choisi un plan de sécurité qui devait entraîner une diminution effective de toutes les formes de criminalité et une augmentation du nombre d'affaires résolues, une plus grande présence policière sur le terrain, une lutte intensifiée contre la criminalité organisée et la criminalité en col blanc, ainsi qu'un plan d'action visant à supprimer l'arriéré judiciaire.

Après bien des frictions internes, le gouvernement a adopté un plan de sécurité mais l'exécution de la plupart de ses points en est toujours en phase initiale. Le gouvernement exhibe aujourd'hui des statistiques qui indiqueraient une diminution de la criminalité. Ces statistiques ne sont

achterstand.

Na heel wat interne strubbelingen stelde de regering een veiligheidsplan op, maar de uitvoering van de meeste actiepunten bevindt zich nog maar in de beginfase. De regering pakt nu al uit met statistieken die zouden bewijzen dat de criminaliteit is gedaald. Die statistieken zijn echter nooit volledig en het gaat bovendien altijd om bepaalde vormen van criminaliteit in een bepaalde stad of streek.

Het snelrecht dat het wapen tegen de straatcriminaliteit moest worden, wordt nauwelijks toegepast. Bovendien vernietigde het Arbitragehof onlangs enkele bepalingen uit die wet. De regering slaagt er door interne onenigheid evenmin in om een nieuw jeugdsanctierecht tot stand te brengen.

De politiehervorming, zoals ze door de regering Verhofstadt is uitgevoerd, heeft alleszins niet geleid tot meer politie op het terrein. Integendeel; we zien minder blauw in de straat, ondanks de massale financiële middelen die werden vrijgemaakt.

In de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit heeft de regering Verhofstadt de beweging die door de vorige regering op gang was gebracht, niet voortgezet. De realisaties die ze op dat domein kan voorleggen, zijn niet haar verdienste, maar wel die van de vorige regering die dit dossier volledig had voorbereid.

Andere dossiers zoals dat van de spijtoptanten, de anonieme getuigen en de bescherming van bedreigde getuigen zitten muurvast of zijn door amendementen van de meerderheidspartijen in belangrijke mate uitgehouden. De regering faalt in het tot stand brengen van een overheid die zich wapent tegen de infiltraties van de georganiseerde criminaliteit. De dienst Veiligheid van de Staat en de anticorruptiedienst zijn onderbemand.

Omtrent de doelstellingen inzake een verdraagzame overheid wil ik het volgende zeggen. In haar regeerakkoord kondigde de regering een drastische vereenvoudiging aan van de nationaliteitswetgeving alsook een totale aanpak om de leefbaarheid van de steden te herstellen. De nationaliteitswetgeving is drastisch vereenvoudigd, maar het gevolg ervan is dat een coherente integratie en een vreemdelingenbeleid onmogelijk geworden zijn en dat er ernstige veiligheidsrisico's zijn ontstaan. Het opheffen van de wil tot integratie was een totaal verkeerd signaal waarvan de gevolgen niet te overzien zijn. De snel-Belgwet is zonder meer één van de slechtste wetten ooit.

Is dit de nieuwe politieke cultuur die moet leiden tot meer vertrouwen en volgens internationale economisten tot meer welvaart en welzijn? We betwijfelen dat ten zeerste. We hebben aankondigingen gehoord over de vernieuwing van de administratie, het overzichtelijke van de regelgeving, de administratieve vereenvoudiging, depolitisering, enzovoort, maar eigenlijk hebben de mensen daar op het terrein nog niet veel van gemerkt. Andere collega's zullen hier tijdens de artikelsgewijze bespreking nog dieper op ingaan.

Er zijn nog het terugdringen van alle controleorganen in onze samenleving, de inperking van de macht van de Raad van State en het Rekenhof, de mediatieke in plaats van de democratische verantwoording, de partijadviseurs die officiële ambtenaren worden om de komende

cependant jamais complètes et ne concernent que certaines formes de criminalité dans une ville ou une région particulière.

Le snelrecht qui devait être l'arme contre la criminalité est rarement appliqué. En outre, la Cour d'Arbitrage a récemment annulé certaines dispositions de cette loi. Le gouvernement ne parvient pas non plus à se mettre d'accord sur un nouveau droit sanctionnel des jeunes.

La réforme des polices telle que menée par le gouvernement Verhofstadt n'a pas débouché sur une présence plus importante de la police sur le terrain. Au contraire, nous voyons moins de bleu dans la rue et ce malgré les importants moyens financiers qui ont été consacrés à cette réforme.

Dans la lutte contre la criminalité organisée, le gouvernement n'a pas poursuivi sur la lancée de son prédécesseur. Les réalisations concrètes sont dues au gouvernement précédent qui avait entièrement préparé ce dossier.

D'autres dossiers comme ceux des repentis, des témoins anonymes et de la protection des témoins menacés sont totalement bloqués ou ont été vidés d'une bonne partie de leur substance par l'adoption d'amendements de la majorité. Le gouvernement n'a pas réussi à créer un pouvoir capable de résister aux infiltrations de la criminalité organisée. La Sûreté de l'État et le service anti-corruption manquent de personnel.

J'en viens à l'objectif visant à créer des pouvoirs publics tolérants. L'accord gouvernemental annonçait une simplification drastique de la législation relative à la nationalité ainsi qu'une restauration de la qualité de la vie dans les villes. La législation sur la nationalité a certes été fortement simplifiée mais le résultat en est qu'une intégration cohérente et une politique des étrangers sont devenues impossibles et que de sérieux risques pour la sécurité sont apparus. La suppression de la volonté d'intégration était un mauvais signal dont les conséquences sont imprévisibles. La loi de naturalisation accélérée est une des plus mauvaises lois jamais adoptées.

Est-ce là la nouvelle culture politique qui doit accroître la confiance et, selon les économistes, la prospérité et le bien-être ? Nous en doutons fort. On nous a annoncé le renouveau de l'administration, la clarification de la législation, la simplification administrative, la dépolitisation, etc., mais sur le terrain les citoyens n'en ont pas remarqué grand-chose.

À cela s'ajoutent la réduction de tous les organes de contrôle dans notre société, la restriction des pouvoirs du Conseil d'État et de la Cour des Comptes, la disparition de la représentation démocratique au profit de la médiatisation, les conseillers de partis qui deviennent des fonctionnaires officiels pour préparer la prochaine campagne électorale, les articles parus dans la presse européenne, le harcèlement des journalistes. Nous sommes donc encore loin de la nouvelle culture politique qui doit restaurer la confiance dans nos institutions.

verkiezingscampagne voor te bereiden, de berichten in de Europese pers, de stalking van journalisten. Wij zijn dan ook van oordeel dat we nog ver af zijn van de nieuwe politieke cultuur die het vertrouwen in onze instellingen moet herstellen.

De heer René Thissen (CDH). – *Het is nu wel duidelijk dat het einde in zicht is. Wat we nu meemaken is een zwanenzang. De regering legt ons op de vooravond van Kerstmis een programmawet voor met niet minder dan 475 artikelen: een weinig benijdenswaardig record en een ramp voor het Parlement, dat blijk geeft van goede wil. Met een dergelijk programma maakt men de wet zelf belachelijk. Waarom heeft een twaalfstal gespecialiseerde parlementscommissies gedurende een hele regeerperiode hard gewerkt, als de wetsvoorstellen, de aanbevelingen van de werkgroepen, de conclusies van de hoorzittingen, het memorandum van de representatieve organisaties en de voorstellen van de administratie onder de mat worden geveegd door het slordige, doelloze en anarchistische werk van een handvol kabinetmedewerkers?*

Deze regering, de kampioen van de improvisatie – denken we maar aan het pokerspel rond de Lambermontakkoorden –, heeft van dit Parlement een permanent proefterrein gemaakt. Met het tijdsschema dat de regering ons oplegt, weet zelfs onze voorzitter niet meer waar zijn hoofd staat, is de drukkerij overbelast en kunnen de administratieve diensten met moeite volgen. Ik maak van de gelegenheid gebruik om hen te bedanken. Dat alles doet de regering om aanpassingen aan te brengen, op haar stappen terug te keren, dingen te corrigeren en steeds meer beroepsorganisaties, verenigingen en burgers tegen zich in het harnas te jagen.

In de Kamer heeft de regering op het laatste ogenblik vele nieuwe artikelen en amendementen ingediend. Omwille van de twijfelachtige kwaliteit ervan werden ze ambtshalve voorgelegd aan de Raad van State.

Wat de economische context betreft, zou men kunnen zeggen dat de regering pech heeft. Nochtans heeft ze, toen ze in 1999 aan de macht kwam, kunnen profiteren van twee opeenvolgende jaren van economische groei, 3 procent in 1999 en 4 procent in 2000. Wat een mazzel. Ze heeft trouwens niet lang moeten nadenken: het manna werd vrolijk verdeeld. Zonder veel te rekenen beloofde ze hogere uitkeringen, belastingverlagingen, beter bestuur en geluk voor iedereen.

De regering leefde de eerste maanden in een roes: de meeste indicatoren stonden op groen, de sociale gesprekspartners hadden hoop, de nieuwe woordvoerders van de ministers juichten, de pers was opgetogen. Geduldig begon de oppositie zich te organiseren. Dan verschenen de eerste wolken aan de azuurblauwe hemel. De regering merkte dat eerst niet. De eerste indicatoren sprongen op oranje en vervolgens op rood.

De verschrikkelijke ontgoocheling van het faillissement van Lernout & Hauspie was de voorbode van een ongelooflijke beursdaling en van het uiteenspatten van de zeepbel van de e-economie, de virtuele economie. Zoals vele anderen heeft ook de regering de val niet zien aankomen. Wat een klap voor de investeerders en de spaarders! De misbruiken bij vele multinationals, zoals Enron en Worldcom, en het verlies van vertrouwen in de technologische waarden zijn zo groot dat de meeste beleggers blijven afwachten. Iedereen tracht zijn

M. René Thissen (CDH). – *On peut le dire cette fois, la fin approche. On assiste au chant du cygne. Dans un dernier rôle qui se prolonge depuis quelques mois, vous soumettez à la discussion une loi-programme qui ne contient pas moins de quatre cent septante-cinq articles à la veille de Noël. C'est un record, peu enviable. Malheur au parlement qui fait preuve de bonne volonté. Avec un tel programme, c'est de la loi elle-même qu'on se moque. À quoi riment les travaux menés en profondeur durant toute la législature au sein d'une douzaine de commissions parlementaires spécialisées si les meilleures propositions de nos collègues – et quelques fois les nôtres –, les recommandations des groupes de réflexion, les résultats d'auditions, le memorandum des organisations représentatives, les suggestions de l'administration sont doublées, dépassées, effacées par le travail désordonné, erratique et même anarchique de quelques collaborateurs de cabinet ministériel ?*

Avec ce gouvernement champion de la « ligue d'impro » – rappelons-nous le coup de poker de la Saint-Polycarpe – le parlement est devenu un chantier permanent d'expérimentation. Avec le calendrier fou que vous lui imposez, même notre président ne sait où donner de la tête, l'imprimerie est débordée, les services administratifs peinent à suivre. J'en profite pour leur rendre hommage. Tout cela pour ajuster, revenir en arrière, corriger encore et vexer de plus en plus d'organisations professionnelles, d'associations et de citoyens.

À la chambre, de nombreux articles nouveaux et des amendements ont été introduits au dernier moment par le gouvernement. Puis du fait de leur qualité douteuse, ils ont été soumis d'office au conseil d'État.

À propos du contexte économique, on pourrait, avec une certaine légèreté, dire que le gouvernement joue de malchance. Mais pour ceux qui l'ont oublié, je rappellerai que vous avez été on ne peut plus vernis lorsqu'arrivant au pouvoir en 1999, vous avez bénéficié de deux années successives de croissance économique, 3% en 1999, 4% en 2000. Quelle aubaine ! Vous n'avez d'ailleurs pas réfléchi fort longtemps : puisque la manne céleste nous comble, distribuons allègrement. Et sans compter, vous avez promis revalorisations diverses, allègements d'impôts, meilleure gouvernance et bonheur pour tous.

Comme on ne jette pas de pierres aux oiseaux de bon augure, vous avez vécu les premiers mois sur un petit nuage : la plupart des indicateurs étaient au vert, les partenaires sociaux espéraient, les nouveaux porte-parole des ministres exultaient, la presse était aux anges. Patiemment l'opposition s'organisait. Puis des nuages sont venus obscurcir un ciel jusque là bleu azur. À l'époque, vous ne les avez pas remarqués. Les premiers indicateurs viraient à l'orange, c'est ainsi que nous sommes souvent les premiers à les reconnaître. Ils passèrent ensuite au rouge.

La terrible désillusion de la faillite de Lernout & Hauspie ne préfigurait-elle pas un formidable retournement de la bourse

inkomensverlies te compenseren en zijn vermogen geduldig opnieuw op te bouwen.

De gevolgen van de beursdaling werken nog steeds in op het vertrouwen van de gezinnen en van de ondernemers. Toch blijven de regering en de meeste conjunctuurspecialisten de invloed ervan op de economie onderschatten.

Nog vóór de aanslagen van 11 september 2001, die regeringsleden in al hun verklaringen vermelden, hebben we u gewaarschuwd voor de onrustbarende tekenen van een conjunctuurvertraging. Het is niet in de eerste plaats de schuld van Bin Laden dat de economische groei in ons land nagenoeg is stilgevallen: nauwelijks 1 procent in 2001 en 0,7 procent in 2002. Als de recessie zich doorzet en in de eerste helft van 2003 mogelijk zelfs een negatieve groei wordt opgetekend, zullen we ver verwijderd zijn van het beate optimisme waarmee de regering voor 2003 een economische groei van 2,1 procent voorstelde.

De groeivoorspellingen worden telkens opnieuw neerwaarts herzien en de hoop op een snelle heropleving zinkt steeds verder weg. Het VBO voorspelt voor 2003 een groei van 1,5 procent, wat ver verwijderd is van de uitgangspunten van de regering. Paarsgroen regeert zonder vooruit te zien en bezondigt zich aan misleiding.

Het internationale klimaat is bijzonder gespannen. Na de mensenjacht in Afghanistan dreigt een nieuwe oorlog in Irak. Onze temperamentvolle minister van Buitenlandse zaken is er niet in geslaagd het conflict tussen Israël en de Palestijnen op te lossen. In heel de wereld vinden aanslagen plaats of worden er voorbereid. Dat veroorzaakt niet alleen menselijke drama's, maar heeft ook verschrikkelijke economische gevolgen.

Over de toekomstige energieprijzen, vooral de olieprijs, heerst de grootste onzekerheid. Dat is precies het ogenblik dat de regering uitkiest om, tegen het advies van alle experts van de Ampèrecommissie, de Europese Commissie en het Internationaal Energie Agentschap in, de kerncentrales te ontmantelen. Nochtans is kernenergie een technologisch zeer betrouwbare energiebron die ons toelaat onze energievoorziening te diversifiëren en die bovendien economisch ook bijzonder winstgevend is. Als we de verklaringen van sommige leden van de meerderheid mogen geloven, zal deze absurde wet misschien door een volgende regering worden gewijzigd.

De ene na de andere luchtvaartmaatschappij heeft met moeilijkheden te kampen en wordt failliet verklaard. Bij ons is de toestand zo ernstig dat zelfs de kleine maatschappij die op de puinhoop van Sabena werd opgericht, al van bij de start met moeilijkheden te kampen heeft. Het internationale toerisme wordt meer en meer bedreigd door aanslagen.

Ondertussen bouwt de regering luchtkastelen. Binnenkort zal ze weer een illusie armer zijn.

Veeleer dan te rekenen op een onzeker scenario van conjunctuurherstel zou de regering moeten nagaan wat leeft bij de werkzoekenden, de bedrijfsleiders, de landbouwers, de gezondheidswerkers, de gedwongen bruggepensioneerden en de vele anderen die lijden onder de slabakkende economie, de uitblijvende investeringen, de haperende consumptie en het feit dat de regering dat niet schijnt in te zien.

et un dégonflement de l'*e-économie*, cette économie virtuelle qui porte si bien son nom ? Vous n'avez rien vu venir, comme d'autres d'ailleurs. Mais quel revers pour les investisseurs et les épargnants ! Les malversations découvertes dans la comptabilité de nombreuses sociétés multinationales, comme *Enron* ou *Worldcom*, et la crise de confiance dans les valeurs technologiques sont telles que les attentistes sont devenus légion. Chacun tente légitimement de compenser sa perte de revenus et de reconstituer patiemment son épargne.

Le retournement boursier n'a pas fini de faire sentir ses effets patrimoniaux sur la confiance des ménages et des entrepreneurs. Pourtant son impact sur l'économie réelle continue d'être sous-estimé par le gouvernement et la plupart des conjoncturistes, dont il est notoire qu'ils se fourvoient dès qu'un événement inédit survient.

Bien avant les attentats terroristes du 11 septembre 2001 abondamment cités dans tous les discours gouvernementaux, nous vous avons alertés à propos de signes inquiétants d'un sérieux ralentissement conjoncturel. Si la croissance économique a quasiment disparu dans notre pays depuis deux ans – à peine 1% en 2001, 0,7% en 2002 – ce n'est pas d'abord à Ben Laden qu'on le doit. Si la récession se prolonge au point qu'une croissance négative est même envisagée par certains organismes internationaux durant le premier semestre 2003, on sera bien loin de l'optimisme béat qui nous conduisait à prévoir un taux de croissance économique de 2,1% pour les douze prochains mois.

De mois en mois, les prévisions de croissance sont revues à la baisse et l'espoir d'une reprise rapide et vigoureuse s'éloigne toujours plus. La dernière prévision en date est celle de la FEB, qui table sur un taux moyen de 1,5% en 2003, ce qui est assez éloigné de vos bases de calcul. On peut donc dire que l'arc-en-ciel, c'est malheureusement le règne de l'imprévoyance et d'une certaine mystification.

Alors que le climat international est on ne plus tendu et après la chasse à l'homme en Afghanistan, une nouvelle guerre menace en Irak, et malgré les démarches de notre volcanique ministre des Affaires étrangères, la crise entre Israël et la Palestine est toujours aussi dévastatrice, et de nouveaux attentats se produisent ou peuvent se préparer dans plusieurs régions du monde. Au-delà des drames humains qui se répètent malheureusement et doivent nous préoccuper et nous mobiliser, l'effet économique de ces tensions est également désastreux.

L'incertitude est la plus grande concernant les prix futurs de l'énergie et du pétrole en particulier. C'est le moment que choisit le gouvernement pour mettre fin, contre l'avis de tous les experts, ceux de la commission Ampère, de la Commission européenne et de l'Agence internationale de l'énergie, à la filière nucléaire de production d'électricité, une des plus fiables du point de vue technologique, une des plus diversifiées sur le plan de l'approvisionnement et, du fait de notre haute compétence, une des plus profitables pour notre économie. Cette loi absurde sera peut-être modifiée dès la prochaine législature ou peut-être ne passera-t-elle même pas le cap du Sénat, mais j'en doute. On peut espérer davantage par rapport aux déclarations de certains membres de la majorité actuelle qui ont déjà laissé entendre quel pourrait être le sort réservé à cette loi dans un futur peu éloigné.

Hoe is het overigens met de werkgelegenheidsgraad, die voor de aantredende regering als de belangrijkste indicator gold? Sedert de Top van Lissabon is dit voor de Europese Unie een van de belangrijkste criteria van sociale convergentie. Op welke manier zal de regering erin slagen tegen 2010 een werkgelegenheidsgraad te bereiken van 70 procent voor de mannen en van 60 procent voor de vrouwen? Dat betekent dat er 800.000 arbeidsplaatsen moeten bijkomen.

Een programmawet geeft ook uitvoering aan het begrotingsbeleid, tenminste voorzover dat bestaat.

Bij haar aantreden erfde de regering van haar voorgangers een gezonde financiële toestand en dacht ze blijvend te kunnen profiteren van de fameuze begrotingsmarges die door het verdwijnen van het sneeuwbaaleffect waren ontstaan.

U hebt ons lang doen geloven dat, dankzij dit mirakel, alles tegelijkertijd mogelijk was: de belastingen verminderen, de lasten verlagen, de uitkeringen verhogen, de investeringsuitgaven opvoeren, een zilverfonds oprichten, de schuldgraad onder de 100 procent van het BBP doen dalen en het tekort ombuigen in een overschot.

Tot voor kort waren de meeste van deze doelstellingen inderdaad haalbaar, althans voorzover de begrotingsmaatregelen evenwichtig verdeeld waren. Hierbij speelt de politiek natuurlijk een rol en toont de meerderheidscoalitie haar beperkingen.

Hoewel gespreid in de tijd komt de verlaging van de personenbelasting in de eerste plaats de welgestelde burgers ten goede. Ze kost echter zoveel dat ze het grootste deel van de beschikbare marges opsloort, vooral nu die omwille van de gekrompen groei naar beneden toe moeten worden herzien.

Een pôle de convergence des gauches plurielles zal daaraan niets kunnen veranderen. De belangrijkste sociale uitkeringen werden weliswaar met 4 procent verhoogd, maar dat is veel minder dan de 10 procent die op de grote sociale manifestatie van mei 2001 werd geëist.

Inmiddels werd de strijd tegen de echte armoede gestaakt.

Met de investeringsuitgaven wordt karig omgesprongen. Het tienjarenplan voor de modernisering van de NMBS werd van 10 op 12 jaar gebracht. Het overheidsbedrijf moet naar verluidt 90 miljard gaan bedelen bij de gewesten of bij particuliere sponsors. De overname van de NMBS-schuld, ten vroegste in 2005, is nog altijd onzeker omdat ze afhankelijk werd gemaakt van de evolutie van de overheidsschuld.

De verkoop van UMTS-licenties is een mislukking. Recentelijk werd Belgacom 250 miljoen euro afhandig gemaakt. De tegemoetkoming voor De Post werd uitgesteld tot de volgende regeerperiode, waardoor de uitrusting met concurrerende sorteercentra moest worden uitgesteld.

De Priorzegel betekent geen verbetering van de universele dienstverlening: tegen een hogere prijs wordt veel minder post besteld op D+1. Ik zal het niet hebben over de saga van de topmanagers. We kregen nauwelijks de kans hun namen te onthouden.

Het Zilverfonds werd opgericht, maar de financiering ervan is nog niet geregeld. De enige financieringsbronnen zijn de UMTS-licenties en de NBB waarvan de inkomsten onzeker, overschat en niet-terugkerend zijn. Het is niet op die manier

L'une après l'autre, de grandes compagnies aériennes connaissent des difficultés et tombent en faillite. Chez nous, l'hécatombe est telle que même la petite société aux ambitions limitées baptisée précipitamment sur les ruines de la Sabena traverse déjà des turbulences lors de son décollage. Le tourisme international est de plus en plus menacé par les risques d'attentats aveugles, tout le monde le sait.

Pendant ce temps, comme Perrette dans la célèbre fable de La Fontaine, votre esprit bat la campagne, vous bâtissez des châteaux en Espagne. D'ici quelque temps, fortune répandue, vous pourriez bien vous retrouver gros Jean comme devant.

Plutôt que de spéculer autour d'un incertain scénario de reprise de l'économie mondiale, vous seriez avisés de prendre l'exacte mesure des difficultés que traversent les chercheurs d'emploi, les dirigeants d'entreprises, les agriculteurs, les professionnels de la santé, les préretraités forcés, et combien d'autres personnes qui souffrent d'une économie qui se traîne, d'investissements qui tardent, d'une consommation qui hésite et d'un gouvernement qui semble l'ignorer.

À propos, qu'en est-il du taux d'emploi, indicateur prioritaire du gouvernement lors de son entrée en fonction ? Pour rappel, depuis le sommet de Lisbonne, l'Union européenne, à laquelle nous adhérons pleinement, considère cet objectif comme un de ses principaux critères de convergence sociale. Comment notre pays fera-t-il pour atteindre à l'horizon 2010 les taux d'emploi de 70% pour les hommes et de 60% pour les femmes ; cela représente 800.000 emplois supplémentaires.

J'en viens maintenant au contexte budgétaire qui n'est malheureusement pas meilleur, mais la loi-programme c'est aussi l'exécution d'une politique budgétaire. Encore faut-il qu'il y en ait une !

À votre arrivée au pouvoir, héritier d'une situation financière assainie par vos prédécesseurs, vous pensiez profiter – largement et durablement comme disent les Écolos – des fameuses marges budgétaires générées par la disparition de l'effet boule de neige : plus la dette publique fond, plus les charges d'intérêts se réduisent proportionnellement, c'est une évidence.

Longtemps, vous nous avez fait croire que, grâce à ce miracle, tout était possible en même temps. Diminuer les impôts, alléger les charges, augmenter les allocations, accroître les dépenses d'investissements, constituer un fonds capable d'absorber le choc démographique, ramener la dette sous les 100% du PIB, réduire le déficit au point même de générer un excédent.

Jusqu'il y a peu, la plupart de ces objectifs étaient effectivement atteignables, pour autant que les arbitrages budgétaires soient judicieusement proportionnés. C'est ici évidemment que la politique intervient, que la coalition majoritaire montre ses limites et que les contradictions commencent à sauter aux yeux.

À lui seul, l'allègement de l'impôt des personnes physiques, bien qu'étalé dans le temps, profite d'abord aux plus nantis et coûte si cher qu'il consomme l'essentiel des marges disponibles, d'autant plus que celles-ci doivent être revues à la baisse en même temps que chute la croissance.

La constitution d'un pôle de convergence des gauches

dat men de toekomst van de wettelijke pensioenen en van de gezondheidszorg zal veiligstellen.

De zorgverzekering wordt spijtig genoeg overgelaten aan het initiatief van het Vlaamse Gewest, de verhoging van het plafond voor de Tegemoetkoming voor hulp aan Bejaarden, die onder de sociale zekerheid valt, niet te na gesproken.

Aan dit sombere tableau voeg ik nog de ineensinking toe van de basis van het Stabiliteitsprogramma 2002-2005 waarop het sociaal-economisch en begrotingsbeleid van de regering steunt. Voor de jaren 2002-2003 was aanvankelijk rekening gehouden met een gecumuleerde groei van 4,3 procent.

Vandaag kunnen we redelijkerwijze voorspellen dat een gecumuleerde groei van 2 procent nog moeilijk haalbaar zal zijn en dat de begrotingsresultaten ver verwijderd zullen zijn van de opschepperige beloften die de regering bij haar aantreden deed.

Noch in 2002, noch in 2003 zal er sprake zijn van een 'klein overschot', ondanks al uw kunst- en vliegwerk, uw conjuncturele heffingen en de andere lasten die u op de volgende regering hebt afgewenteld. Het financieringssaldo van de federale overheid wordt onvermijdelijk opnieuw negatief: -0,5 procent van het BBP in 2002, -0,4 procent in 2003. Bovendien weten we dat de vooropgestelde groei van 2,1 procent in 2003 volkomen onrealistisch is.

We zijn er spijtig genoeg van overtuigd dat de overheidsschuld tijdens deze regering niet onder de drempel van 100 procent van het BBP zal komen. In het optimistische scenario van de regering zal de overheidsschuld eind 2003 nog 102,3 procent van het BBP bedragen, 6 miljard euro meer dan oorspronkelijk geraamd. Gelukkig voor de minister van Financiën zullen de kiezers dit niet vóór de volgende verkiezingen kunnen nagaan.

Het primaire overschot zal voor de eerste keer in vijf jaar lager liggen dan 6 procent van het BBP. In het meest gunstige scenario en zonder rekening te houden met de rentelast, zal dit overschot nog maar 5,5 procent bedragen. Gedaan met de begrotingsmarges waarover de volgende regering moest kunnen beschikken! Het Planbureau bevestigde dit overigens tijdens een studiedag over de overheidsfinanciën.

Na de agitatie van de laatste tijd, waarvan Francorchamps niet het minste slachtoffer is, kan de vraag niet meer worden omzeild naar de politieke geloofwaardigheid van de regering die een dergelijke programmawet durft in te dienen.

Ik heb het al ten overvloede gehad over het falende staatsbestuur: het faillissement van Sabena, de laattijdige installatie van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen...

plurielles, aussi incantatoire qu'impuissant à ce jour, n'y changera rien. Les principales allocations sociales ont certes été majorées, mais beaucoup moins que ne le revendiquait le grand rassemblement social du mois de mai 2001 : ils espéraient 10%, ils en reçurent quatre !

Entre-temps, la lutte contre la véritable pauvreté est en panne.

Les dépenses d'investissement ont été chichement comptées. Le plan décennal de modernisation de la SNCB est passé de 10 à 12 ans. Sordidement, l'entreprise publique doit mendier une partie du financement auprès des Régions ou d'hypothétiques sponsors privés, pour quelque 90 milliards, dit-on.

Les conditions définies pour la reprise de sa dette, au plus tôt à l'horizon 2005, sont toujours incertaines puisque liées à la réduction de la dette globale de l'État.

La vente des licences UMTS est un échec et, tout récemment, la société Belgacom est spoliée de 250 millions d'euros. De même, la subvention due à La Poste est reportée à la législature suivante, ce qui postposera d'autant son équipement en centres de tri compétitifs.

À ce sujet, quel progrès en matière de service universel que le timbre Prior : pour un prix plus élevé, c'est beaucoup moins de courrier distribué à J+1. Je passerai sur la saga des top managers. À peine a-t-on mémorisé leurs noms qu'ils sont déjà partis ailleurs.

Le Fonds de vieillissement a bien été institué, mais il n'est toujours pas structurellement alimenté. Les seuls produits qui lui ont été affectés, les licences UMTS et la recette BNB sont généralement aléatoires, surestimés et non récurrents. Ce n'est pas ainsi que l'on garantit le devenir des pensions légales ainsi que le développement des soins de santé.

Quant à l'assurance autonomie, véritable besoin social pour les générations les plus âgées de notre population et souci croissant pour l'avenir, elle est scandaleusement laissée à l'initiative de la Région flamande, si ce n'est une majoration du plafond de l'Aide à la personne âgée, mais dans le régime de l'aide sociale.

À ce sombre tableau, j'ajouterai l'effondrement des bases du Programme de stabilité 2002-2005 sur lequel est fondée toute la politique socioéconomique et budgétaire du gouvernement. La prévision initiale des croissances cumulées sur les deux premières années 2002-2003 était, souvenez-vous, de 4,3%.

Aujourd'hui, nous pouvons raisonnablement pronostiquer qu'un taux cumulé de 2% sera très difficilement atteint.

Quant aux résultats budgétaires proprement dits, nous savons maintenant avec certitude qu'ils seront très éloignés des promesses fanfaronnes de vos débuts.

De « léger surplus », il ne sera plus question, ni en 2002, ni en 2003, malgré vos trucs et ficelles, vos maquillages de comptes, vos prélèvements conjoncturels et autres reports de charges sur la prochaine coalition. Le solde de financement du pouvoir fédéral redevient inexorablement négatif : - 0,5% du PIB en 2002, - 0,4% en 2003 et encore, nous savons aujourd'hui que l'hypothèse de croissance pour 2003, à savoir 2,1%, est totalement irréaliste.

Nous en sommes malheureusement persuadés, la dette

De heer Frans Lozie (AGALEV). – *U moet zelf maar eens gaan kijken.*

De heer René Thissen (CDH). – *Omdat u vindt dat het werkt? We beschikken duidelijk niet over dezelfde informatie.*

De heer Frans Lozie (AGALEV). – *Het is niet meer zoals drie jaar geleden.*

De heer René Thissen (CDH). – *... de incompetentie van de topmanagers, de inmenging in de Copernicushervorming, de onderkapitalisatie van de overheidsbedrijven en de inmenging via kabinetten en gepolitiseerde raden van bestuur, het onvermogen om belangrijke dossiers te regelen zoals dat van het GEN...*

Het huidige politieke klimaat wordt ook getekend door de regeringsresultaten op het vlak van de 'menselijke ontwikkeling'. Wat te denken van een coalitie die euthanasie legaliseert, die bijna alle gezondheidswerkers op stang jaagt, die onderzoek op embryo's mogelijk maakt dat veel verder gaat dan wat internationaal wordt aanvaard, die het homohuwelijk legaliseert ...

De heer Frans Lozie (AGALEV). – *Men moet progressief zijn!*

De heer René Thissen (CDH). – *en die het gebruik van sommige drugs bagatelliseert. Dat gaat ook u aan, mijnheer Lozie. Gaat het hier om een vooruitgang voor de mensheid, om een grotere ethische verantwoordelijkheid, om een betere bescherming van de zwaksten? De jongste weken was de Senaat getuige van de handigheid waarmee de regering het homohuwelijk aan het onderzoek op de embryo's heeft*

publique ne descendra pas sous le seuil des 100% du PIB sous cette législature. Si le scénario gouvernemental, le plus optimiste aujourd'hui, se réalise, la dette publique brute s'élèvera encore à 102,3% du PIB au 31 décembre 2003, soit une différence de quelque six milliards d'euros par rapport à l'objectif mais, heureusement pour le ministre des Finances, on ne pourra pas le vérifier avant les prochaines élections.

Pour couronner le tout, le surplus primaire sera, pour la première fois depuis cinq ans, inférieur à 6% du PIB. Toujours dans l'hypothèse la plus favorable et hors charges d'intérêts, ce solde ne sera plus que de 5,5% : adieu les marges budgétaires prétendument disponibles durant la prochaine législature. Le Bureau du Plan vient d'ailleurs de le confirmer lors d'une journée d'étude sur les finances publiques.

Seule économie en vue : les générations futures n'auront pas de merci à adresser à l'arc-en-ciel !

J'en viens au contexte politique où l'on assiste à la débâcle.

Après une période aussi agitée dont Francorchamps n'est pas la moindre victime, comment ne pas traiter dans ce débat général la question de la crédibilité politique de votre gouvernement qui ose présenter une telle loi-programme !

J'ai déjà évoqué à suffisance l'État mauvais gestionnaire : faillite de la Sabena, installation tardive de l'Agence fédérale pour la sécurité alimentaire – on en parle depuis quatre ans...

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Il faut aller voir sur le terrain.*

M. René Thissen (CDH). – *Parce que vous trouvez que cela fonctionne ? Nous ne disposons vraiment pas des mêmes informations.*

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Ce n'était pas comme cela il y a trois ans.*

M. René Thissen (CDH). – *J'ajouterai l'incompétence de nombreux top managers, les interférences de la réforme Copernic, la sous-capitalisation des entreprises publiques et l'ingérence via des cabinets et conseils d'administration politisés, l'incapacité de gérer des dossiers importants comme le RER ...*

Mais le climat politique actuel est aussi marqué par votre bilan à l'égard de ce que nous osons appeler le « développement humain ». Que penser d'une coalition qui met à son actif la légalisation de l'euthanasie, qui se met à dos pratiquement tous les métiers de la santé, qui permet la recherche sur les embryons bien au-delà de toutes les frontières reconnues sur le plan international – je me réfère à la thérapie génique germinale –, qui légalise le « mariage » des homosexuels ...

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Il faut être progressiste !*

M. René Thissen (CDH). – *... qui proclame la banalisation de la consommation de certaines drogues – et cela vous touche, monsieur Lozie. S'agit-il de progrès pour l'humanité, de pas vers une plus grande responsabilité éthique, de protections nouvelles au service des plus faibles ? Durant ces dernières semaines, le Sénat a été témoin de votre grande habileté à troquer le mariage des homosexuels contre la*

gekoppeld.

Dat is de politieke realiteit, mijnheer Lozie. Ook in de Kamer werd onlangs gemarchandeerd: milieutaksen en kernenergie tegen tabaksreclame.

In heel het land komt neemt het verzet tegen de economische ontwikkeling toe op de gebieden waar we in feite uitblinken: tegen de ontwikkeling van de luchthavens van Zaventem en Bierse, die steeds belangrijker aantrekkingspolen vormen en jobs en toegevoegde waarde creëren; tegen de productie van kernenergie, terwijl het voorzorgsprincipe, vooral gelet op de doelstellingen van Kyoto inzake vermindering van CO₂-uitstoot, ons voorschrijft dat we die optie open moeten laten; tegen de productie en de uitvoer van wapens uit België, hoewel we de meest strenge criteria ter wereld in acht nemen; tegen mineraal water in plastic flessen, hoewel verschillende bedrijven in ons land zich daarin hebben gespecialiseerd, en uiteindelijk, tegen één van de belangrijkste evenementen op de internationale sportkalender, de Grote Prijs van Francorchamps.

Tijdens deze regeerperiode werden vele aanslagen op de democratie gepleegd: verkrachting van de Grondwet in het kader van de institutionele hervormingen, poging om de Raad van State in diskrediet te brengen, kritiek op het Rekenhof, minachting voor het Arbitragehof, plannen om de Senaat af te schaffen.

En alsof dat niet volstond, vallen de groenen en soms ook de partij van de eerste minister nu openlijk de grondwettelijke monarchie aan.

Met die herhaalde provocaties brengt de federale regering zichzelf in diskrediet en wordt het vertrouwen van de bevolking in de democratische instellingen zwaar aangetast.

Deze programmawet is te veel en niet genoeg. Ze bevat uiteraard te veel artikelen. We weten dat op het einde van het jaar en vooral op het einde van de regeerperiode, het aantal wetgevingstechnische correcties toeneemt naarmate de politieke nervositeit in de meerderheid groeit. Maar nu lijkt het echt wel een hystérie.

Die talrijke bepalingen zullen niet volstaan om alle brandhaarden te blussen: de sociaal-economische problemen inzake concurrentievermogen en werkgelegenheid, het slechte beheer van de overheidsbedrijven, de compensaties die vereist zijn door het voortdurend opsmukken van de begroting en de nieuwe ontsparingen, de woede van de artsen, de kinesitherapeuten en de diverse paramedische beroepen.

De vereenvoudiging van de programma's ter bestrijding van de werkloosheid is wel een goed voornemen, maar die maatregel gaat niet in vóór 2004. Het sociaal statuut van de meewerkende echtgenoot is op papier wel verbeterd, maar het toekomstige financiële evenwicht is in gevaar als gevolg van de overgevaardeerde inkomsten en de onderschatte uitgaven.

Op het laatste moment was er ook nog goed nieuws, zoals het opnemen van een hoofdstuk over de niet-begeleide minderjarigen, al vinden we dat de overdacht van bevoegdheden overdreven is.

Sommige zaken hadden we er liever niet in gezien, zoals het geïmproviseerde Kyotofonds, dat onder het mom van duurzame ontwikkeling zal leiden tot bijkomende belastingen,

recherche sur les embryons.

Voilà la réalité politique, monsieur Lozie. Dernièrement, à la Chambre, c'était la même tentative de marchandage : écotaxes et nucléaire contre la publicité sur le tabac.

La menace d'attentats économiques se précise dans tout le pays, dans tous les domaines où, en fait, nous excellons : contre le développement des aéroports de Zaventem et de Bierse, qui constituent des pôles de plus en plus importants d'attraction, de création de valeur ajoutée et d'emplois ; contre la production d'énergie nucléaire, alors que le principe de précaution, eu égard notamment aux objectifs de Kyoto en matière de réduction des émissions de CO₂, voudrait qu'on laisse l'option ouverte ; contre la production et l'exportation d'armes au départ de la Belgique, dans le respect pourtant des critères et contraintes les plus sévères au monde ; contre l'embouteillage d'eaux minérales, production dont plusieurs entreprises de notre pays se sont fait une spécialité, enfin, contre un des événements majeurs du calendrier sportif international, le grand prix de Francorchamps.

Durant cette législature, les attaques contre la démocratie ont été nombreuses. Tellement que je crains d'en oublier : viols de la Constitution dans le cadre des réformes institutionnelles, tentative de discrédit du Conseil d'État, critique de la Cour des comptes, dévalorisation de la Cour d'arbitrage, projet de suppression du Sénat.

Et, comme si cela ne suffisait pas, c'est à présent à la monarchie constitutionnelle que s'attaquent ouvertement les écologistes et parfois le parti du premier ministre.

À travers ces provocations répétées, c'est le gouvernement fédéral lui-même qui se discrédite tandis que la confiance de la population dans ses institutions démocratiques est durement ébranlée.

Cette loi-programme, c'est trop et pas assez. Elle compte évidemment trop d'articles. Nous savons tous qu'en fin d'année, en fin de législature de surcroît, les corrections législatives s'accumulent au rythme où croît la nervosité politique dans la majorité. Mais à ce point, cela ressemble à de l'hystérie.

Nous savons aussi que ces nombreuses dispositions ne suffiront pas pour éteindre tous les foyers d'incendie que je viens d'énumérer : les problèmes socio-économiques de compétitivité et d'emploi, les carences de gestion des entreprises publiques, les compensations requises par les divers maquillages budgétaires et par le nouveau dérapage – il faut bien le nommer ainsi depuis que nous avons la certitude que la reprise de la croissance économique nous échappe toujours –, la colère des médecins, des kinésithérapeutes et de diverses professions paramédicales.

Certes, la simplification des programmes de lutte contre le chômage part d'une bonne intention, mais le dispositif ne sera pas d'application avant 2004. Quant au statut social des conjoints aidants, il est amélioré sur papier si ce n'est que l'équilibre financier est en péril pour l'avenir avec des recettes surestimées et des dépenses dont la croissance est sous-évaluée.

Il y a un certain nombre de bonnes nouvelles de dernière minute, comme l'intégration d'un chapitre sur les mineurs non accompagnés, même si les délégations de pouvoir nous

duurdere energie voor de bedrijven en de gezinnen en dus een dalend concurrentievermogen.

In sommige dossiers zien we een steeds duidelijker dreiging om de federale Staat te ontvetten en meer te regionaliseren. Ik denk aan de NMBS en de gezondheidszorg. Onder deze paarsgroene regering is het communautaire overal aanwezig: de confederale adder, die de VLD zo dierbaar is, vergiftigt alle dossiers.

Francorchamps was daarvan een voorbeeld, net zoals de verkoop van FN-wapens, de collectieve arbeidsovereenkomsten, het stemrecht voor vreemdelingen, de taalkennis van werkzoekenden, de dienstencheques, de zorgverzekering, de personeelsformatie van de magistratuur in Brussel, de financiering van de NMBS, de luchthaven van Brussel-Nationaal en de geluidshinder, Copernicus, de politiehervorming en de gesloten centra. De maat is vol.

Voor ons is het duidelijk: we kunnen deze programmawet niet goedkeuren.

Ik vind dit een goed moment om de balans te maken. Het is de laatste keer – vóór de verkiezingen – dat wij dit alles nog kunnen bespreken. Ik ben er immers van overtuigd dat de regering de budgetcontrole, die begin volgend jaar gepland is, niet zal uitvoeren.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Twee jaar geleden dachten we dat we het summum hadden bereikt op het gebied van programmawetten. Wij hadden toen heel veel amendementen ingediend en daarover werd heel lang gedebatteerd, maar het haalde niets uit.

Deze keer overtreft de regering zichzelf. De programmawet is op een onverantwoorde wijze tot stand komen. De regering schuift het parlement hoe langer hoe meer opzij en bestuurt het schip alleen, op haar manier, volgens haar eigen regels en in haar eigen tempo. Werken zonder pottenkijkers en zonder debat is veel eenvoudiger. Weg met de debatacultuur, weg met de inspraak.

De jongste dagen heb ik mij wel eens afgevraagd of senatoren dan robotten zijn geworden. Een groep senatoren hier beperkt zich tot het lijfelijk aanwezig zijn. Dat een aantal senatoren van de meerderheid – onder meer de heren Moens en Geens – zich toch de moeite hebben getroost om verslag te komen uitbrengen, waardeer ik ten zeerste.

Mevrouw Sfia Bouarfa (PS). – *We hebben de gedichten en de citaten uit filosofische werken in de commissie wel degelijk gehoord. We waren er lijfelijk aanwezig.*

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – We hebben u inderdaad in de commissie gezien, maar we hebben u daar niet gehoord.

Een programmawet waarvan men beweert dat ze veel belangrijke maatregelen bevat, daarover moet gedebatteerd worden. Wij koesteren nog altijd de hoop dat een amendement van CD&V wordt aangenomen. Ik heb dat nog

semblent excessives.

Il y a aussi quantité de choses qu'on préférerait ne pas y voir, comme cette improvisation d'un Fonds Kyoto qui, sous le couvert du développement durable, produira surtout des impôts supplémentaires, une énergie plus chère pour les entreprises et les ménages et une compétitivité forcément dégradée.

Derrière certains dossiers, présents et absents, on ne peut s'empêcher de voir une menace de plus en plus précise de dégraissage de l'État fédéral et de régionalisation : la SNCB et les soins de santé en sont quelques exemples. Sous l'arc-en-ciel, le communautaire est partout ; la vipère confédérale, chère au VLD, envenime tous les dossiers.

Francorchamps en a été un exemple, de même que les ventes d'armes de la FN, les conventions collectives de travail, le droit de vote des étrangers, la connaissance des langues par les demandeurs d'emploi, les titres-services, l'assurance autonomie, le cadre de la magistrature à Bruxelles, le financement de la SNCB, l'aéroport de Bruxelles-National et les nuisances sonores, Copernic, la réforme des polices, les centres fermés, etc. La coupe est pleine.

En ce qui nous concerne, c'est clair : nous ne pourrons soutenir la loi-programme que vous nous présentez aujourd'hui.

Le moment était, me semble-t-il, bien choisi pour faire le point de la situation. C'est certainement la dernière fois – avant les élections – que nous pouvons aborder ces questions. Je suis en effet convaincu que votre gouvernement n'effectuera pas le contrôle budgétaire prévu pour le début de l'année prochaine.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Il y a deux ans, nous pensions avoir atteint le sommet en matière de lois-programmes. Nous avons alors déposé de très nombreux amendements qui avaient été longuement débattus mais cela n'a servi à rien.*

Aujourd'hui, le gouvernement se surpasse. La manière dont cette loi-programme a vu le jour est injustifiable. De plus en plus le gouvernement met le parlement de côté et dirige le navire tout seul, à sa façon, selon ses propres règles et à son propre rythme. Il est bien plus facile de travailler sans gêneurs et sans débats. Foin de la culture du débat et de la participation !

Ces derniers jours, je me suis parfois demandé si les sénateurs étaient devenus des robots. Certains s'en tiennent à une présence physique. J'apprécie au plus haut point que certains sénateurs de la majorité, comme MM. Moens et Geens, se soient donné la peine de venir présenter un rapport.

Mme Sfia Bouarfa (PS). – Nous avons bien entendu vos poèmes et vos extraits de livres philosophiques en commission. Nous étions physiquement présents.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous vous avons en effet vus en commission mais nous ne vous y avons pas entendus.*

Une loi-programme dont on affirme qu'elle contient de nombreuses mesures importantes doit faire l'objet d'un débat. Nous espérons toujours qu'un amendement du CD&V sera adopté mais n'ayant encore jamais vécu cet événement, je

nooit meegemaakt, dus ik vrees dat die hoop ijdel is. De tijden zijn veranderd: deze regering verkiest slechte wetten boven goede wetten.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Op senator Barbeaux na heeft nog geen enkel lid van de oppositie een woord gezegd over de inhoud van de programmawet.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – De inhoud komt straks aan de beurt.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Hoe kan u een debat verwachten, als u over van alles spreekt, behalve over de inhoud van de programmawet? In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden heb ik overigens niet gemerkt dat u enige kritiek had op de inhoud, behalve misschien op één punt.

CD&V heeft bij gebrek aan kritiek op de inhoud een hele reeks amendementen ingediend over de meest uiteenlopende onderwerpen.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – De programmawet bevat ook de meest uiteenlopende maatregelen.

In de loop van het jaar hebben we tal van wetsvoorstellen ingediend, maar die werden zelfs nooit op de agenda gezet. Het is frustrerend te moeten vaststellen dat de meerderheid de wetsvoorstellen die wij hebben ingediend, in de programmawet opneemt. Waarom kon over die voorstellen niet eerder worden gedebatteerd?

Wij zijn niet de enigen die deze wantoestand aanklagen. Vorige week las ik in *De Standaard* dat de kwaliteit van het wetgevend werk erop achteruit gaat wanneer over bepaalde onderwerpen geen debat kan worden gevoerd.

De programmawet wordt er met de zweep doorgejaagd, vier dagen voor Kerstmis. We hebben niet de tijd gehad om een diepgaande bespreking te voeren.

De voorzitter. – Dat het debat vandaag wordt gevoerd, is het resultaat van een compromis tussen meerderheid en oppositie.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – We hebben geen alternatief. Moeten we de bespreking misschien op 24 december houden? Zelf heb ik daar geen enkel probleem mee.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Mevrouw Thijs, ik zou graag vernemen wat u denkt over het statuut voor de kunstenaars, over het sociaal statuut voor de meewerkende echtgenoten van zelfstandigen, over de maatregelen voor het vrije aanvullende pensioen voor zelfstandigen, over de maatregelen voor de koopvaardij en over de vele andere nieuwe regeringsmaatregelen. Daarover zegt u allemaal niets. Sinds vanochtend wacht ik op iemand met een mening. De heer Barbeaux heeft hier tenminste zijn mening te kennen gegeven over wat in de programmawet staat. Ik wil hem dan ook hulde brengen, want dat is uitzonderlijk geworden in de Senaat.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – We krijgen daartoe geen kans. En heb toch even geduld, mijnheer de minister. Andere leden van onze fractie zullen straks op de inhoudelijke aspecten ingaan. Ik wil er toch ook op wijzen dat uw collega, minister Van den Bossche, in de commissie voor de

crains que cet espoir soit vain. Les temps ont changé : le gouvernement préfère les mauvaises lois aux bonnes lois.

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *Hormis M. Barbeaux, aucun membre de l'opposition n'a dit un mot du contenu de la loi-programme.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous y viendrons tout à l'heure.*

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *Comment pouvez-vous espérer un débat si vous parlez de tout sauf du contenu de la loi-programme ? En commission des Affaires sociales, je ne vous ai pas entendu formuler la moindre critique sur le contenu, à l'exception peut-être d'un point.*

Faute de critiques sur le contenu, le CD&V a déposé toute une série d'amendements sur les sujets les plus divers.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *La loi-programme contient aussi les mesures les plus diverses.*

En cours d'année nous avons déposé de nombreuses propositions mais jamais elles n'ont été mises à l'ordre du jour. Il est frustrant de devoir constater que la majorité reprend dans la loi-programme les propositions de loi que nous avons déposées. Pourquoi n'avons-nous pu débattre antérieurement de ces propositions ?

Nous ne sommes pas les seuls à nous plaindre de cette situation intolérable. La semaine dernière, j'ai lu dans le Standaard que la qualité du travail législatif diminue lorsqu'on ne peut débattre de certains sujets.

La loi-programme est examinée aux forceps quatre jour avant Noël. Nous n'avons pas eu le temps de mener une discussion approfondie.

M. le président. – *Le débat d'aujourd'hui résulte d'un compromis entre la majorité et l'opposition.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous n'avons pas le choix. Devrions-nous discuter de cette loi le 24 décembre ? Cela ne me pose aucun problème.*

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *J'aimerais savoir, madame, ce que vous pensez du statut des artistes, du statut social des conjoints aidants des indépendants, des mesures en faveur de la pension libre complémentaire pour ces mêmes indépendants, des mesures pour la marine marchande et des nombreuses autres nouvelles mesures prises par le gouvernement. Vous n'en dites rien. Depuis ce matin, j'attends que quelqu'un donne son avis. M. Barbeaux l'a fait. Je l'en félicite car cela devient exceptionnel au Sénat.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous n'en avons pas eu l'occasion. Mais prenez patience, monsieur le ministre. D'autres membres de mon groupe aborderont tout à l'heure les questions de fond. Je tiens aussi à signaler qu'en commission de l'Intérieur et des Affaires administratives,*

Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden zelfs niet mocht antwoorden op de vragen die we hem stelden. De heer Lozie zal dat kunnen bevestigen.

Mevrouw Myriam Vanlerberghe (SP.A). – Dat is waar.

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Ik kan dat inderdaad bevestigen. Ik wijs er wel op dat een kwalitatief debat maar mogelijk is als er een kwalitatief hoogstaande tegenspeler is. Op dat gebied moet CD&V nog bijleren. Ik moet ook minister Vandembroucke gelijk geven. In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden waar de minister aanwezig was, heeft CD&V de inhoudelijke discussie over de programmawet ontweken.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden heeft CD&V talrijke amendementen ingediend, onder meer in verband met de meewerkende echtgenoten van wie het statuut inderdaad wordt verbeterd. We hebben voor die groep ook een aantal aanvullende voorstellen gedaan. De minister heeft akte genomen van onze amendementen, maar geen antwoord gegeven.

Bij de bespreking van de regeringsverklaring in oktober hebben wij voorgesteld dat vrouwen met een zelfstandig beroep die moeder worden een jaarlang een beroep zouden kunnen doen op een assistent voor wie ze volledige vrijstelling van sociale lasten genieten. Daardoor zouden die moeders beter arbeid en gezin kunnen combineren. Dat is een thema waarover wij het debat willen aangaan. De eerste minister heeft gezegd dat hij dat idee steunde en stelde voor een amendement in die zin te aanvaarden bij de bespreking van de wet op het statuut van de meewerkende echtgenoten. Ik stel echter vast dat minister Vandembroucke over dat voorstel niet eens wil praten. En ik zou nog veel andere voorbeelden kunnen geven waarover het gesprek wordt geweigerd.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Als de regering al de zaken waarover wij voorstellen hebben ingediend, in de programmawet steekt en daarover geen ernstig debat toestaat, dan is dat het resultaat. Niet alles is slecht. Dat hebben we niet gezegd, ook niet in de commissie. Maar als de regering het debat niet wil aangaan, vraagt ze om problemen.

De heer Frank Vandembroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Het enige wat CD&V doet is talloze wetsvoorstellen als amendement indienen over alle mogelijke onderwerpen die min of meer of zelfs niets te maken hebben met wat in de programmawet staat. De mening van de CD&V-fractie over wat in de programmawet wordt voorgesteld, hoor ik hier echter niet. In de Kamer heb ik die wel gehoord. De CD&V-kamerleden hebben gezegd dat de programmawet inhoudelijk niet zo slecht was en hebben zich uiteindelijk onthouden. Om een reden die mij ontgaat, ontwijkt de CD&V-Senaatsfractie compleet het debat en discussieert ze over niets.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Wij hebben dat geprobeerd, maar een minister die ons een antwoord wil geven in de commissie, mag dat niet.

De heer Frank Vandembroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – In de plaats van de hele zaterdag op de meest zinloze manier te ‘verpraten’, zou u beter zeggen waar

votre collègue M. Van den Bossche n'a même pas pu répondre aux questions que nous lui avons posées. M. Lozie pourra le confirmer.

Mme Myriam Vanlerberghe (SP.A). – C'est exact.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Je puis en effet le confirmer. Un débat de qualité n'est possible qu'avec un adversaire de qualité. Dans ce domaine, le CD&V a encore à apprendre. Je dois aussi donner raison au ministre Vandembroucke. En commission des Affaires sociales où le ministre était présent, le CD&V a évité toute discussion sur le contenu de la loi-programme.*

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *En commission des Affaires sociales, le CD&V a déposé de nombreux amendements, relatifs notamment aux conjoints aidants dont le statut est en effet amélioré. Nous avons aussi fait des propositions complémentaires en faveur de ce groupe de personnes. Le ministre a pris acte de nos amendements mais n'a donné aucune réponse.*

Lors de la discussion de la déclaration gouvernementale en octobre, nous avons proposé que les femmes qui exercent une activité indépendante et deviennent mères puissent faire appel pendant un an à un assistant qui bénéficierait d'une exemption complète des charges sociales. Les mères pourraient ainsi mieux combiner travail et vie de famille. C'est un thème que nous voulons soumettre au débat. Le premier ministre a dit qu'il soutenait cette idée et a proposé un amendement en ce sens lors de l'examen de la loi relative au statut des conjoints aidants. Mais je constate que M. Vandembroucke refuse de parler de cette proposition. Et je pourrais donner beaucoup d'autres exemples de tels refus.

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Voilà ce qui arrive lorsque le gouvernement introduit dans la loi-programme tous les sujets sur lesquels nous avons déposé des propositions et qu'il ne permet pas un débat sérieux. Nous n'avons jamais dit que tout était négatif mais en refusant le débat le gouvernement cherche les problèmes.*

M. Frank Vandembroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *La seule chose que fait le CD&V, c'est déposer toutes sortes de propositions de loi sous la forme d'amendements sur des tas de sujets qui n'ont pas grand-chose ou rien à voir avec la loi-programme. Mais on n'entend pas l'opinion des sénateurs CD&V sur le contenu de la loi-programme alors qu'on a entendu celle des députés : pour eux, la loi-programme n'est pas si mauvaise, mais finalement ils se sont quand même abstenus. Pour une raison qui m'échappe, le groupe CD&V du Sénat esquive le débat et passe son temps à discuter.*

Mme Erika Thijs (CD&V). – *Nous avons essayé, mais un ministre qui voudrait nous répondre en commission ne peut pas le faire.*

M. Frank Vandembroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *Plutôt que de perdre toute la journée en bavardages inutiles, il vaudrait mieux que vous disiez ce que*

het om gaat. Zeg wat u verkeerd vindt aan het sociaal statuut van de kunstenaars, zeg wat u vindt dat er mankeert aan de maatregel inzake de aanvullende pensioenen, wat er verkeerd is aan de bepalingen inzake de koopvaardij, aan de maatregelen voor de onthaalmoeders... Maar blijkbaar hebt u geen mening over de inhoud van de programmawet. Of bent u bang om te zeggen dat het goed is?

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Na de algemene bespreking zullen onze leden zeggen wat ze goed en minder goed vinden.

Voor de regering telt vandaag alleen maar het imago. De meerderheid is bang dat de regering zal vallen eind januari, begin februari, en dat een hele rits wetten tegen die tijd niet goedgekeurd zouden zijn. Ik zie dat de heer Lozie dat ontkent, maar hij heeft ongelijk. Een aantal kranten zeggen dat links en rechts nu een aantal snoepjes worden uitgedeeld. Ik verwijs naar *De Standaard*, *Het Belang van Limburg*, *Gazet van Antwerpen*.

De minister zou beter eens gaan luisteren naar de studenten die elders in het gebouw de programmawet aan het voorlezen zijn. Zij krijgen ze niet gelezen in de tijd die wij krijgen om ze te bespreken.

De voorzitter. – Uw verhaal klopt niet. De studenten zullen de programmawet verschillende keren kunnen lezen voor onze besprekingen zijn afgerond. Ze moeten er natuurlijk rekening mee houden dat ze hier 's nachts niet mogen blijven. Het is nu genoeg demagogie geweest. Als we zo voortdoen, zitten we hier vannacht nog.

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Onvoorstelbaar hoe we hier worden behandeld!

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – In de commissievergaderingen waar ik aanwezig was, heeft minister Vandembroucke elke vraag beantwoord. Hij heeft u erop gewezen dat u amendementen indiende die niet terzake waren (*Uitroepen bij CD&V*). Kom nu alstublieft terzake!

Mevrouw Erika Thijs (CD&V). – Het probleem is dat de meerderheid geen kritiek kan verdragen. Ze heeft schrik!

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Natuurlijk heeft de CD&V ideeën over een aantal sociale onderdelen van de programmawet. In de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden werden heel wat sociale punten besproken, zoals het sociaal statuut van de zelfstandigen, de meewerkende echtgenoten en het vrij aanvullende pensioen. Hierbij was het opvallend dat de CD&V-fractie zowat de enige was die opmerkingen had.

Wanneer minister Daems straks aanwezig is, zal ik ingaan op enkele punten van het onderdeel over de zelfstandigen die in de commissie niet grondig zijn behandeld.

Er zijn drie punten die ik bij de minister van Sociale Zaken wil aankaarten. In het ontwerp van programmawet is een onderdeel gewijd aan de wijziging van de bestaande regelingen inzake de tegemoetkoming aan gehandicapten: de integratietegemoetkoming, de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en de inkomensvervangende tegemoetkoming. De wijziging heeft tot doel de wetgeving inzake de gehandicapten te moderniseren en te vereenvoudigen.

vous reprochez aux mesures concernant le statut social des artistes, les pensions complémentaires, la marine marchande, les gardiennes encadrées. Mais apparemment vous n'avez pas d'opinion sur la loi-programme. Peut-être n'osez-vous pas dire qu'elle est bonne ?

Mme Erika Thijs (CD&V). – À l'issue de la discussion générale, nos membres donneront leur avis.

À l'heure actuelle, le gouvernement ne s'intéresse qu'à son image. La majorité craint que le gouvernement tombe fin janvier, début février et qu'une série de lois ne soient pas votées d'ici là. Je vois que M. Lozie le nie mais il a tort. Selon certains journaux flamands, on est en train de distribuer des friandises à gauche et à droite.

Le ministre ferait bien d'aller écouter les étudiants qui sont en train de lire la loi-programme dans une autre partie du bâtiment. Ils ne seront pas arrivés au bout avant la fin de notre débat.

M. le président. – Votre histoire ne tient pas debout. Les étudiants pourront lire plusieurs fois la loi-programme avant que nous ayons achevé notre débat. Ils doivent bien entendu tenir compte du fait qu'ils ne peuvent pas passer la nuit ici. Il y a eu assez de demagogie. Si nous continuons à ce train-là, nous serons encore ici cette nuit.

Mme Erika Thijs (CD&V). – La façon dont nous sommes traités ici défie l'imagination !

Mme Jeannine Leduc (VLD). – Lors des réunions de commission auxquelles j'ai participé, M. Vandembroucke a répondu à toutes les questions qu'on lui a posées. Il vous a fait remarquer que certains de vos amendements étaient à côté de la question. (*Exclamations du CD&V*). Venez-en au fait !

Mme Erika Thijs (CD&V). – Le problème est que la majorité ne supporte pas la critique. Elle a peur !

M. Jan Steverlynck (CD&V). – Bien entendu, le CD&V a des idées sur un certain nombre de volets sociaux de la loi-programme. En commission des Finances et des Affaires économiques, on a notamment abordé la question du statut social des indépendants et du conjoint aidant. Il était frappant que le CD&V était quasiment le seul à formuler des observations.

Lorsque le ministre Daems nous aura rejoints, j'aborderai certains points du volet consacré aux indépendants qui n'ont pas été traités de manière approfondie en commission.

Je voudrais évoquer trois points à l'intention du ministre des Affaires sociales. Un volet de la loi-programme est consacré à la modification des règles d'intervention en faveur des handicapés, dans un souci de modernisation et de simplification de la législation.

L'article 134, §3 fixe les conditions dans lesquelles une personne handicapée est considérée comme isolée. Les revenus de la personne avec laquelle le handicapé constitue un ménage sont pris en compte pour déterminer si elle a ou

Artikel 134, §3, bevat een definitie waarin wordt bepaald wanneer iemand al dan niet als een alleenstaande wordt beschouwd. Dit is een belangrijke definitie omdat op de eerste plaats moet worden uitgemaakt welke bestaansmiddelen gedurende het bestaansmiddelenonderzoek in rekening moeten worden gebracht. De bestaansmiddelen van de persoon met wie de gehandicapte een huishouden vormt, worden mee in rekening genomen om te bepalen of hij al dan niet recht heeft op een uitkering. Bovendien is het begrip huishouden ook bepalend voor het bedrag van de uitkering in het systeem van de inkomensvervangende tegemoetkoming. Wie immers niet als een alleenstaande wordt beschouwd, heeft slechts recht op het basisbedrag. Alleenstaanden hebben recht op meer.

Volgens de wettekst moet aan twee criteria worden voldaan om van een huishouden te spreken: de betrokkenen moeten samenwonen en ze moeten een economische entiteit vormen. Vooral dit tweede criterium lijkt mij bijzonder moeilijk bewijsbaar. Wanneer vormen twee personen een economische entiteit? Ik stel deze vraag met betrekking tot drie specifieke groepen.

De eerste zijn de familieleden. Wanneer vormen familieleden krachtens de voorliggende wet een economische entiteit? De tweede groep zijn ouders die bij hun kinderen inwonen. Stel dat een gehandicapte ouder die alleen woont en bijgevolg een verhoogde inkomensvervangende tegemoetkoming ontvangt, beslist om bij een van zijn kinderen in te wonen. Vormen zij dan een economische entiteit? Dit zou belangrijke gevolgen hebben. In dat geval verliest de ouder de verhoogde inkomensvervangende tegemoetkoming en valt hij terug op het basisbedrag omdat men ervan uitgaat dat hij een huishouden vormt met zijn kind.

Deze regeling zal als onrechtvaardig worden gevoeld. Het kind beslist om extra inspanningen te doen voor zijn gehandicapte ouder en het wordt hiermee 'beloond' met een vermindering van de inkomensvervangende tegemoetkoming. In het slechtste geval valt die tegemoetkoming weg omdat bij het bestaansmiddelenonderzoek ook de bestaansmiddelen van het kind in rekening worden gebracht. Nochtans moet het kind in zijn woning misschien wel aanpassingen doen om zijn gehandicapte ouder beter te kunnen opvangen.

Om het probleem nog scherper te stellen verwijs ik naar de parlementaire werkzaamheden over de inkomensgarantie voor ouderen. Ook in die nieuwe wetgeving werd afgestapt van de vroegere begrippen 'gezin', 'alleenstaand' en 'feitelijk gescheiden'. De minister stelde dat de gewijzigde samenlevingsvormen deze aanpassing noodzakelijk maakten.

Tijdens de bespreking zei de minister over ouders die met hun kinderen samenleven dat hij zich "bewust is van het probleem van de aanvragers van de IGO die samenwonen met hun kinderen", dat hij "hoopt hiervoor vanaf 1 januari 2003 een regeling te kunnen uitwerken" en dat "de inschrijving in de budgettaire voorziening reeds is gebeurd."

Hierbij heb ik de concrete vraag of er een bijzondere regeling komt voor ouders die bij hun kinderen inwonen.

Ik kom bij de derde groep mensen waarover ik het wil hebben: de leden van de kloostergemeenschappen. Is het toeval dat ze opnieuw dreigen de minst gunstige regeling te kunnen genieten? Opvallend is dat bij iedere nieuwe regeling

non droit à une allocation. La définition du ménage est essentielle pour déterminer le montant de l'allocation auquel la personne a droit dans le système du revenu de remplacement. En effet, celui qui n'est pas considéré comme isolé n'a droit qu'au montant de base alors que la personne isolée a droit à une allocation majorée.

Pour être considérés comme un ménage, les intéressés doivent cohabiter et constituer une entité économique. Ce deuxième critère surtout me paraît difficile à prouver. Quand deux personnes forment-elles une entité économique ? Il y a d'abord les membres de la famille, puis les parents qui habitent chez leurs enfants. Un parent handicapé vivant seul qui décide de vivre chez un de ses enfants verra son allocation réduite s'il constitue avec lui une entité économique. Cette mesure sera ressentie comme une injustice.

Je voudrais également évoquer à cet égard les travaux parlementaires sur la garantie de revenus aux personnes âgées. Dans cette nouvelle législation, on a également abandonné les anciens concepts de « ménage », « isolé » et « séparé de fait ». Le ministre a déclaré que les nouvelles formes de cohabitation rendaient cette adaptation nécessaire.

À propos des parents qui vivent chez leurs enfants, le ministre a déclaré lors des débats qu'il était conscient des demandeurs de GRAPA qui cohabitent avec leurs enfants et qu'il espérait pouvoir élaborer une disposition à cet égard à partir du 1er janvier 2003.

Je voudrais donc savoir si la situation des parents qui vivent chez leurs enfants fera l'objet d'une réglementation spéciale.

Le troisième groupe dont je voudrais parler est celui des communautés religieuses. Est-ce une coïncidence si ce groupe risque à nouveau d'être le moins bien loti ? Déjà lors des débats sur le montant maximal facturé et la garantie de revenus aux personnes âgées, il est apparu que ces personnes n'étaient pas traitées de manière conséquente et que dans les deux cas elles étaient défavorisées.

J'ai déposé en son temps une proposition de loi visant à modifier la loi sur le revenu garanti afin que les membres des communautés religieuses soient dorénavant considérés comme des isolés. Ni les partis de la majorité ni le ministre ne s'y sont montrés favorables.

Au cours des discussions en commission sénatoriale sur la GRAPA, le collaborateur du ministre a déclaré que puisque le nombre de religieux était en diminution et leur rôle social moins affirmé, il fallait se demander si notre société était prête à octroyer à ces communautés ce droit résiduaire sans complément d'enquête quant aux revenus de leurs membres et en faisant abstraction d'éventuelles activités commerciales de certaines congrégations. Il a ajouté qu'il ne fallait pas perdre de vue qu'il s'agissait d'un avantage gratuit pour lequel aucune cotisation n'avait été payée auparavant.

Il y a pourtant d'autres personnes qui demandent une GRAPA sans avoir cotisé au préalable. C'est d'ailleurs l'essence même d'une réglementation qui appartient au système résiduaire. Le ministre a déclaré aux médias francophones que l'augmentation du coût des hôpitaux s'expliquait notamment par le fait qu'autrefois davantage de membres de congrégations y travaillaient. Au lieu d'insister sur le fait que

de leden van de kloostergemeenschappen aan het kortste eind trekken. Tijdens de bespreking van de maximumfactuur en de inkomensgarantie voor ouderen kwam reeds aan het licht dat deze mensen naargelang van het ontwerp op een verschillende manier en dus niet consequent worden behandeld, maar in beide regelingen komen ze er wel het slechtst vanaf. Destijds diende ik een wetsvoorstel in om de wet op de inkomensgarantie te wijzigen, zodat de leden van de kloostergemeenschappen in die regeling voortaan als alleenstaanden zouden worden beschouwd en zo consequent zouden worden behandeld. Noch de meerderheidspartijen, noch de minister spraken zich positief uit over dit wetsvoorstel. Graag vernam ik van de minister welke houding hij aanneemt tegenover de leden van de kloostergemeenschappen. Tijdens de bespreking van het IGO in de senaatscommissie verklaarde de minister bij monde van zijn medewerker het volgende: "De minister stelt vervolgens dat onze samenleving minder kloosterlingen telt en dat deze kloosterlingen ook een minder uitgesproken sociale rol hebben. Men moet zich daarom de vraag durven stellen of onze samenleving wel bereid is om deze kloosterlingen dit residuair recht van de IGO toe te kennen zonder supplementair onderzoek, zonder namelijk rekening te houden met de bestaansmiddelen waarover zijzelf of andere kloosterlingen eventueel beschikken en abstractie makend van de commerciële activiteiten die sommige kloosters of abdijen ontwikkelen. Men mag ook niet uit het oog verliezen dat het gaat om een gratis voordeel waarvoor in het verleden geen bijdragen zijn betaald." Vooral de laatste zin is nogal cru. Ook andere mensen die een beroep doen op de inkomensgarantie voor ouderen hebben geen bijdragen betaald. Dat is immers de essentie van een regeling die thuisheert in het residuaire stelsel. Sommigen onder hen zullen als alleenstaande wel meer ontvangen dan het basisbedrag. In de Franstalige media verklaarde de minister onlangs dat de stijging van de kostprijs in de ziekenhuizen onder andere verband houdt met het feit dat er vroeger meer leden van de kloostergemeenschappen actief waren. In de plaats van de klemtoon te leggen op het feit dat sommige leden van kloostergemeenschappen geen socialezekerheidsbijdragen hebben betaald, zou men beter wat meer dankbaarheid betonen voor hun onbaatzuchtige inzet. Hoewel nu natuurlijk bepaalde elementen ontbreken – zoals het uitvoeringsbesluit en eventuele overgangsmaatregelen – zullen we ongetwijfeld moeten vaststellen dat de tegemoetkoming voor personen met een handicap de religieuzen zal bestraffen die geen of slechts een zeer klein inkomen hebben, die bejaard zijn en bij wie een gebrek aan of een vermindering van zelfredzaamheid wordt vastgesteld. Vermits het bestaan van een huishouden wordt vermoed wanneer meerdere personen hun hoofdverblijfplaats op hetzelfde adres hebben, bestaat het gevaar dat deze wet voor bepaalde congregaties ernstige financiële problemen zal meebrengen. Ik heb het dan nog niet over de praktische problemen die ermee verbonden zijn. Er is reeds gebleken dat de IGO in de praktijk niet haalbaar is. Kunt u zich de procedures indenken in een congregatie met meer dan tweehonderd religieuzen? De samenstelling van de groep religieuzen wijzigt geregeld en men ziet dan ook af van IGO-aanvragen, omdat het zo'n zware administratieve rompslomp inhoudt. Graag vernam ik dan ook van de minister hoe hij de gehandicapte leden van de kloostergemeenschappen in het

certain d'entre eux n'ont pas cotisé, on ferait mieux de leur être un peu plus reconnaissants de leur engagement désintéressé.

L'intervention en faveur des personnes handicapées pénalisera les religieux qui n'ont pas ou très peu de revenus, qui sont âgés et dont l'autonomie est inexistante ou réduite. Cette loi risque de mettre de nombreuses congrégations dans une situation financière difficile.

J'aimerais donc savoir quelles dispositions le ministre compte prendre à l'égard des membres handicapés des communautés religieuses dans le cadre de la modification du concept de « ménage ».

Ma deuxième remarque concerne la situation des bénéficiaires d'une pension de survie. Les ménages organisent leur existence en fonction de leurs moyens financiers. Dans bien des cas, l'homme et la femme exercent une profession et ont donc tous deux un revenu.

Au décès de l'un d'eux, le conjoint survivant est confronté à une perte financière importante. Le revenu professionnel qui disparaît n'est que partiellement compensé par la pension de survie. Il serait donc opportun que le conjoint survivant puisse cumuler la pension de survie avec un revenu professionnel propre. Or ce cumul est limité par la législation en vigueur.

L'État a tout intérêt à encourager les bénéficiaires d'une pension de survie à exercer une activité professionnelle accessoire. Cette mesure s'insère dans le cadre de l'État social actif et répond à l'objectif européen de relever le taux d'activité de la population en âge de travailler. Qui plus est, les cotisations sociales et fiscales sur ces revenus professionnels supplémentaires profitent à l'État.

Les bénéficiaires d'une pension de survie qui la cumulent avec une activité professionnelle sont confrontés à des difficultés majeures en cas de chômage ou de maladie : s'ils peuvent cumuler leur pension de survie avec un revenu professionnel certes trop limité, il leur est interdit de cumuler les allocations sociales découlant de cette activité autorisée avec leur pension. Bien qu'ayant toujours cotisé dans le cadre de cette activité autorisée, ils n'ont pas droit, dans ce cas, à un revenu de remplacement. Ce principe méconnaît le principe de l'assurance inhérent à notre sécurité sociale.

Enfin, le règlement actuel de cumul d'une pension de survie avec une pension de retraite est aussi particulièrement inéquitable en raison de l'effet Matthieu qu'il entraîne. Le plafond de cumul étant calqué sur le niveau de la pension de survie – on peut cumuler au maximum jusqu'à 110% de la pension de survie complète théorique –, une personne dont la pension de survie est plus élevée recevra nettement plus qu'une autre qui a une petite pension. Ce n'est pas juste. C'est pourquoi le gouvernement devrait autoriser le cumul d'une pension de survie avec un revenu de remplacement découlant de cette activité autorisée ; supprimer ou relever de manière substantielle les plafonds en matière d'activité autorisée ; supprimer ou du moins réduire sensiblement la pénalisation fiscale de l'activité autorisée ; enfin, augmenter le plafond de cumul entre pension de survie et pension de retraite et ne plus le lier au montant de la pension de survie mais le remplacer par un plafond identique pour tous.

kader van de wijziging van het begrip gezin zal behandelen.

Mijn tweede punt gaat over de situatie van wie recht heeft op een overlevingspensioen. Die situatie is de minister natuurlijk wel bekend, maar mag ik toch enkele facetten even duiden.

Gezinnen bouwen hun leven uit rekening houdend met de financiële mogelijkheden. In vele gevallen gaan man en vrouw uit werken en hebben ze dus allebei een beroepsinkomen.

Ze baseren zich op deze inkomsten bij het nemen van beslissingen, bijvoorbeeld bij de aankoop van een woning, het hebben van kinderen. Bij het overlijden van één van de partners wordt de langstlevende echtgenoot niet alleen met het menselijk verlies, maar ook met een belangrijk financieel verlies geconfronteerd. Eén van de beroepsinkomsten valt immers weg en wordt slechts partieel opgevangen door het recht op een overlevingspensioen. Het is dus aangewezen dat de langstlevende echtgenoot het recht wordt gegund om het overlevingspensioen te cumuleren met een eigen beroepsinkomen. De cumulatie van een overlevingspensioen en een beroepsinkomen wordt in de geldende regelgeving beperkt. Het bedrag dat een weduwe of weduwnaar mag bijverdienen is beperkt en bovendien wordt het bijverdiende inkomen zwaar belast door de progressieve afbouw van de belastingvermindering wegens vervangingsinkomen, naargelang het bedrag van het vervangingsinkomen.

De overheid heeft er alle belang bij gerechtigden op een overlevingspensioen te stimuleren om nog een bijkomende beroepsactiviteit uit te oefenen. Dat past in het kader van de actieve welvaartstaat en het komt tegemoet aan de Europese doelstelling om de activiteitsgraad van de bevolking op een actieve leeftijd te verhogen. Bovendien geniet de overheid sociale en fiscale inkomsten op deze extra beroepsinkomens.

Gerechtigden op een overlevingspensioen die nog een beroepsinkomen genieten komen evenwel helemaal in de problemen wanneer ze werkloos of ziek worden. Ze kunnen hun overlevingspensioen cumuleren met een, te beperkt, beroepsinkomen, maar ze mogen de sociale uitkeringen die voortvloeien uit die toegelaten beroepsbezigheid niet samen ontvangen met het overlevingspensioen. Niettegenstaande ze in hoofde van die toegelaten activiteit steeds sociale bijdragen hebben betaald, kunnen ze geen vervangingsinkomen genieten wanneer ze werkloos of ziek zouden worden. Die toestand miskent het verzekeringsprincipe dat inherent is aan onze sociale zekerheid.

Ten slotte is de huidige cumulatieregeling van een overlevingspensioen met een eigen rustpensioen ook bijzonder onrechtvaardig wegens het Mattheüseffect dat in deze regeling werd ingebouwd. Door het feit dat het cumulatieplafond wordt afgestemd op de hoogte van het overlevingspensioen – men mag maximaal cumuleren tot 110% van het theoretisch volledig overlevingspensioen – krijgt iemand met een hoog overlevingspensioen veel meer dan iemand met een laag overlevingspensioen. Dat is niet correct.

Om al deze redenen is het noodzakelijk dat de regering concrete initiatieven neemt op vier verschillende vlakken.

Ten eerste, de cumulatie van een overlevingspensioen met een vervangingsinkomen voortvloeiend uit die toegelaten

J'en viens à l'activité autorisée aux pensionnés, dont les montants viennent enfin d'être publiés au Moniteur. Étant donné qu'il avait été question d'un déplafonnement total, j'aimerais que le ministre me dise si le Conseil national du travail ou d'autres comités de gestion des parastataux ont été saisis d'une demande officielle dans ce sens.

beroepsbezigheid.

Ten tweede, de grensbedragen inzake de toegelaten activiteit voor de gerechtigden op een overlevingspensioen ofwel onbeperkt toelaten, of minstens substantieel verhogen.

Ten derde, de fiscale bestraffing van de toegelaten activiteit afschaffen of op zijn minst aanzienlijk verminderen.

Ten vierde, het plafond voor de cumulatie van een overlevingspensioen met een eigen rustpensioen verhogen en het niet langer af te stemmen op het bedrag van het overlevingspensioen, maar het te vervangen door een absoluut plafond dat voor iedereen gelijk is.

Tot zover mijn tweede punt met betrekking tot de situatie van het overlevingspensioen.

Een derde punt gaat over de toegelaten activiteit voor gepensioneerden. Recent werden de bedragen voor de toegelaten activiteit eindelijk in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Bij de toenmalige regeringsbeslissing was afgesproken dat men de sociale partners advies zou vragen voor een volledige vrijstelling van de toegelaten activiteit. Graag had ik van de minister vernomen of deze officiële vraag al aan de Nationale Arbeidsraad en aan andere beheerscomités van sociale parastatale instellingen werd gesteld.

De heer Jacques D'Hooghe (CD&V). – We staan hier voor ons halfjaarlijks verplicht nummertje programmawet. Elk keer opnieuw komt er kritiek op de onbehoorlijke manier waarop deze wetgeving tot stand komt. Ik sluit me daar niet alleen bij aan, maar ik stel ook vast dat het van kwaad naar erger gaat. Nooit tevoren kregen we een programmawet van die omvang voorgeschoteld. Bovendien diende de regering tijdens dezelfde week nog 4 à 5 ontwerpen in, zodat ze het de senatoren bijna onmogelijk maakte om hun taken in de commissies naar behoren te vervullen. In plaats van daarover nog eens te klagen, heb ik vandaag een voorstel ingediend om de artikelen 76 en 142 van de Grondwet voor herziening vatbaar te verklaren, zodat dergelijke omvangrijke programmawetten in de toekomst uitgesloten zijn.

De Raad van State uitte al meermaals zijn ongenoegen over de werkwijze van de programmawetten. En ook de rechtsleer heeft al meer dan eens gewezen op de nadelen van de programmawetten en -decreten voor de goede werking van het parlementair stelsel en voor de kwaliteit van de rechtsordening. Met mozaïekwetten gaat de harmonische aaneenschakeling van aanvullende bepalingen verloren, die normaal voor een samenhang in de wetgeving zorgt. Door bepalingen met verschillende draagwijdte in eenzelfde ontwerp onder te brengen, zoals louter vormelijke naast inhoudelijke bepalingen, breekt men eveneens met de normale manier van regel geven. Een van de gevolgen daarvan is dat niet alle bepalingen van programmawetten of -decreten de bestendigheid hebben die een wet of een decreet zou moeten kenmerken. Programmawetten en -decreten vertonen eigen vaste kenmerken.

In de eerste plaats bundelen ze een steeds groter aantal hoofdstukken en thema's van uiteenlopende aard. Voor elk van die hoofdstukken op zich is moeilijk een parlementaire meerderheid te vinden, zeker binnen de vooropgestelde tijd. De regering wil die nieuwe wetgevende bepalingen door de

M. Jacques D'Hooghe (CD&V). – *Nous en sommes à notre numéro semestriel imposé de loi-programme. Chaque fois, la façon cavalière dont cette législation est élaborée fait l'objet de critiques. Les choses vont de mal en pis. Jamais on ne nous avait présenté une loi-programme d'une telle ampleur. Le gouvernement y a en outre ajouté quatre ou cinq projets, empêchant pratiquement les sénateurs de remplir correctement leur tâche en commission. J'ai donc déposé aujourd'hui une proposition ouvrant à révision les articles 76 et 142 de la Constitution de manière à exclure des lois-programmes aussi vastes à l'avenir.*

Le Conseil d'État a déjà maintes fois dit son insatisfaction sur la méthode des lois-programmes et la doctrine en a elle aussi souligné les inconvénients pour le bon fonctionnement de la démocratie parlementaire et la qualité de l'ordre juridique. Il en résulte notamment que toutes les dispositions des lois et décrets-programmes n'ont pas la permanence qui devrait normalement les caractériser.

Les lois et décrets-programmes ont leurs caractéristiques propres. Ils sont tout d'abord un recueil de thèmes diversifiés. Il est difficile de trouver une majorité parlementaire pour chacun d'eux, surtout dans le temps imparti. Le gouvernement veut faire voter ces nouvelles dispositions au forceps, en présentant un amalgame de mesures où chaque courant politique trouve en partie satisfaction tout en étant obligé d'accepter des dispositions qui ne lui plaisent pas mais qui satisfont les autres. C'est ce qu'on peut appeler de manière lapidaire un « marchandage législatif ».

Les lois et décrets-programmes doivent en outre toujours être adoptés à l'arraché, juste avant les vacances parlementaires ou la fin de l'année. À l'origine, ils contenaient généralement des mesures présentant un caractère budgétaire urgent ou des adaptations législatives urgentes. Aujourd'hui, ils contiennent même parfois des dispositions législatives tout à fait

parlementaire instanties loodsen, zeg maar jagen. Daarom stelt ze een pakket samen waarin de diverse politieke stromingen elk een of meerdere aandachtspunten kunnen realiseren. Hiervoor moeten ze natuurlijk een prijs betalen: het aanvaarden van bepalingen waarmee ze niet akkoord gaan, maar die de andere politieke stromingen plezieren. Deze techniek kunnen we lapidair 'marchanderen over wetsbepalingen' noemen.

In de tweede plaats moeten programmawetten en decreten altijd onder tijdsdruk worden goedgekeurd, hoofdzakelijk kort voor het parlementaire reces en kort voor het jaareinde. Oorspronkelijk waren ze bedoeld om het beleid te ondersteunen en daarom bevatten ze meestal maatregelen met een dringend budgettair karakter of spoedeisende aanpassingen van de bestaande wetgevingen. Thans gaat het echter meer en meer om wetgevend werk van allerlei aard en bevatten de programmawetten zelfs inhoudelijk compleet nieuwe wetgevende bepalingen.

In dit ontwerp is dat onder meer het geval met het statuut van de kunstenaars. Inhoudelijk heb ik daar geen fundamentele kritiek op, maar procedureel des te meer. De senatoren kregen niet eens de kans om, indien ze dat al hadden gewenst, daaraan een letter te veranderen. We hebben het zelfs niet echt kunnen bediscussiëren. We kunnen wel amendementen indienen, maar daar wordt toch geen rekening mee gehouden. Dat creëert een enorm probleem voor de Senaat als tweede kamer.

Ten derde bevatten de programmawetten hoe langer hoe meer bepalingen die volmachten verlenen aan de Koning. De Raad van State heeft meermaals gewezen op de beperkingen die in dit verband moeten worden nageleefd. De volmachten moeten beperkt zijn in de tijd. Er zijn ook inhoudelijke beperkingen op basis van legislatieve principes. De volmachten moeten worden bekrachtigd en er moeten dwingende redenen voor het verlenen van de volmachten bestaan. Die beperkingen worden hoe langer hoe meer genegeerd.

Daarom stel ik voor om artikel 76 van de Grondwet aan te passen. Ik stel voor een bepaling in te voegen die stelt dat elk ontwerp inhoudelijk als één geheel moet worden beschouwd. Er moet echter ook een toetsing zijn. Daarom stel ik voor artikel 142 van de Grondwet over de bevoegdheden van het Arbitragehof aan te passen. Het Arbitragehof moet de bevoegdheid krijgen om te toetsen of de ontwerpen inhoudelijk als één geheel kunnen worden beschouwd. Ontwerpen die niet aan dit criterium voldoen, kunnen worden nietig verklaard.

Wat de inhoud van het ontwerp betreft, zal ik mij beperken tot drie thema's.

De kwestie van de overlevingspensioenen is reeds door de heer Steverlynck besproken. Wij vinden het onredelijk dat mensen die weduwe of weduenaar worden en die nog kinderen ten laste hebben, aan strikte inkomensvoorwaarden gebonden zijn om een overlevingspensioen te kunnen genieten. De minister beweert dat deze problematiek niet bespreekbaar is, omdat het budgettair niet haalbaar is om die voorwaarden te versoepelen. Hij wijst er ook op dat het overlevingspensioen past in een oude filosofie van afgeleide rechten en dat we daarvan dus moeten afstappen. Ik ben van mening dat de problematiek niet louter mag worden beperkt

nouvelles.

C'est le cas de ce projet, notamment en ce qui concerne le statut des artistes. Je n'ai rien à redire quant au fond mais bien quant à la procédure. Les sénateurs n'ont pas eu l'occasion d'y changer un iota ni même d'en discuter sérieusement. Nous pouvons certes déposer des amendements mais il n'en sera de toute façon pas tenu compte. Cela pose un immense problème au Sénat en tant que seconde chambre.

Les lois-programmes contiennent par ailleurs de plus en plus de dispositions accordant les pleins pouvoirs au Roi. Le Conseil d'État a maintes fois souligné que les délégations devaient être limitées dans le temps, confirmées par une loi et justifiées par des raisons impérieuses. Ces restrictions sont de moins en moins respectées.

Je propose dès lors d'adapter l'article 76 de la Constitution en y insérant une disposition précisant que chaque projet doit avoir un contenu homogène. Celui-ci doit aussi faire l'objet d'une évaluation, d'où ma proposition d'adapter l'article 142 de la Constitution relatif aux compétences de la Cour d'arbitrage, laquelle doit être habilitée à vérifier si les projets constituent un ensemble homogène et à annuler les projets qui ne satisferaient pas à ce critère.

Quant au fond du projet, je m'en tiendrai à trois thèmes.

Pour les pensions de survie, nous estimons peu raisonnable de soumettre à des conditions de revenus strictes l'octroi d'une pension de survie aux personnes qui deviennent veufs ou veuves et qui ont encore des enfants à charge. Le ministre affirme qu'il est budgétairement impossible d'assouplir ces conditions et souligne que la pension de survie s'inscrit dans l'ancienne philosophie des droits dérivés que nous devons abandonner. Je pense que le problème ne peut se limiter à la question des droits dérivés.

La loi-programme relève les allocations aux handicapés isolés de 45% à 50% du salaire perdu. Cette augmentation est insuffisante pour le CD&V qui réclame une majoration graduelle de 20% des allocations minimales pour les handicapés isolés et chefs de famille.

Deuxième thème, les petites modifications apportées à la loi sur la Loterie nationale qui ne date pourtant que d'avril dernier. Nous avons l'impression que les Belges et particulièrement les jeunes sont encouragés à jouer aux jeux de hasard. Mon collègue Steverlynck a déposé des amendements en commission. Je demande au gouvernement de réexaminer ces mesures immorales.

La Loterie nationale se voit conférer un monopole pour organiser divers nouveaux jeux basés sur les techniques informatiques.

Elle a l'intention de mettre sur le marché de nouveaux jeux échappant au contrôle social et s'adressant particulièrement à un public jeune. Les pouvoirs publics ne peuvent avoir une telle intention. Le gouvernement a pour mission d'endiguer les jeux de hasard dont nous connaissons les conséquences sociales. On enlève en outre à la Commission des jeux de hasard le pouvoir de contrôler la Loterie nationale. La loi sur les jeux de hasard vient à peine d'être adoptée et le gouvernement profite déjà de cette loi-programme pour la modifier.

tot het vraagstuk van de afgeleide rechten.

In de programmawet worden de uitkeringen voor alleenstaande invaliden verhoogd van 45% tot 50% van het verloren loon. De verhoging van de minimumuitkeringen voor alleenstaande invaliden is volgens CD&V onvoldoende en we vragen dan ook dat de minimumuitkeringen voor alleenstaande invaliden en voor invalide gezinshoofden stapsgewijze worden verhoogd met twintig procent.

Een tweede thema waarop ik wil ingaan, is de Nationale Loterij. Ik ben blij dat minister Reynders aanwezig is, want hij heeft ook bevoegdheden op dat vlak. Het ontwerp brengt een aantal kleinere aanpassingen aan in de wet op de Nationale Loterij, die nog maar dateert van april jongstleden. We krijgen de indruk dat de Belgen, en voornamelijk de jeugd, worden aangemoedigd om te gokken. In de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden heeft collega Steverlynck verschillende amendementen daarover ingediend. Ik vraag dat de regering dit thema herbekijkt, want de maatregelen in dit verband zijn immoreel.

Er wordt een monopolie verleend aan de Nationale Loterij om een hele reeks nieuwe spelen, gebaseerd op informaticatechnieken, uit te brengen.

Bij de bespreking van de wet op de kansspelen hebben wij erop gewezen dat het de bedoeling van de Nationale Loterij was om nieuwe spelen op de markt te brengen die aan de sociale controle worden onttrokken. Dat werd toen ontkend, maar de afgevaardigd bestuurder heeft inmiddels bekendgemaakt dat de Nationale Loterij in postkantoren en cafés loterijspelen wil plaatsen, waarop om de tien minuten een trekking plaatsvindt. Hij schreef letterlijk in een persbericht dat hiermee op een jong publiek wordt gemikt.

Dat kan niet de bedoeling zijn van de overheid. De regering heeft tot taak het gokken in te dijken. We kennen immers de sociale gevolgen ervan. Bovendien wordt de kansspelcommissie de bevoegdheid ontnomen om toezicht uit te oefenen op de Nationale Loterij. De wet op de kansspelen is nauwelijks enkele maanden geleden goedgekeurd en de regering profiteert nu al van deze programmawet om ze te wijzigen.

Ik vraag expliciet dat de regering dit dossier volgt, niet alleen vanuit het oogpunt van de inkomsten van de Nationale Loterij, maar ook en vooral vanuit sociaal oogpunt.

Ten derde, begrijp ik de teleurstelling van de apothekers wanneer ik artikel 226 over de heffing op de farmaceutische producten lees. De minister verlaagt de heffing van 3% tot 2% en compenseert deze verlaging met een aanvullende heffing in geval van overschrijding van het budget. 0,2% van de heffing zou gebruikt worden om het inkomen van de apothekers te waarborgen. Dat zijn *peanuts*. Door de industrie minder te belasten ten koste van de distributiesector en de apothekers geeft de minister mijns inziens een verkeerd signaal. De apothekers worden vandaag geconfronteerd met een hele reeks problemen. Ze zien hun winstmarge verminderen door de nieuwe regelingen voor de grote verpakkingen, de generische geneesmiddelen en de verdeling van de vaccins en door de prijsverlagingen die op 1 januari 2003 van kracht worden en waarvoor de besluiten nog moeten worden genomen. Minister Vandenbroucke zegde dat alle financiële problemen die ingevolge de prijsverlaging

Je demande explicitement au gouvernement de ne pas considérer ce dossier dans la seule optique des revenus de la Loterie nationale mais surtout dans une perspective sociale.

Enfin, je comprends la déception des pharmaciens à la lecture de l'article 226 relatif à la cotisation sur les produits pharmaceutiques. Le ministre ramène cette cotisation de 3% à 2% et compense cette réduction par une cotisation complémentaire en cas de dépassement du budget, tandis que 0,2% de la cotisation servirait à garantir le revenu des pharmaciens. C'est dérisoire. En imposant moins l'industrie au détriment du secteur de la distribution et des pharmaciens, le ministre donne à mon sens un mauvais signal. Les pharmaciens sont aujourd'hui confrontés à de nombreux problèmes. Les nouvelles réglementations relatives aux grands conditionnements, aux médicaments génériques et aux vaccins ainsi que les baisses de prix qui interviendront le 1er janvier 2003 réduiront leur marge bénéficiaire. Selon le ministre Vandenbroucke, les problèmes financiers consécutifs à ces baisses de prix seront compensés par l'industrie pharmaceutique. Je ne vois pas comment on pourrait imposer cela à l'industrie sur la seule base d'un accord et sans prendre des mesures légales. Nous sommes déjà le 20 décembre et les mesures doivent entrer en vigueur le 1er janvier.

Nous resterons attentifs à ces dossiers et dénoncerons les problèmes si nécessaire.

kunnen rijzen, door de farmaceutische industrie zullen worden gecompenseerd. Ik begrijp niet hoe het mogelijk is dat aan de industrie op te leggen zonder wettelijke maatregelen, maar alleen op basis van een afspraak. Het is nu bovendien al 20 december en de maatregelen moeten van kracht worden op 1 januari.

Wij zullen in elk geval een en ander volgen en de problemen indien nodig aankaarten.

Algemene bespreking van het onderdeel Sociale Aangelegenheden

De voorzitter. – De heer Barbeaux en mevrouw Pehlivan hebben vanochtend verslag uitgebracht.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Minister Vandembroucke is natuurlijk ook in sociale zekerheid geïnteresseerd, maar deze keer gaat het over de sociale zekerheid van de zelfstandigen.

In de commissie werd hierover langdurig gediscussieerd. Wat het sociaal statuut van de zelfstandigen betreft verwijs ik naar het schriftelijk verslag van de commissie voor de Financiën, maar wil op de problematiek toch even ingaan, hetzij omdat wij betreffende bepaalde punten geen antwoord kregen, hetzij omdat de tijd ontbrak om er concreet op in te gaan.

De vereenvoudiging van de bijdragestructuur die werd opgenomen in het ontwerp, is zeer positief en wij aarzelen niet om dat toe te geven. Het bruteren van de sociale bijdragen werd geïncorporeerd in de sociale bijdragen zelf die nu gebeuren volgens een nieuw tarief en dit op unaniem advies van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut van de zelfstandigen.

Eveneens unaniem werd een maatregel gesuggereerd ten voordele van de beginnende zelfstandigen.

Het Algemeen Beheerscomité stelde voor de kwartalen van het eerste onvolledige jaar te regulariseren op grond van de omrekening op jaarbasis van de inkomsten van datzelfde onvolledige jaar. Dat zou ook de basis worden voor de volgende drie jaren.

Waarom werd er bij de vereenvoudiging geen rekening gehouden met die suggestie, die een ondersteuning voor de starters zou zijn geweest?

Ik wil enkele woorden zeggen betreffende het sociaal statuut van de meewerkende echtgenote. We hebben in de commissie opmerkingen geformuleerd en amendementen ingediend die ertoe strekken om automatisch uit te gaan van een 50/50 en geen 70/30-fiscale verdeling. Mocht in de praktijk blijken dat de 50/50-verdeling niet de beste oplossing is, kan de maatregel nog altijd worden bijgestuurd.

We vinden het evenmin een goede zaak dat de regeling onmiddellijk volledig wordt opgelegd. We geven de voorkeur aan een geleidelijke invoering. Daarom werd ook gevraagd om met betrekking tot de leeftijdsvoorwaarde het jaar 1966 voorop te stellen in plaats van 1956. We hebben met genoegen vastgesteld dat de regering het oorspronkelijke ontwerp in belangrijke mate heeft bijgestuurd na onze opmerking dat het gezinspensioen niet mag verminderen wanneer een meewerkende echtgenote een loopbaan heeft van minder dan 30 jaar.

Discussion générale du volet Affaires sociales

M. le président. – M. Barbeaux et Mme Pehlivan ont présenté leur rapport ce matin.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Nous traitons cette fois de la sécurité sociale des indépendants dont nous avons longuement discuté en commission. Quant au statut social des travailleurs indépendants, je me réfère au rapport écrit de la Commission des Finances mais je voudrais néanmoins approfondir cette question, soit parce que nous n'avons pas obtenu de réponse sur certains points, soit parce que nous n'avons pas eu le temps de les traiter à fond.*

La simplification de la structure des cotisations prévue par le projet est un point positif. Le brutage des cotisations sociales s'opérera désormais selon un nouveau tarif et sur avis unanime du Comité général de gestion du statut social des indépendants.

Une mesure au profit des indépendants débutants a également été proposée unanimement.

Le Comité général de gestion a proposé de régulariser les trimestres de la première année incomplète en exprimant sur une base annuelle les revenus de cette même année incomplète. Cela servirait aussi de base pour les trois années suivantes.

Pourquoi la simplification n'a-t-elle pas tenu compte de cette suggestion qui aurait aidé les débutants ?

Quant au statut social du conjoint aidant, nous avons formulé des remarques en commission et déposé des amendements visant à prendre automatiquement comme base une répartition 50/50 au lieu de 70/30. S'il apparaissait que la répartition 50/50 n'est pas la meilleure solution, la mesure pourrait toujours être modifiée.

Nous regrettons également que le régime soit d'emblée imposé intégralement. Nous aurions préféré une introduction progressive et avons donc demandé de retenir l'année 1996 pour la condition d'âge plutôt 1956. Nous avons constaté avec plaisir que le gouvernement a sensiblement corrigé son projet initial après que nous ayons signalé que la pension familiale ne peut diminuer lorsqu'un conjoint aidant a une carrière de moins de trente ans.

En ce qui concerne la pension et la suppression partielle de la pénalisation en cas de pension anticipée, je voudrais dire que pour les indépendants, la pension est toujours réduite de 5% par année d'anticipation et ce pour toute la durée de la pension. Pour les salariés, cette règle a été supprimée. La loi-programme prévoit que la réduction ne s'appliquera pas si l'intéressé présente une carrière complète. Il faut être réaliste. Une carrière complète représente 45 années. Pour échapper à cette réduction, une personne qui prend sa

In verband met het pensioen en de beperkte afschaffing van de bestraffing bij vervroegde pensionering, wil ik het volgende zeggen. Bij de zelfstandigen wordt het pensioen nog altijd verminderd met 5% per jaar vervroegde pensionering en dat voor de verdere duur van de pensioenuitkering. Bij de loontrekkenden bestaat die regel niet meer. In de programmawet staat dat de vermindering niet zal worden toegepast op iemand die een volledige loopbaan heeft. We moeten echter realistisch zijn. Een volledige loopbaan bestaat uit 45 jaar. Iemand die op 60 jaar met pensioen gaat, moet dus al vóór zijn vijftiende beginnen werken zijn om die vermindering te ontlopen. Volgens de toenmalige pensioenwetgeving kon men op die leeftijd bovendien nog geen sociale bijdragen betalen. De maatregel kan dus in de praktijk maar worden toegepast op de personen die eerst loontrekkende gewerkt hebben en later naar het statuut van zelfstandige zijn overgeschakeld. Er is hiervoor trouwens slechts 420.000 euro uitgetrokken. Dat is de bevestiging dat het hier vooral om een symbolische maatregel gaat.

Het is ook bijzonder vreemd dat in de laatste alinea van artikel 38 wordt opgenomen dat jaren die gelijktijdig gepresteerd werden in verschillende regimes slechts eenmaal mogen worden gerekend.

Wanneer iemand in een bepaalde periode tegelijkertijd als zelfstandige en als loontrekkende gewerkt heeft en voor beide activiteiten sociale bijdragen heeft betaald als hoofdberoep omdat hij boven de plafonds kwam, zou twee loopbanen opgebouwd kunnen hebben. Voor de berekening van de vermindering worden de jaren echter slechts eenmaal gerekend.

Het wordt dus nog moeilijker om op 60 jaar een volledige loopbaan van 45 jaar voor te leggen. We hebben die opmerking ook in de commissie geformuleerd, maar er geen antwoord op gekregen.

Het is natuurlijk mogelijk dat men niet verder wil gaan. Wij hadden een amendement ingediend dat ertoe strekte de vermindering tot de leeftijd van 65 jaar te handhaven, maar ze daarna af schaffen. Wij begrijpen dat de stimulans om mensen vervroegd met pensioen te sturen, niet strookt met de wensen van Europa, maar we willen dat de vermindering vanaf de normale pensioenleeftijd verdwijnt.

De symbolische maatregel die de regering op dit vlak voorstelt, betekent misschien dat ze van plan is ook voor de loontrekkenden een dergelijk systeem in te voeren.

Dan is er nog het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen. Deze maatregel kwam tot stand onder druk van Europa. Eigenlijk gebeurde het veeleer onder het mom van Europa omdat de problematiek niet zozeer te maken had met het vrij aanvullend pensioen voor zelfstandigen, maar vooral met de aanvullende pensioenen voor vrije beroepen en geneesheren. Europa was van oordeel dat de extra financiering voor de pensioenen van de geneesheren door het RIZIV een discriminatie kan inhouden wegens de dubbele fiscale aftrekbaarheid. Voortaan hoeven zelfstandigen zich niet meer uitsluitend te wenden tot de bestaande instellingen voor vrije beroepen of de sociale verzekeringsfondsen, maar kunnen ze ook terecht bij verzekeringsondernemingen. De enige verandering is dat de instellingen vrij kunnen worden gekozen. Het aftrekbare bedrag blijft echter hetzelfde. Het

retraite à 60 ans devrait donc avoir commencé à travailler avant l'âge de quinze ans. Selon la législation de l'époque sur les pensions, on ne pouvait en outre payer des cotisations sociales à cet âge. Dans la pratique, la mesure ne peut donc s'appliquer qu'aux personnes qui ont d'abord travaillé en tant que salarié et ne sont passées au statut d'indépendant que par la suite. Seulement 420.000 euros ont été dégagés, ce qui prouve qu'il s'agit surtout d'une mesure symbolique.

Le dernier alinéa de l'article 38 prévoit que les années prestées simultanément dans différents régimes ne sont prises en considération qu'une seule fois, ce qui est particulièrement curieux.

Une personne qui a travaillé simultanément dans les régimes des indépendants et des salariés et qui a payé des cotisations sociales pour ces deux activités au titre d'activité principale parce que ses revenus dépassaient le plafond, pourrait avoir constitué deux carrières. Les années ne sont toutefois prises en compte qu'une seule fois pour le calcul de la réduction.

Il est donc encore plus difficile de justifier d'une carrière complète de 45 années à l'âge de 60 ans. Nous avons également fait cette remarque en commission mais n'avons pas obtenu de réponse.

Bien sûr, il est possible qu'on ne veuille pas aller plus loin. Nous avons déposé un amendement visant à maintenir la réduction jusqu'à l'âge de 65 ans et à la supprimer au-delà. Nous comprenons que les incitants à la pension anticipée ne répondent pas aux souhaits de l'Europe mais nous voulons que cette réduction disparaisse à partir de l'âge normal de la pension.

La mesure symbolique proposée à ce sujet par le gouvernement pourrait signifier qu'il a l'intention d'instaurer un système similaire également pour les salariés.

La mesure relative à la pension libre complémentaire pour les indépendants a été prise sous la pression, ou plus exactement sous le prétexte de l'Europe. La problématique est moins liée à la pension libre complémentaire pour les indépendants qu'à la pension complémentaire pour les professions libérales et les médecins. L'Europe a estimé que le financement supplémentaire des pensions des médecins par l'INAMI pourrait être discriminatoire en raison de la double déductibilité fiscale. Désormais, les indépendants qui devaient antérieurement s'adresser exclusivement aux organismes pour les professions indépendantes ou aux caisses d'assurances sociales pourront s'adresser aussi aux compagnies d'assurances. Le seul changement est donc le libre choix de l'institution. Le montant déductible, lui, demeure inchangé.

Le plan de pension sociale complémentaire est une bonne mesure mais en aucun cas le ministre ne peut prétendre que la pension complémentaire facultative est un progrès. Il n'est pas mis fin aux discriminations existantes à l'égard des salariés. La cotisation est encore toujours limitée à 7% du revenu et il n'y a toujours pas de possibilité d'un back-service. Aucune compensation n'est donc possible pour les années où on n'a pu faire de paiement en raison d'un revenu trop faible ou parce qu'il fallait beaucoup investir.

Les assurances de groupe offrent la possibilité de prendre en compte quelques années du passé comme back service. La

aanvullend sociaal pensioenplan is een goede maatregel, maar de minister kan onmogelijk beweren dat het vrij aanvullend pensioen een verbetering is. De vandaag bestaande discriminaties ten opzichte van de loontrekkenden zijn nog altijd niet weggewerkt. Ik verklaar mij nader. Ten eerste, de bijdrage is nog altijd beperkt tot 7% van het inkomen. Ten tweede, is er nog altijd geen mogelijkheid tot *back service*. Er is dus geen compensatie mogelijk voor de jaren dat niet kon worden betaald wegens een te laag inkomen of omdat er veel moest worden geïnvesteerd. Groepsverzekeringen bieden de mogelijkheid om een aantal jaren uit het verleden als *back service* op te nemen. De beperking tot 7% houdt een discriminatie in ten opzichte van de loontrekkenden, die een pensioen kunnen opbouwen tot 80% van het laatste inkomen. De bijdrage zou minstens tot 15% moeten gaan, zeker als wordt gestreefd naar gelijkheid met de vrije beroepen. De eigen bijdrage van de geneesheer en de RIZIV-bijdrage vormen samen ongeveer 15% van het inkomen.

Er blijven verschillende vormen van discriminatie bestaan, zowel tussen zelfstandigen en loontrekkenden als binnen de groep van de zelfstandigen. Bedrijfsleiders van ondernemingen en vrije beroepen zijn beter af dan zelfstandigen.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Wat u zegt, is juist, maar ik wil erop wijzen dat wij ook de cumulatierregels opklaren. In de praktijk bestond er op dat vlak heel wat onduidelijkheid. Thans zeggen we duidelijk dat het wettelijk pensioen, het vrij aanvullend pensioen en eventuele andere pensioenformules kunnen worden gecumuleerd tot aan de 80%-grens. Dat kan van belang zijn voor bedrijfsleiders. Het is voortaan mogelijk zijn fiscale toestand op een correcte wijze te optimaliseren terwijl dat tot hiertoe gebeurde met constructies die niet helemaal strookten met de wet.

U hebt gelijk wanneer u zegt dat de maatregelen geen spectaculaire verbetering zijn voor de hele problematiek. Ze zijn in essentie een reactie op Europa en wat voor mij is de fundamentele problematiek van de pensioenen van zelfstandigen nog niet opgelost. In de volgende zittingsperiode moeten wij werken aan een meer fundamentele hervorming en moeten we misschien kiezen voor een soort verplichte kapitalisatie, een pijler *1bis*, waarbij de inbreng van de individuen meer dan 7% moet bedragen. Het was eigenlijk ook niet de bedoeling om die hele problematiek nu fundamenteel te regelen. We hebben op vraag van Europa alleen geprobeerd enkele verbeteringen aan te brengen in bestaande regelingen.

Ik ben blij dat de heer Steverlynck heeft gewezen op het verschil dat blijft bestaan tussen vrije beroepen, artsen, gerechtsdeurwaarders, notarissen, enzovoort, en de andere zelfstandigen. Het is enigszins eigenaardig dat de artsen vandaag beweren dat ze een slecht sociaal statuut hebben, terwijl ze eigenlijk door de RIZIV-inbreng die buiten de fiscale grens valt, tot meer dan 7% kunnen gaan.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Minister Daems stelt deze hervorming voor als een fundamentele stap voorwaarts. Ik deel die mening niet. Het is wel positief dat er nu duidelijkheid bestaat over de cumulatie van de verschillende mogelijkheden. In de vroegere wetgeving was die cumulatie ook mogelijk, maar ze gaf dikwijls aanleiding tot discussie bij verschillende belastingadministraties. Het voordeel geldt wel

limitation à 7% implique une discrimination par rapport aux salariés qui peuvent se constituer une pension allant jusqu'à 80% du dernier revenu. La cotisation aurait dû atteindre au moins 15%, certainement si on recherche l'égalité avec les professions libérales. Les cotisations personnelles du médecin et la cotisation de l'INAMI représentent ensemble environ 15% du revenu.

Il subsiste différentes formes de discrimination, tant entre indépendants et salariés que dans le groupe des indépendants. Les chefs d'entreprise et les professions libérales sont mieux lotis que les indépendants.

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *Ce que vous dites est exact mais je tiens à signaler que nous clarifions aussi les règles du cumul. Nous disons clairement que la pension légale, la pension complémentaire facultative et d'éventuelles autres formules de pension peuvent être cumulées jusqu'au niveau de 80%. Cela peut être important pour les chefs d'entreprise. Il est désormais possible d'optimiser sa situation fiscale sans devoir recourir comme dans le passé à des systèmes qui ne sont pas totalement conformes à la loi.*

Vous avez raison de dire que les mesures n'améliorent pas la situation de façon spectaculaire. Elles ne résolvent pas la question de la pensions des indépendants. Nous devons sous la prochaine législature élaborer une réforme plus fondamentale. Il nous faudra peut-être opter pour une sorte de capitalisation obligatoire où l'apport des individus devrait dépasser les 7%. Nous avons seulement tenté, à la demande de l'Union européenne, d'améliorer les règlements existants.

Je me réjouis que M. Steverlynck ait insisté sur la différence de traitement qui subsiste entre les professions libérales et les autres indépendants. Il est étonnant que les médecins se plaignent de leur statut social alors que la contribution INAMI, qui échappe à la taxation, leur permet d'aller au-delà des 7%.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Le ministre Daems présente cette réforme comme un progrès fondamental. Je ne partage pas cet avis. Le fait d'avoir établi la clarté au sujet des possibilités de cumul constitue un point positif. La mesure n'est toutefois avantageuse que pour les chefs d'entreprise. Pour se constituer leur propre pension, les autres indépendants doivent procéder comme par le passé, à partir*

alleen voor de bedrijfsleiders. Iemand die geen vennootschap heeft en niet het voordeel van een groepsverzekering geniet, blijft beperkt tot die 7%. Zelfstandigen die geen bedrijfsleider zijn, hebben dus minder pensioen. Als zij hun eigen pensioen moeten opbouwen, moeten ze dat blijven doen zoals in het verleden, met reeds belaste inkomsten. Die discriminatie is eigenlijk nog versterkt. Ze hebben enerzijds de zekerheid dat ze, indien ze een vennootschap hebben, kunnen cumuleren tot 80%, maar kunnen niet op een correcte manier een aanvullend pensioen opbouwen.

Er is nog een andere discriminatie. In het wetsvoorstel betreffende het aanvullend pensioen voor werknemers werd bepaald dat wanneer een werknemer een bedrijf verlaat dat een groepsverzekering heeft en naar een bedrijf gaat dat geen groepsverzekering heeft, hij de mogelijkheid heeft om 1.500 euro als beroepskosten af te trekken voor de verdere uitbouw van een individueel aanvullend pensioen. Dat bestaat nog niet in de regeling voor de zelfstandigen. Eigenlijk zou een zelfstandige die zijn activiteit stopzet en loontrekkende wordt, ook de mogelijkheid moeten krijgen om vrijwillig 1.500 euro te betalen voor zijn vrij aanvullend pensioen en dat bedrag fiscaal af te trekken.

In de commissie heb ik ook gewezen op de discriminatie op het vlak van successierechten, maar dat is een Vlaamse bevoegdheid.

De minister heeft gelijk als hij zegt dat het grote debat inzake pensioenen nog moet worden gevoerd. In de Ministerraad is duidelijk gezegd dat, wanneer het rapport van professor Cantillon is afgewerkt, de voorstellen die het bevat samen moeten worden bekeken met wat al goedgekeurd werd inzake het aanvullend pensioen.

Ik betreur wel dat het aanvullend pensioen voor zelfstandigen uit de pensioenwetgeving werd gelicht.

Het pensioen voor de zelfstandigen was eigenlijk een voorloper want het bestond uit twee delen, namelijk een wettelijk verplicht systeem enerzijds en een vrij aanvullend systeem anderzijds. Artikel 52bis werd weggelaten. Men had het vrij aanvullend pensioen beter in de wet gelaten, omdat men op die manier wel verplicht was de richting uit te gaan van een verplichte kapitalisatie voor een deel van het pensioen. Deze discussie zou ons nu te ver leiden, maar moet in de toekomst zeker aan bod komen.

De heer Jacques Devolder (VLD). – Collega Vandenberghe had het vanmorgen over twee bruggen: de Brug der Zuchten en de Pont d'Avignon. Hij heeft niet gezegd welke zijn voorkeur wegdroeg. Ik zou een andere beeldspraak willen gebruiken. Ik vergelijk de programmawetten met een wielerklassieker die in december gereden wordt. De deelnemende ploegen kunnen grosso modo vergeleken worden met een groep die vier jaar in de oppositietrui rijdt, terwijl de andere groep de meerderheidstrui draagt.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Het is ooit de Ronde van Vlaanderen geweest of Parijs-Roubaix. Maar ditmaal is het Bordeaux-Parijs en zonder derny's.

De heer Jacques Devolder (VLD). – Bordeaux-Parijs was altijd een wielerklassieker die de Vlamingen zeer goed lag. Denk maar aan Herman Vanspringel. Wij moeten dat dus ook aankunnen, mijnheer Caluwé.

de revenus déjà taxés. En fait, la discrimination est même renforcée : d'une part, ils ont la certitude de pouvoir cumuler jusqu'à 80%, mais d'autre part ils n'ont pas la possibilité de se bâtir correctement une pension complémentaire.

Il y a une autre discrimination. La proposition de loi portant sur la pension complémentaire des salariés dispose qu'ils peuvent déduire un montant de 1.500 euros en tant que frais professionnels lorsqu'ils quittent une entreprise dotée d'une assurance-groupe pour rejoindre une autre qui ne l'est pas. Aucune mesure similaire n'a été prévue pour les indépendants, ce que je trouve regrettable.

En commission, j'ai également signalé la discrimination en matière de droits de succession, mais il s'agit d'une compétence flamande.

Le grand débat concernant les pensions doit encore avoir lieu, le ministre a raison sur ce point. Il a été décidé au conseil des ministres d'examiner le moment venu les propositions du professeur Cantillon conjointement aux décisions déjà approuvées en matière de pension complémentaire. Je regrette en tout cas que celle-ci ait été écartée de la législation relative aux pensions.

La pension des indépendants était en fait un précurseur car elle comportait deux parties, un système légal obligatoire et un système libre complémentaire. On aurait mieux fait de laisser la pension complémentaire libre dans la loi car ainsi on était obligé de s'orienter vers une capitalisation obligatoire d'une partie de la pension. Cette discussion nous mènerait trop loin mais elle doit certainement être prise en compte à l'avenir.

M. Jacques Devolder (VLD). – *M. Vandenberghe a parlé ce matin du Pont des soupirs et du Pont d'Avignon mais sans indiquer lequel avait sa préférence. Personnellement, je compare les lois programmes à une course cycliste classique en décembre. Les équipes participantes peuvent grosso modo être comparées à un groupe qui roule pendant quatre ans avec le maillot de l'opposition, alors que l'autre groupe porte le maillot de la majorité.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Il y a eu le Tour de Flandre ou Paris-Roubaix, mais cette fois c'est Bordeaux-Paris et sans derny.*

M. Jacques Devolder (VLD). – *Bordeaux-Paris a toujours été un classique qui convenait bien aux Flamands. Pensez à Herman Vanspringel. Nous devons donc également pouvoir être à la hauteur, monsieur Caluwé.*

Ik stel ook vast dat terwijl de klassieker nog aan de gang is, sommigen al bezig zijn met hun contractbesprekingen voor de volgende regeerperiode. Dat is overigens ook in de sport het geval. Wat ook altijd terugkeert, is dat diegenen die de oppositietrui dragen, stevast klagen over de omstandigheden waarin de klassieker gereden moet worden.

In de medische en paramedische sector is heel wat geklaagd bij het begin van de rit. Er was zelfs sprake van een stakingsgolf. Op het einde van de rit stellen we vast dat door onderhandelingen met de industrie en met de betrokken partners een oplossing gevonden werd. Ook voor de artsen is een oplossing in de maak. De oppositie zegt dat de programmawet haar door de strot wordt gedrukt. Ik stel echter ook vast dat bepaalde artikelen, die tot heel wat ongenoegen in de medische en paramedische sector hadden geleid, teruggetrokken werden.

Zelf heb ik een concrete vraag die aan bod gekomen zou zijn in de commissie Sociale Aangelegenheden, maar waarover ik niets in het verslag heb teruggevonden.

In artikel 13 van Titel VI, "Maatregelen houdende de individuele responsabilisering van de zorgverstrekkers en de hervorming van de geneeskundige controle", onder de hoofding "De overbodige of onnodig dure geneeskundige verstrekkingen" staat dat artikel 73 van de wet op de ziekten en invaliditeitsverzekering in zijn paragraaf 1, laatste lid stipuleert dat de andere zorgverstrekkers dan geneesheren en tandartsen dienen zich eveneens te onthouden van het uitvoeren of laten uitvoeren van onnodig dure of overbodige verstrekkingen ten laste van de regeling voor verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. Wat is de betekenis van deze tekst? De huidige reglementering inzake volksgezondheid stelt dat bepaalde zorgverstrekkers geen gevolg zouden moeten geven aan de voorschriften van artsen, die normaliter als een bevel worden beschouwd. Ik weet dat dit mogelijk is voor verdovingsmiddelen. Als een apotheker vaststelt dat vier verschillende artsen voor een patiënt verdovingsmiddelen voorschrijven, zonder dat ze dit van elkaar weten, dan is hij verplicht om op te treden, zoniet is hij strafrechtelijk mee verantwoordelijk. Hoe denkt de minister dit op te lossen?

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Het bewuste lid van de bewuste paragraaf van het bewuste artikel heeft inderdaad betrekking op alle soorten zorgverstrekkers die in de wetgeving op het RIZIV voorkomen, en niet alleen op de artsen, die in de rest van het artikel worden bedoeld. Het gaat dus ook om apothekers.

Het is niet de bedoeling dat apothekers mede verantwoordelijk worden voor het bestrijden van de klassieke overconsumptie. Zo hebben we de artsen gesensibiliseerd om minder antibiotica voor te schrijven. Mocht blijken dat een bepaalde arts manifest een extreem voorschrijfgedrag vertoont en niet bereid is dit gedrag aan te passen, dan kunnen de controlediensten optreden en kan de arts in kwestie zelfs een administratieve boete krijgen. Deze bepaling heeft niet betrekking op dergelijke zaken. Inzake het voorschrijven van antibiotica is de apotheker een passieve medewerker en hij moet de voorgeschreven geneesmiddelen geven.

Wel is het de bedoeling om zeer aberrante situaties uit te roeien. De diensten van het RIZIV hebben mij één voorbeeld

Je constate aussi qu'alors que le classique est encore en cours, certains sont déjà en train de négocier pour la législature suivante. Un autre élément récurrent est que ceux qui portent le maillot de l'opposition se plaignent toujours des circonstances dans lesquelles le classique doit être couru.

Dans le secteur médical et paramédical, on s'est beaucoup plaint au début de la course. Il était même question d'une vague de grèves. Mais en fin de course, nous constatons que des négociations avec l'industrie et les partenaires concernés ont permis de trouver une solution. Pour les médecins également une solution est en vue. L'opposition dit qu'on la force à avaler la loi programme. Je constate cependant que certains articles qui avaient suscité beaucoup de mécontentement dans le secteur médical et paramédical ont été retirés.

J'ai pour ma part une question concrète qui aurait été évoquée en commission des Affaires sociales mais je n'en trouve nulle trace dans le rapport.

À l'article 13 du Titre VI, « Mesures relatives à la responsabilisation individuelle des dispensateurs de soins et à la réforme du contrôle médical », au chapitre intitulé « Les prestations de santé superflues ou inutilement onéreuses », il est dit que l'article 73 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnité, paragraphe 1, dernier alinéa, stipule que les prestataires de soins autres que les médecins et les dentistes s'abstiennent également d'exécuter ou de faire exécuter des prestations inutilement onéreuses ou superflues à charge du régime d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités. Que signifie ce texte ? La réglementation actuelle en matière de santé publique dispose que certains dispensateurs de soins ne devraient pas donner suite aux prescriptions médicales normalement considérées comme des ordonnances. Je sais que c'est possible pour des anesthésiques. Lorsqu'un pharmacien constate que quatre médecins différents prescrivent des drogues à un patient sans qu'aucun ne soit informé des autres prescriptions, ce pharmacien est obligé d'intervenir, sans quoi il est aussi pénalement responsable. Comment le ministre pense-t-il résoudre ce problème ?

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – L'alinéa en question concerne effectivement toutes les sortes de dispensateurs de soins mentionnées dans la législation INAMI et qui sont visées dans le reste de l'article. Il ne s'agit donc pas uniquement des médecins. Les pharmaciens sont aussi concernés.

Le but n'est pas que les pharmaciens deviennent également responsables en matière de lutte contre la surconsommation classique. Nous avons ainsi sensibilisé les médecins pour qu'ils prescrivent moins d'antibiotiques. S'il apparaît qu'un certain médecin prescrit manifestement de manière excessive et n'est pas disposé à adapter son comportement, les services de contrôle peuvent intervenir et le médecin en question peut même recevoir une amende administrative. Cette disposition ne concerne pas de telles affaires. En matière de prescriptions d'antibiotiques, le pharmacien est un collaborateur passif, il doit donner les médicaments prescrits.

Le but est d'éliminer les situations aberrantes. Les services de l'INAMI m'ont cité l'exemple d'un pharmacien qui délivrait

gegeven. Zo was er een zaak van een apotheker die zeer veel etherische oliën afleverde, weliswaar op doktersvoorschrift. Die apotheker werd mede verantwoordelijk gesteld voor een ongezonde praktijk. Het gaat dus niet om de klassieke overconsumptie.

De heer Jacques Devolder (VLD). – Ik ken die zaak. Het ging inderdaad om een echt schandaal, waarin trouwens sprake was van collusie. Ik denk dan ook niet dat de apothekers wat dit betreft bezwaren zullen hebben.

Ik heb nog enkele ideeën voor de toekomst. De minister heeft zelf gesteld dat apothekers en artsen meer aandacht zullen moeten kunnen besteden aan hun voorlichtende rol en de gesprekken met patiënten. Door het vele administratieve werk hebben ze hier vaak geen tijd voor.

Kan de minister niet samen met zijn collega van Werkgelegenheid en eventueel met zijn regionale collega's een creatieve oplossing uitdenken? Hij komt nu de artsen financieel tegemoet, maar zou ook op het vlak van tewerkstelling iets kunnen doen en bijvoorbeeld deeltijdse administratieve krachten ter beschikking van geneesheren en apothekers kunnen stellen. Dat zou een positieve oplossing voor het probleem zijn.

Tot slot sta ik nog even stil bij iets waarop al lang wordt aangedrongen. Het aantal dure specialiteiten neemt toe. Ik weet wel dat de minister daarvoor niet verantwoordelijk is. Bij de erkenning van geneesmiddelen is er overleg tussen Economische Zaken, Volksgezondheid en Sociale Zaken en er geldt een maximumwinst van 300 frank per farmaceutische specialiteit. De dure specialiteiten maken nu al 45 tot 50% uit van de omzet van de apotheker en ik pleit dan ook voor verder creatief denk- en actiewerk van de minister op dit terrein.

Mevrouw Sfia Bouarfa (PS). – Namens mijn fractie wil ik nader ingaan op de onderwerpen die werden besproken in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.

De PS-fractie steunt het onderdeel 'werkgelegenheid' van het voorliggende ontwerp. De vereenvoudiging en de harmonisering van de maatregelen om de werkgelegenheid te bevorderen zullen de werkgelegenheid in belangrijke mate doen toenemen. Daar zijn we van overtuigd. De formules voor de structurele verlaging van de lasten worden grondig hervormd: hun aantal wordt teruggebracht van acht naar twee. Daarenboven worden de dertien berekeningswijzen voor de vermindering voor doelgroepen teruggebracht tot twee forfaiten. Ten slotte daalt het aantal banenplannen van 19 tot 5. Het systeem wordt dus in zijn geheel optimaal gerationaliseerd. Wij weten allemaal dat dikwijls een ware strijd moet worden geleverd om de voordelen van de werkgelegenheidsmaatregelen te kunnen genieten. De bepalingen die de minister van Werkgelegenheid voorstelt, zullen het mogelijk maken om de kredieten waarover de sociale partners beschikken, op een doelgerichte manier te gebruiken. Dat verheugt ons.

Wij zijn er bovendien van overtuigd dat de hogere efficiëntie van het doelgroepenbeleid in het bijzonder de jongeren ten goede zal komen in het kader van de startbaanovereenkomst.

Ten slotte zijn we bijzonder verheugd over de aanmoediging van de collectieve arbeidsduurvermindering en de

de très nombreuses huiles essentielles sur prescription médicale. Il a été qualifié de co-responsable de pratique malsaine. Il ne s'agit donc pas de surconsommation classique.

M. Jacques Devolder (VLD). – *Je suis au courant de cette affaire. Il s'agissait d'un vrai scandale, où il était question de collusion. Je ne pense pas que les pharmaciens auront des objections à ce sujet.*

J'ai encore quelques idées pour l'avenir. Le ministre a indiqué que les pharmaciens et médecins devront pouvoir consacrer plus d'attention à leur rôle d'information et d'entretien avec le patient, rôle pour lequel leurs tâches administratives ne leur laissent souvent pas assez de temps.

Le ministre pourrait-il, avec ses collègues de l'emploi et éventuellement ses collègues régionaux, imaginer une solution novatrice ? Il rencontre déjà les vœux financiers des médecins mais il pourrait aussi faire quelque chose au niveau de l'emploi, par exemple en mettant des auxiliaires administratifs à temps partiel à la disposition des médecins et des pharmaciens.

Enfin, le nombre de spécialités onéreuses augmente. Je sais bien que le ministre n'en est pas responsable. Lors de la reconnaissance des médicaments, une concertation entre les Affaires économiques, la Santé publique et les Affaires sociales a fixé le plafond des bénéfiques à 300 F par spécialité pharmaceutique. Les spécialités onéreuses représentent déjà 45 à 50% du chiffre d'affaires du pharmacien et je préconise donc que le ministre entame ultérieurement un travail de réflexion et d'action sur le terrain en la matière.

Mme Sfia Bouarfa (PS). – Il me revient d'intervenir au nom de mon groupe pour les matières qui ont été discutées en commission des Affaires sociales.

D'emblée, je dirai que le groupe PS marque son accord sur le volet « emploi » du projet soumis à notre examen. La simplification et l'harmonisation des mesures de promotion de l'emploi telles qu'elles sont présentées par le gouvernement stimuleront l'emploi de manière significative. Nous en sommes persuadés. En effet, l'abaissement structurel des charges fait l'objet d'une réforme importante puisque le nombre de formules est ramené de huit à deux. En outre, les treize techniques de calcul de la réduction du groupe-cible sont ramenées à deux forfaiten. Enfin, le nombre de plans d'embauche passe de dix-neuf à cinq. C'est dire si le système dans son ensemble est rationalisé de manière optimale. Nous savons tous que l'obtention du bénéfice des mesures d'embauche représente souvent un véritable chemin du combattant pour le monde du travail. Les dispositions avancées par la ministre de l'Emploi permettront l'utilisation ciblée des enveloppes budgétaires mises à la disposition des partenaires sociaux. Nous nous en réjouissons.

Nous sommes en outre convaincus que l'augmentation du rendement de la politique des groupes-cibles profitera tout particulièrement aux jeunes dans le cadre de la convention de premier emploi.

Enfin, nous sommes particulièrement satisfaits de

daadwerkelijke toepassing van de vierdagenweek. Iedereen weet dat wij veel belang hechten aan dat soort maatregelen in het kader van het scheppen van werkgelegenheid.

Ook het 'Rosetta-plan voor zelfstandigen' heeft onze aandacht getrokken. Wij vinden het goed dat de regering de nodige financiële middelen aan het Participatiefonds toekent.

Ten slotte hadden wij oog voor de maatregelen waardoor de personeelsleden van de Nationale Loterij de sociale voordelen kunnen behouden die ze genoten toen die instelling een openbaar statuut had. De rechtszekerheid van de relaties tussen de werkgever en het personeel wordt aldus gewaarborgd. Dat is een uitstekende zaak voor de betrokken werknemers.

De maatregelen in verband met het statuut van de kunstenaars werden uitvoerig besproken, ook tijdens de bespreking van dit ontwerp in de Kamer. Dat dossier wordt al jarenlang door het Parlement behandeld, zowel in vaste commissies als in werkgroepen.

De PS heeft overigens reeds in 1995 een zeer uitgebreid wetsvoorstel van ongeveer 200 bladzijden ingediend. Dat voorstel had als doel een echt sociaal statuut aan de kunstenaars toe te kennen.

De programmawet is een belangrijke vooruitgang in dit delicate dossier. Verschillende bepalingen dragen onze goedkeuring weg: de vermindering van de werkgeversbijdragen, de centralisatie van de reglementeringen en de betaling van de bijdragen door de sociale semi-overheidsinstellingen, de opheffing van de discriminatie tussen de scheppende en de uitvoerende kunsten.

Wij zijn er ook van overtuigd dat de inschakeling van uitzendkantoren die arbeidscontracten in de vereiste vorm sluiten een positieve maatregel is. De kunstenaars kunnen daardoor immers sociale zekerheidsrechten opbouwen. Wij zullen aandachtig toezien op de evaluatie van die maatregel.

Tijdens het debat in de Kamer hebben de socialisten, en de PS in het bijzonder, bijkomende waarborgen geëist over de manier waarop de commissie die zal worden opgericht, de situatie van de kunstenaars zal beoordelen. Daarom werd bepaald dat die commissie wordt voorgezeten door een onafhankelijke persoon en dat ze zich kan laten bijstaan door experts uit de artistieke wereld.

De programmawet lost niet alle problemen op, maar de oplossingen die erin worden voorgesteld zijn interessant en kunnen de sociale bescherming waarin het koninklijk besluit van 28 november 1969 voorziet, uitbreiden tot alle kunstenaars.

Wij hebben ook ruim aandacht besteed aan het onderdeel over de volksgezondheid.

De oprichting van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg keuren wij goed. Het inzamelen van objectieve elementen gebaseerd op de analyse en de behandeling van geregistreerde gegevens en van gevalideerde gegevens en alle andere relevante informatiebronnen moet bijdragen tot een nog efficiënter gezondheidsbeleid.

Het eindrapport over de modernisering van het overheidsapparaat heeft het trouwens bewezen: het slagen

l'encouragement donné à la réduction collective du temps de travail et de l'application réelle de la semaine des quatre jours. Chacun sait en effet l'intérêt que nous accordons à cette piste de réflexion pour créer de l'emploi dans notre pays.

Le plan « Rosetta indépendant » a également retenu notre attention et nous approuvons que le gouvernement accorde les moyens financiers nécessaires au Fonds de participation pour assurer des missions dans ce cadre.

Enfin, nous avons été attentifs aux mesures assurant la pérennité des avantages sociaux qui furent accordés au personnel de la Loterie nationale lorsque cet établissement avait un statut public. La sécurité juridique des rapports entre l'employeur et le personnel est assurée. C'est une excellente chose pour les travailleurs concernés.

Les mesures relatives au statut des artistes ont été largement débattues, y compris lors de l'examen du présent projet à la Chambre. Ce dossier a fait l'objet de travaux parlementaires durant de nombreuses années tant dans les commissions permanentes que dans des groupes de travail.

Le PS a par ailleurs déposé dès 1995 une proposition de loi très élaborée comptant quelque 200 pages. Cette proposition visait à accorder un véritable statut social aux artistes.

La loi-programme constitue une avancée intéressante dans ce dossier délicat. On peut en effet souligner quelques dispositions qui rencontrent notre approbation : la réduction des cotisations patronales, la centralisation des réglementations et le paiement des allocations par les parastataux sociaux, la suppression de la discrimination entre les arts de création et les arts d'exécution.

Nous sommes également persuadés que le recours à des agences d'intérim passant des contrats de travail en bonne et due forme est une mesure positive puisqu'elle permettra aux artistes de se constituer des droits à la sécurité sociale. Nous serons attentifs à l'évaluation de cette mesure.

Lors du débat à la Chambre, les socialistes, le groupe PS en particulier, ont exigé des garanties supplémentaires sur la manière dont la commission qui sera mise en place appréciera la situation des artistes. Il a dès lors été prévu que cette commission soit présidée par une personne indépendante et qu'elle puisse s'entourer d'experts issus notamment du monde artistique.

La loi-programme ne résout pas tous les problèmes mais elle apporte des solutions intéressantes propres à étendre à tous les artistes la protection sociale prévue par l'arrêté royal du 28 novembre 1969.

Le volet consacré à la santé publique a également retenu toute notre attention.

La création du Centre fédéral d'expertise des soins de santé rencontre notre adhésion. La collecte des éléments objectifs basés sur l'analyse et le traitement de données enregistrées et de données validées ou d'ailleurs de toute autre sources d'information pertinente devrait effectivement contribuer à la réalisation d'une politique de soins de santé encore plus efficace.

Le rapport final sur la modernisation de l'administration publique l'a d'ailleurs mis en évidence : la réussite de la politique de la santé est subordonnée à une plus grande

van het gezondheidsbeleid is afhankelijk van een grotere samenhang tussen de organisatie en de financiering van de gezondheidszorg.

Het onderdeel over de sociale zekerheid bevat zeer veel bepalingen. Heel wat maatregelen zijn zeer technisch, maar het is belangrijk te onderstrepen dat deze programmawet buitengewoon sociaal is, wat sommigen ook mogen beweren. Ik zal enkele elementen aanstippen die dat aantonen.

In verband met de financiering van het Fonds voor collectieve uitrustingen en diensten bijvoorbeeld, keuren wij de verhoging van de kinderbijslag voor gehandicapte en ernstig zieke kinderen goed, volgens een evaluatiesysteem dat progressief zal worden ingevoerd.

In de eerste fase gaat het om 30.000 bijkomende gerechtigden. Dat is een uitstekende zaak en de regering heeft bovendien de bedoeling deze maatregel te veralgemenen op een relatief korte termijn.

Onze aandacht ging ook naar het onderdeel over de verbetering van het statuut van de erkende onthaalmoeders. Het gaat om een eerste stap in de sociale bescherming van die categorie werkneemsters. Wij pleiten voor een versterking van dit beleid dat, op zijn minst in een eerste fase, zou moeten worden uitgebreid tot werkloosheidsvergoedingen en vakantiegeld.

De wet voorziet in dit verband in een evaluatie van de inwerkingtreding van het statuut in kwestie. Wij zullen dat aandachtig volgen, want het Parlement heeft een rol te vervullen op dat vlak.

Wij zijn tevreden met de maatregel waardoor specifieke hulp wordt geboden aan kinderen van minder dan zestien jaar die aan chronische ziekten lijden. Die maatregel treedt spoedig in werking en betreft ook factoren die betrekking hebben op terugbetaalbare medische kosten.

Wat de bejaarden betreft, zijn wij tevreden met de grondige vereenvoudiging van de procedures in verband met het verlies aan zelfredzaamheid. Wij gaan akkoord met de schrapping van de vermindering met twee derde van de toelage voor de hulp aan bejaarden in een instelling.

Wij zijn, net zoals onze socialistische collega's in de Kamer, verheugd over de maatregelen op het vlak van de primaire arbeidsongeschiktheid. De bijzondere situatie van de ziekte rechtvaardigt volgens ons dat de minima hoger zijn dan die inzake werkloosheidsuitkeringen.

Wij zullen er daarentegen waakzaam op toezien dat er een oplossing wordt gevonden voor degenen die door de verhoging van het inkomen van hun partner hun statuut van gezinshoofd verliezen.

Ik heb niet alles opgesomd, maar onze fractie is over het algemeen tevreden met de maatregelen op het vlak van de gezondheidszorg.

Wij gaan akkoord met de bepalingen in verband met de individuele responsabilisering van de zorgverstrekkers.

Ten slotte zijn wij tevreden met de maatregelen in verband met de maximumfactuur. Het algemene principe van toegang tot de gezondheidszorg evolueert tot een systeem waarbij rekening wordt gehouden met de totale kosten. Dat is een

cohérence entre l'organisation et le financement des soins de santé.

Le volet consacré à la sécurité sociale représente une part non négligeable de l'ensemble des dispositions soumises à examen. Bon nombre de mesures sont très techniques mais il est cependant important de souligner que cette loi-programme est éminemment sociale, malgré le tableau noir brossé par certains. J'épinglerai dans cette brève intervention quelques éléments qui en témoignent.

Pour ce qui concerne le financement du Fonds d'équipements et de services collectifs, par exemple, nous approuvons la majoration du montant des allocations familiales prévue pour les enfants handicapés et gravement malades, selon un système d'évaluation qui sera progressivement mis en œuvre.

La première phase concerne quelque 30.000 bénéficiaires supplémentaires ; c'est une excellente chose et nous notons par ailleurs que le gouvernement a l'intention de généraliser cette mesure dans un délai relativement bref.

Le volet réservé à l'amélioration du statut des gardiennes encadrées a également retenu toute notre attention. Il s'agit là, certes, d'un premier filet de protection sociale pour cette catégorie de travailleuses et nous plaçons pour un renforcement de cette politique qui devrait, à tout le moins dans un premier temps, s'étendre aux allocations de chômage et au pécule de vacances.

La loi prévoit à cet égard une évaluation de la mise en œuvre du statut en question. Nous y serons attentifs, car je pense que le parlement a certainement un rôle à assumer en la matière.

Nous nous réjouissons de la mesure qui prévoit l'octroi d'une aide spécifique pour les enfants de moins de seize ans atteints de maladies chroniques. Cette mesure entrera en vigueur très rapidement ; elle concernera les facteurs afférents à des frais médicaux remboursables.

Pour ce qui concerne les personnes âgées, nous saluons la simplification en profondeur des procédures relatives à la perte d'autonomie et nous approuvons la suppression de la réduction des deux tiers de l'allocation pour l'aide aux personnes âgées qui résident en institution.

Nous rejoignons nos collègues socialistes de la Chambre qui ont souligné positivement les mesures prises en matière d'incapacité primaire de travail. Pour nous, la situation particulière de la maladie justifie en effet des minima plus élevés que dans le cadre du chômage.

En revanche, nous serons attentifs à ce qu'une solution soit dégagée pour ceux qui, du fait de la revalorisation des revenus de leur cohabitant, perdent leur statut de chef de ménage.

Je le répète, je n'ai pas été exhaustive dans cet exposé, mais je marquerai encore la satisfaction de mon groupe par rapport aux mesures relatives aux soins de santé en général.

Les dispositions concernant la responsabilisation individuelle des prestataires de soins rencontrent notre adhésion.

Enfin, nous nous réjouissons des mesures prises en ce qui concerne le maximum à facturer ; en effet, le mécanisme général d'accessibilité aux soins évolue vers une prise en compte de la totalité des frais. C'est une évolution positive.

positieve evolutie.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Ik zal eerst antwoorden op de interventie van de heer Barbeaux.

Ik ben het niet eens met de kritiek die in sommige kringen geuit wordt op de maatregelen inzake het sociaal statuut van de artiesten. De heer Barbeaux citeert kritiek van de vakbonden, maar ik vind die niet overtuigend. Dit ontwerp staat nog altijd toe dat een artiest kiest voor het werknemersstatuut en dat kan heel gemakkelijk. Hij moet helemaal niet bewijzen dat er een arbeidscontract is en hij moet ook niet bewijzen dat er een gezagsrelatie is. Het volstaat dat er een loon wordt betaald voor een artistieke prestatie en dat er een opdrachtgever is en automatisch gaat de deur naar sociale bescherming via het werknemersstatuut open. De artiest kan op eigen initiatief kiezen voor het zelfstandigenstatuut. Er is echter ook een bijzondere commissie die de artiest een stuk bescherming geeft tegen fenomenen zoals schijnzelfstandigheid of tegen een verkeerde inschatting over de leefbaarheid van zijn artistieke activiteit in het kader van een zelfstandigenstatuut. De artiesten zijn bijzonder goed beschermd en ik ben dus niet onder de indruk van de kritiek van de heer Barbeaux. Maar die komt misschien niet zo zeer van hemzelf, maar van welbepaalde vakbondskringen.

Hij vindt het spijtig dat in het kenniscentrum maar één parlementslid zit, een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Het is een innovatie dat in een dergelijk orgaan, dat duidelijk behoort tot de uitvoerende taken van de overheid, ook het Parlement vertegenwoordigd is. Dat is een enorme stap vooruit inzake openheid van de uitvoerende macht en de parlementaire controle. We kunnen natuurlijk geen vertegenwoordiger van elke fractie opnemen, want dan wordt de raad van bestuur van het kenniscentrum een afspiegeling van het Parlement.

De heer Steverlynck stelde relevante vragen, onder meer bij artikel 134, paragraaf 3, over de gehandicapten en de gezinsnotie voor gehandicapten. In de uitvoeringsbesluiten, die op het ogenblik voor advies naar de Raad van State zijn, stipuleren we dat familie van de eerste tot en met de derde graad niet wordt meegerekend. Ouders die bij kinderen inwonen, zullen apart worden geïdentificeerd voor het in rekening nemen van bestaansmiddelen.

Inzake de kloostergemeenschappen wil ik even herhalen wat ik in de commissie heb gezegd. Ik erken dat er een verbetering mogelijk is op het vlak van de inkomensgarantie voor ouders die inwonen bij hun kinderen en door hun kinderen verzorgd worden, en parallel daaraan voor ouderen in kloostergemeenschappen. Budgettair is dit echter geen evidente optie. Ouders die bij kinderen inwonen, als een afzonderlijk entiteit behandelen met het oog op de inkomensgarantie voor de ouders is op zich behartigenswaardig, maar heeft een ernstige budgettaire meerkost tot gevolg. Dat is de reden waarom het nog niet is gebeurd.

De regeling voor gehandicapten verschilt enigszins van de IGO. Bij de IGO wordt uitgegaan van het Rijksregister als bewijs dat men een gezinseenheid vormt. Dat is hier niet zo. Wij spreken over een feitelijke eenheid die een economische

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – Je répondrai d'abord à M. Barbeaux.

Je ne suis pas d'accord avec les critiques de certains milieux contre les mesures en faveur du statut social de l'artiste. M. Barbeaux cite les critiques syndicales mais elles ne me semblent pas convaincantes. Ce projet permet toujours à l'artiste de choisir le statut d'employé et c'est très facile. Il ne doit pas du tout prouver l'existence d'un contrat de travail et ne doit pas non plus démontrer un lien de subordination. Il suffit qu'un salaire soit payé pour une prestation artistique et qu'il y ait un commanditaire pour que s'ouvre le droit à la protection sociale due au statut d'employé. L'artiste peut de sa propre initiative opter pour un statut d'indépendant. Toutefois il y a une commission spéciale qui donne à l'artiste une certaine protection contre des phénomènes comme celui du faux indépendant ou une mauvaise estimation de la qualité de vie d'une activité d'artiste menée sous statut d'indépendant.

Les artistes sont particulièrement bien protégés et je ne m'émeus donc pas des critiques de M. Barbeaux. Mais ces critiques émanent peut-être moins de lui que de certains milieux syndicaux.

Il regrette qu'il n'y ait qu'un seul parlementaire au sein du centre d'expertise, un député. Que le parlement soit représenté dans un tel organe qui relève clairement de l'exécutif est une innovation et un grand pas en avant pour la transparence du pouvoir exécutif et pour le contrôle parlementaire. Nous ne pouvons évidemment pas y reprendre un représentant de chaque parti, sinon le conseil d'administration du centre d'expertise se transformerait en reflet du parlement.

M. Steverlynck a posé des questions pertinentes, entre autres sur l'article 134, §3 concernant les handicapés et de la notion de famille. Dans les arrêtés d'exécution qui sont en instance d'avis auprès du conseil d'État, nous disposons que la famille du premier au troisième degré n'est pas prise en compte dans le calcul. Les parents qui vivent chez des enfants seront identifiés séparément pour la prise en compte des moyens d'existence.

Quant aux communautés monastiques, je rappelle ce que j'ai dit en commission. J'admets qu'une amélioration est possible quant à la garantie de revenus pour les parents qui vivent chez leurs enfants et sont soignés par eux, et parallèlement pour les communautés monastiques qui s'occupent de leurs membres âgés. Cependant ce n'est pas une option évidente du point de vue budgétaire. Traiter les parents qui habitent chez leurs enfants comme une entité indépendante en vue de la garantie de revenus est sans doute à prendre en considération mais implique un sérieux coût budgétaire supplémentaire. C'est pourquoi on l'a pas encore fait.

La réglementation pour les handicapés diffère quelque peu de celle de la garantie de revenus aux personnes âgées. Pour obtenir celle-ci, on s'appuie sur le registre national comme preuve qu'on forme un ménage. Pour les handicapés en revanche, on parle d'une unité de fait qui forme une entité économique. Cela permet de fournir la preuve contraire que, quoique habitant à une même adresse, on ne forme pas un seul ménage. Toutes les voies de droit peuvent être utilisées

entiteit vormt. Dit laat toe dat men een tegenbewijs levert om aan te tonen dat men, hoewel samenwonend op één adres, toch niet één huishouden vormt. Dat tegenbewijs kan geleverd worden met alle middelen van recht. Hoewel het niet evident is, is het theoretisch niet uitgesloten dat het bewijs wordt geleverd door mensen die deel uitmaken van een kloostergemeenschap en die dus op hetzelfde adres wonen, maar niet noodzakelijk als het ware één huishouden vormen.

Als die bewijslast wordt aanvaard, geldt men als alleenstaande.

Ter afsluiting van dit punt wil ik de heer Steverlynck nog zeggen dat ik zijn bezorgdheid voor deze problematiek deel. We moeten de komende jaren onderzoeken hoe we de notie 'gezin' kunnen aflijnen en hoe we de zorg die mensen voor elkaar dragen, zo genereus mogelijk kunnen ondersteunen.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Ik neem er akte van dat de minister het een politieke keuze noemt dat het aangehaalde probleem in verband met de IGO niet onmiddellijk kan worden gerealiseerd. Er zijn vandaag echter ook praktische bezwaren. Als personen van een bepaalde congregatie geregeld op een andere plaats vertoeven, moeten ze telkens een nieuw dossier samenstellen. Ze laten dat dan ook vaak achterwege.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Dat is voor mij een nieuw gegeven. Ik zal dat zeker onthouden. Ik heb nog nooit gehoord dat mensen om die reden geen dossier indienen.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – De Christelijke Mutualiteiten, die erg met deze problematiek begaan zijn, kunnen dat bevestigen. Ik geloof zelfs dat de heer Marc Justaert de minister een brief heeft geschreven om hem te signaleren dat deze technische problemen zich voordoen en dat de regering die snel moet oplossen.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Dat klopt.

Inzake de toegelaten arbeid hebben we de Nationale Arbeidsraad in een brief om zijn mening gevraagd over de meer fundamentele opties, waaronder het volledig vrijmaken van de toegelaten arbeid. De brief daarover is nog niet vertrokken, maar zoals iedereen weet is ook het koninklijk besluit maar pas gepubliceerd. In de commissie voor de Sociale Aangelegenheden heb ik uitvoerig gediscussieerd over de delicate problematiek van het overlevingspensioen en de toegelaten arbeid. Ik verwijs daarvoor naar het commissieverslag en het verslag van andere discussies die we daarover al hebben gevoerd.

De heer Steverlynck vraagt een automatische 50/50-splitting van de fiscale inkomsten voor de meewerkende echtgenoot van een zelfstandige. Ik ben bang dat we daarmee de deur openzetten voor praktijken die we niet onder controle kunnen houden. We vragen nu dat de mensen zelf het bewijs leveren dat de 70/30-splitting voor hen niet opgaat. De bewijslast omkeren lijkt me voor de fiscale administratie een te zware klus. De regering noch ikzelf zijn daar voorstander van.

De heer Steverlynck formuleerde ook kritiek op het verplichtend karakter van de sociale verzekering. Hij raakt daarmee de kern van het debat. Wij vinden dat de regering de peer op een goede manier in twee heeft gesneden door te

pour fournir cette preuve. Bien que ce ne soit pas évident, il n'est théoriquement pas exclu que cette preuve puisse être délivrée par des personnes qui font partie d'une communauté monastique, donc qui habitent à la même adresse mais ne constituent pas nécessairement comme qui dirait un seul ménage.

Si cette preuve est acceptée, on est considéré comme isolé.

Pour conclure, je voudrais encore signaler à M. Steverlynck que je partage sa préoccupation pour cette question. Durant les prochaines années, nous devons voir comment délimiter la notion de « famille » et rechercher la manière de soutenir aussi généreusement que possible les attentions que se portent ces personnes.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Je prends acte de l'affirmation du ministre selon laquelle c'est un choix politique de ne pas accorder immédiatement la garantie de revenus aux personnes âgées. Mais il y a aussi des obstacles pratiques. Si des membres d'une congrégation séjournent régulièrement à un autre endroit, elles doivent chaque fois constituer un nouveau dossier. Aussi négligent-elles souvent de le faire.*

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *J'apprends quelque chose. Je m'en souviendrai certainement. Je n'ai jamais entendu parler de personnes qui n'introduisent pas de dossier pour cette raison.*

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Les Mutualités chrétiennes qui s'occupent sérieusement de cette question peuvent le confirmer. Je pense même que M. Marc Justaert a écrit une lettre au ministre pour lui signaler que ces problèmes techniques se produisent et que le gouvernement doit les résoudre rapidement.*

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – *C'est exact.*

En ce qui concerne le travail autorisé, nous avons écrit au Conseil national du Travail pour lui demander son avis sur des options plus fondamentales, notamment la suppression totale du plafond pour le travail autorisé. La lettre n'a pas encore été envoyée mais comme chacun sait l'arrêté royal vient seulement d'être publié. En commission des Affaires sociales, j'ai amplement discuté de la question délicate des pensions de survie et du travail autorisé. Je vous renvoie donc au rapport et aux discussions que nous avons déjà eues à ce sujet.

M. Steverlynck demande une répartition automatique 50/50 des revenus fiscaux pour les conjoints aidants des indépendants. Je crains que nous n'ouvrons ainsi la porte à des pratiques que nous ne pouvons contrôler. Aujourd'hui, nous demandons que les gens produisent eux-mêmes la preuve que la répartition 70/30 ne leur est pas applicable. Le renversement de la charge de la preuve me semble imposer trop de travail à l'administration fiscale. Ni le gouvernement ni moi-même n'en sommes partisans.

M. Steverlynck a également critiqué le caractère obligatoire de l'assurance sociale. Il touche ainsi au nœud du problème. Nous estimons que le gouvernement a bien fait de couper la poire en deux en commençant par une assurance-invalidité

beginnen met een verplichte invaliditeitsverzekering en pas in 2006 de andere takken te laten volgen. Sociale bescherming kan nu eenmaal niet worden gegarandeerd zonder een zekere verplichting. Dat is niet eens een ideologisch standpunt, maar een feitelijke vaststelling. Dat we de verplichting in fasen opbouwen lijkt me bovendien een eerbaar compromis, gezien de uiteenlopende standpunten van de verschillende zelfstandigenorganisaties.

De heer Steverlynck had ook een vraag voor minister Daems over de vereenvoudiging van de bijdragen van de zelfstandigen. Aangezien deze materie ook gedeeltelijk onder mijn bevoegdheden valt, kan ik zijn vraag beantwoorden. Voor de startende zelfstandigen gaat het, zoals hij zelf ook zegt, verder dan een strikte vereenvoudiging. Ik ben het met hem eens dat we het bijdragenstelsel van de zelfstandigen meer 'startersvriendelijk' moeten maken. Voorwaarde is echter dat we dan ook de solidariteit versterken van mensen met hogere inkomens, maar dit heeft dan weer te maken met het feit dat de uitkeringen geplafonneerd zijn. Alles is in alles. Bij een meer fundamentele hervorming, waarbij we bijvoorbeeld de dekking en de uitkeringen verbeteren en misschien de bijdragen minder regressief maken, zullen we wellicht ook iets meer kunnen doen voor de starters. Vandaag hebben we ons bewust willen beperken tot een vereenvoudiging.

De heer Barbeaux heeft aangekondigd dat hij een amendement zou indienen om alinea 3 van artikel 319 te vervangen.

In dat amendement staat dat artikel 16 van de wet van 5 september 2001 tot verbetering van de werkgelegenheidsgraad terecht gebaseerd is op de vaststelling van het bedrag dat werd overeengekomen met de sociale partners.

In die geest werd CAO nr. 82 van 10 juli 2002 gesloten, die algemeen bindend werd verklaard bij koninklijk besluit. Artikel 12 van die collectieve arbeidsovereenkomst bepaalt de bijdrage op 1500 euro.

Er is enerzijds geen enkele reden om terug te komen op een voordeel dat weldoordacht is toegekend aan de sociale partners. Anderzijds, door afbreuk te doen aan artikel 12 van de CAO, zet het ontwerp van programmawet de hele overeenkomst op losse schroeven. Dat zegt de heer Barbeaux.

Ik kan de heer Barbeaux nu al antwoorden dat in de CAO de bijdrage op 1500 euro wordt bepaald. In het koninklijk besluit in uitvoering van de wet zal de bijdrage op hetzelfde bedrag worden bepaald. Als de sociale partners dat bedrag in de toekomst willen verhogen, zal de regering het koninklijk besluit aanpassen. Misschien kan het worden aangepast naargelang de uitvoering van de wederinschakelingsprocedures. Dat zal gebeuren op basis van de ervaring van de sociale partners indien ze dat nodig achten.

We kunnen dus besluiten dat de autonomie van de sociale partners volledig gerespecteerd en gewaarborgd is.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Ik ga akkoord met de minister dat het sociaal statuut van de zelfstandigen op veel vlakken fundamenteel moet worden hervormd en dat het sociaal statuut van de starters deel kan uitmaken van deze

obligatoire et en ne faisant suivre les autres branches qu'en 2006. La protection sociale ne peut plus être garantie sans instaurer une certaine obligation. Ce n'est pas seulement un point de vue idéologique mais aussi une constatation de fait. Imposer une obligation en plusieurs phases me semble être un compromis honorable étant donné les points de vues divergents des différentes organisations d'indépendants.

M. Steverlynck a également adressé une question à M. Daems sur la simplification des cotisations des indépendants. Comme cette matière est en partie de ma compétence, je puis y répondre. Pour les nouveaux indépendants, c'est plus qu'une simplification au sens strict. Nous devons rendre le système des cotisations plus accessible aux nouveaux indépendants mais à condition de renforcer la solidarité de personnes à revenus plus élevés, ce qui est lié au plafonnement des allocations. Tout est dans tout. Lors d'une réforme plus profonde à l'occasion de laquelle nous améliorerions par exemple la couverture et les allocations tout en rendant peut-être les cotisations moins régressives, nous pourrions peut-être faire aussi quelque chose pour les débutants. Aujourd'hui, nous avons consciemment voulu nous limiter à une simplification.

M. Barbeaux a annoncé qu'il déposerait un amendement tendant à remplacer l'alinéa 3 de l'article 319.

Cet amendement précise que l'article 16 de la loi du 5 septembre 2001 visant à améliorer le taux d'emploi des travailleurs s'appuie, à juste titre, sur une fixation du montant concertée avec les partenaires sociaux.

C'est dans cet esprit qu'a été conclue la CCT n° 82 du 10 juillet 2002, rendue obligatoire par arrêté royal. L'article 12 de cette convention collective de travail fixe la contribution à 1.500 euros.

Il n'y a, d'une part, aucune raison de remettre en cause une prérogative accordée à bon escient aux partenaires sociaux. Mais, d'autre part, en portant atteinte à l'article 12 de la CCT, le projet de la loi-programme remet l'ensemble de la convention en cause. C'est ce que dit M. Barbeaux.

En réponse, je peux d'ores et déjà signaler à M. Barbeaux que la CCT fixe la contribution à 1.500 euros. L'arrêté royal pris en exécution de la loi fixera la contribution au même montant. Si les partenaires sociaux souhaitent l'augmenter dans le futur, le gouvernement modifiera l'arrêté royal qui devra peut-être être revu en fonction de l'exécution des procédures de reclassement. Cela se fera sur la base de l'expérience vécue par les partenaires sociaux s'ils l'estiment nécessaire.

En bref, on peut dire que l'autonomie des partenaires sociaux est absolument respectée et garantie.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Je suis d'accord avec le ministre lorsqu'il affirme que de nombreux aspects du statut social des indépendants doivent être réformés en profondeur et que le statut social des nouveaux indépendants peut faire*

hervorming. Vele studies, rapporten en rondetafelconferenties gingen al over dit thema, maar het ontbreekt de regering aan moed of aan eensgezindheid om een allesomvattend plan voor de sociale zekerheid van de zelfstandigen naar voren te schuiven. De regering heeft zich beperkt tot een aantal concrete maatregelen, waarvan sommige wel goed zijn, maar ze heeft geen algemene visie en geen meerjarenplan. Onze fractie betreurt dat.

Algemene bespreking van het onderdeel Financiën en Economische Aangelegenheden

De voorzitter. – De heer Moens, rapporteur, heeft hierover vanmorgen verslag uitgebracht.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – De regering wenst dat meer mensen de informatica- en internetmogelijkheden gaan gebruiken. Met die doelstelling voor ogen werd het 'PC-privé-project' opgezet. Het project houdt in dat de werknemer de aankoop van een PC met internetaansluiting voor privé-gebruik mag laten financieren door zijn werkgever. Die bijdrage van de werkgever wordt niet beschouwd als een voordeel in natura en wordt dus niet belast. Daartegenover staat dat de werkgever die uitgave als kost mag inbrengen, alhoewel ze geen verband houdt met de normale bedrijfsvoering. Er zijn nog vele vragen over de concrete uitwerking van de maatregel, maar het is in ieder geval een lovenswaardig initiatief.

De regering komt echter haar beloftes over snelheid en efficiëntie niet na. Het is immers al de vierde maal dat de regering deze maatregel aankondigt. Dat lokt niet alleen wrevel uit bij onze fractie, maar blijkbaar ook bij de liberale coalitiepartner. Op 15 mei 2000 diende de heer Destexhe immers een voorstel van resolutie in over de informatiemaatschappij en de bevordering van de elektronische handel en de elektronische overheid. Een van de drie doelstellingen van die resolutie luidde: "Ervoor te zorgen dat 80% van de Belgische burgers in 2005 toegang zou hebben tot het internet".

Naar aanleiding van het rapport van de Koning Boudewijnstichting, waarin 30 concrete voorstellen zijn geformuleerd om ons land een leidende positie te bezorgen in de informaticamaatschappij, diende de heer Destexhe samen met de heer Van Quickenborne een nieuwe resolutie in waarin ze de regering oproepen om de 30 aanbevelingen uit het rapport van de Koning Boudewijnstichting uit te voeren.

Op 10 januari van dit jaar hebben collega Destexhe en de heer Ramoudt een wetsvoorstel ingediend. Het werd besproken in de commissie in maart van dit jaar, maar nadien hebben we niets meer over dit wetsvoorstel vernomen.

Ook premier Verhofstadt schreef in zijn economische prioriteitennota onder punt 15 dat PC's die door bedrijven aan hun werknemers worden verstrekt, niet langer als voordeel in natura zullen worden beschouwd. Dat is ondertussen reeds een jaar geleden. De regering is er nog steeds niet in geslaagd het PC-privé-project uit te voeren. De bepalingen in deze programmawet zijn maar een aanzet.

Ik heb hierover een paar vragen. Zal het voorgestelde systeem ook van toepassing kunnen zijn op ambtenaren? In dat geval moet dat natuurlijk in de begroting van de verschillende administraties worden opgenomen.

partie de cette réforme. De nombreux études, rapports et tables rondes ont été consacrés à ce thème mais le gouvernement manque de courage ou de volonté commune pour proposer un plan global relatif à la sécurité sociale des indépendants. Il s'est contenté de quelques mesures concrètes. Certaines sont bonnes mais le gouvernement ne dispose ni d'une vue d'ensemble ni d'un plan pluriannuel. Notre groupe le regrette.

Discussion générale du volet Finances et Affaires économiques

M. le président. – M. Moens, rapporteur, a présenté son rapport ce matin.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Le gouvernement souhaite que davantage de personnes puissent profiter des possibilités offertes par l'informatique et l'internet. Il a donc lancé le projet « PC privé », permettant au travailleur de faire financer par son employeur l'acquisition d'un PC avec connexion internet. Cette intervention de l'employeur n'est pas considérée comme un avantage en nature et n'est donc pas imposée. L'employeur peut en outre inclure cette dépense dans ses frais même si elle n'est pas liée à gestion normale de l'entreprise. Beaucoup d'interrogations planent toujours sur la concrétisation de cette mesure mais c'est en tout cas une initiative louable.*

Le gouvernement ne respecte toutefois pas ses engagements de rapidité et d'efficacité. C'est déjà la quatrième fois qu'il annonce cette mesure, ce qui crée des tensions également dans le groupe libéral. Le 15 mai 2000, M. Destexhe a ainsi déposé une proposition de résolution réclamant notamment que 80% des citoyens belges aient accès à l'internet en 2005.

À la suite du rapport de la Fondation Roi Baudouin, MM. Destexhe et Van Quickenborne ont déposé une nouvelle résolution invitant le gouvernement à concrétiser les 30 recommandations de la Fondation.

Le 10 janvier dernier, MM. Destexhe et Ramoudt ont déposé une proposition de loi qui a été examinée en commission en mars mais dont nous n'avons plus entendu parler par la suite.

Le premier ministre avait aussi inscrit ce point dans sa note sur ses priorités économiques. Un an après le gouvernement n'a toujours pas réussi à exécuter ce projet. Les dispositions de cette loi-programme ne sont encore qu'une ébauche.

Le système proposé pourra-t-il aussi s'appliquer aux fonctionnaires ? Si oui, il faudra le prévoir dans le budget des différentes administrations.

Les chefs d'entreprises seraient exclus du bénéfice de cette mesure ce qui, compte tenu de la jurisprudence de la Cour d'arbitrage, pourrait être considéré comme une discrimination.

Le projet prévoit que le plan doit concerner l'ensemble des travailleurs. Que se passe-t-il si le travailleur n'accepte l'offre qu'en partie ? Il peut n'avoir besoin que d'un nouveau PC ou d'une connexion internet.

Peut-être une offre plus flexible est-elle souhaitable de manière à pouvoir limiter le remboursement à une partie du matériel informatique acheté.

À l'exception de ce point précis, toutes les répercussions

Bedrijfsleiders zouden van deze maatregel worden uitgesloten. Afgaand op vroegere rechtspraak van het Arbitragehof zou dit kunnen worden beschouwd als een discriminatie.

Er wordt bepaald dat het plan moet worden opgesteld voor alle werknemers. Wat gebeurt er als een werknemer het aanbod slechts gedeeltelijk aanvaardt? Hij kan bijvoorbeeld alleen een nieuwe PC of alleen een internettoegang nodig hebben?

Misschien is een meer flexibel aanbod wenselijk, zodat de terugbetaling kan worden beperkt tot een deel van de aangekochte computerapparatuur. Zo zou slechts een deel van het maximum toegestane bedrag van 1250 euro aan de aankoop van de PC kunnen worden besteed, omdat de werknemer nog een goede printer heeft.

Op dit ene punt na zijn de gevolgen van dit artikel van het wetsontwerp op fiscaal vlak duidelijk, maar dat is niet zo op het vlak van de sociale zekerheid.

Er wordt nergens bepaald dat de tegemoetkoming van de werkgever niet aan de sociale zekerheid is onderworpen. Deze maatregel zou veel van zijn aantrekkingskracht verliezen, mocht het bedrag dat fiscaal is vrijgesteld, als een bezoldiging aan de sociale zekerheidsregeling worden onderworpen.

Welke invloed heeft deze tegemoetkoming verder op de berekening van het vakantiegeld, de verbrekingsvergoeding, de dertiende maand, de groepsverzekering? Zal deze regeling worden opgenomen in de loonnormen waarover met de sociale partners dient te worden onderhandeld?

Welke procedure moet worden gevolgd bij het opstellen van het plan voor de onderneming? Die regels zijn nog niet bepaald. Overdreven formalisme, zoals het sluiten van specifieke CAO's, dient hierbij te worden vermeden.

Wat zal er gebeuren met de afspraken die bedrijven ter zake reeds met de fiscus hebben gemaakt? Zullen al die geldende regelingen worden opgezegd, zodra de *PC-privé*-wet van kracht wordt?

Waarom wordt in het wetsontwerp bepaald dat het *PC-privé* ook van toepassing is op de voor het bedrijf dienstige software? Zijn dit geen kosten die de werkgever sowieso heeft? Zij kunnen toch moeilijk als een belastbaar voordeel in hoofde van de werknemer worden aangezien.

Tot slot wens ik nog even te reageren op het zogenaamde eDayplan, een project om 100.000 gezinnen met een laag inkomen de gelegenheid te geven om tegen 5 tot 25 euro per maand een PC met internetaansluiting aan te kopen. Dit plan is toegespitst op werkloze laaggeschoolden en is dus zeer belangrijk. Vooral die groep dreigt de digitale trein te missen. Ook professor Mark Elchardus heeft er al voor gewaarschuwd dat de kennismaatschappij de laaggeschoolden de daver op het lijf jaagt en bijdraagt tot de verzuring van de maatschappij. Volgens de professor zou er een hoge correlatie bestaan tussen maatschappelijk en technologisch wantrouwen.

Dit eDayplan wordt telkens weer aangekondigd, en vervolgens uitgesteld. Het is ook nu weer niet in de programmawet opgenomen en het ziet er naar uit dat deze regering het niet meer zal realiseren. Ik had graag vernomen wat de regering ter zake zinnens is. Wanneer zal zij beginnen

fiscales du projet sont claires, ce qui n'est pas le cas pour la sécurité sociale.

Il n'est dit nulle part que l'intervention de l'employeur n'est pas soumise à la sécurité sociale. Cette mesure perdrait beaucoup de son attrait si le montant fiscalement exonéré était soumis à la sécurité sociale en tant que rémunération.

Quelle incidence cette intervention a-t-elle en outre sur le calcul du pécule de vacances, du treizième mois, de l'assurance-groupe ? Ce système sera-t-il intégré dans la norme salariale ?

Quelle procédure faut-il suivre pour l'élaboration du plan de l'entreprise ? Tous ces détails ne sont pas encore précisés. Il faut éviter un formalisme excessif, comme la conclusion de CCT spécifiques.

Qu'advient-il des accords que ces entreprises ont déjà conclus avec le fisc ?

Pourquoi le projet précise-t-il que le projet « PC privé » s'applique aussi au logiciel au service de l'activité professionnelle ? Ne s'agit-il pas de coûts que l'employeur supporterait de toute façon et pouvant difficilement être considérés comme un avantage imposable dans le chef du travailleur ?

Enfin, je voudrais réagir au projet appelé eDay visant à permettre à 100.000 ménages à bas revenus d'acquérir un PC avec connexion internet pour un montant de 5 à 25 euros par mois. Ce projet se focalise sur les chômeurs peu qualifiés et est donc très important car ce groupe risque particulièrement de rester à la traîne. Or, selon le professeur Mark Elchardus, il existe une forte corrélation entre la méfiance technologique et la méfiance sociale.

Ce projet sans cesse annoncé est sans cesse reporté. Il ne figure toujours pas dans la loi-programme et tout indique que le gouvernement ne le réalisera plus. Quelles sont les intentions du gouvernement à son égard ? Quand s'emploiera-t-il à combler le fossé numérique ?

met het dichten van de digitale kloof?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – De nieuwe regeling voor de terugbetaling van de aankoop van een PC met internetaansluiting geldt voor de ambtenaren. Maar in de begroting 2003 wordt daarvoor nog geen bedrag uitgetrokken. Misschien moeten wij eerst PC's aankopen voor de administratie zelf. Zoals u weet is de nood aan PC's bij het ministerie van Financiën zeer groot. In 2003 zou ik dus liever eerst enkele duizenden PC's aankopen voor de verschillende administraties. Aan de concrete uitwerking van de maatregel voor de ambtenaren en hun familie kunnen wij dan misschien in 2004 beginnen.

Voor Financiën hebben wij de jongste twee jaar meer dan 15.000 PC's aangekocht en uw fractieleider in de Kamer heeft verklaard dat dit niet volstaat.

We moeten nog meer maatregelen nemen. Het stelsel is echter enkel mogelijk voor de ambtenaren.

Het plan verschaft zeker mogelijkheden voor de flexibiliteit. Naast één bedrag voor één soort PC of toepassing zijn er nog andere mogelijkheden voor de werknemers.

Op het sociaal vlak geldt dezelfde redenering als op fiscaal vlak. Dat was ook de reactie van minister Vandembroucke in de Ministerraad. Er werd voorgesteld de werkgever niet te belasten en het niet als een voordeel te beschouwen. Die redenering geldt echter niet voor andere zaken, bijvoorbeeld de dertiende maand en het vakantiegeld.

Er is nu een interprofessioneel akkoord en een indicatieve loonnorm, namelijk 5,4%. Ik heb daar geen probleem mee, aangezien het stelsel boven de indicatieve loonnorm voor de twee volgende jaren valt.

Er werd gevraagd of de maatregel via een koninklijk besluit zal worden uitgevoerd. Ik bevestig dat de maatregel op 1 januari 2003 van toepassing zal zijn op de inkomens van 2003.

De programmawet bevat inderdaad geen voorstel met betrekking tot de lagere lonen en personen die geen loon trekken, die dus naar het OCMW moeten gaan. In de Ministerraad van gisteren is er in dat verband echter een ontwerp goedgekeurd. Het was een initiatief van mevrouw Onkelinx, de heer Daems en mijzelf. We denken aan een staatswaarborg voor een lening. Het wetsontwerp zal in het parlement worden ingediend.

Ik heb nog een antwoord op de vraag van de heer Steverlynck in verband met de fiscale 70/30-verdeling van de meewerkende echtgenoot. Ik heb in de commissie al verklaard dat we uitgaan van de 70/30-regeling, maar dat het altijd mogelijk is om een hoger percentage aan te nemen, alleen moet dat bewezen worden.

De heer Jan Steverlynck (CD&V). – Ons voorstel van 50/50 was geïnspireerd door het principe van gelijkheid tussen man en vrouw die beiden een zelfstandige zaak uitbaten.

Ik heb nog een opmerking over het eDayplan. De minister zegt dat dit gisteren in de ministerraad is besproken. Betekent dit dat de laaggeschoolden de kans zullen krijgen om zich een PC met internetaansluiting aan te schaffen?

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Het is

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Le nouveau régime s'applique aussi aux fonctionnaires. Aucune somme n'est toutefois encore prévue à cette fin au budget 2003. Il faut peut-être que nous commençons par acheter des PC pour l'administration elle-même. Les besoins du ministère des Finances à cet égard sont très importants. Nous pourrions peut-être commencer à concrétiser la mesure pour les fonctionnaires et leurs familles en 2004.*

Pour le département des Finances, nous avons acheté plus de 15.000 PC au cours des deux dernières années, ce que le chef de votre groupe à la Chambre a jugé insuffisant.

Nous devons prendre plus de mesures encore. Le régime n'est toutefois possible que pour les fonctionnaires.

Le plan offre certainement des possibilités de flexibilité.

Le même raisonnement s'applique sur le plan social que sur le plan fiscal. C'est le point de vue qu'a aussi défendu le ministre Vandembroucke au Conseil des ministres. Il a été proposé de ne pas imposer l'employeur et de ne pas considérer l'intervention de celui-ci comme un avantage. Ce raisonnement ne s'applique toutefois pas à d'autres choses, comme le treizième mois.

Un accord interprofessionnel a été conclu et la norme salariale indicative a été fixée à 5,4%. Cela ne me pose aucun problème puisque le régime vient au-delà de cette norme fixée pour les deux prochaines années.

Certains se demandent si la mesure sera exécutée par le biais d'un arrêté royal. Je confirme que la mesure s'appliquera le 1er janvier 2003 aux revenus de 2003.

La loi-programme ne contient effectivement aucune proposition relative aux bas salaires et aux minimexés. Un projet à ce sujet a toutefois été approuvé au Conseil des ministres d'hier. Nous envisageons d'offrir la garantie de l'État en cas d'emprunt. Le projet sera déposé au Parlement.

Quant à la répartition 70/30 pour le conjoint aidant, j'ai déjà dit en commission qu'il était toujours possible d'adopter un pourcentage plus élevé mais qu'il fallait le prouver.

M. Jan Steverlynck (CD&V). – *Notre proposition de répartition 50/50 s'inspirait du principe de l'égalité homme-femme, tous deux exploitants d'une entreprise indépendante.*

À propos du projet « eDay », les personnes peu qualifiées auront-elles la possibilité d'acquérir un PC avec connexion internet ?

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Notre intention*

de bedoeling om dat in de eerstkomende maanden te realiseren.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Ik wou mij rechtstreeks tot de minister van verkeer richten omdat ik met vragen zit omtrent haar huidige gevoelstoestand. Dat is uiteraard een subjectieve aangelegenheid en ik weet niet goed of de andere ministers mij erover kunnen informeren.

Als minister van Mobiliteit is mevrouw Durant vandaag drie en een half jaar bevoegd voor de spoorwegen. Ik koester een zekere sympathie voor haar en kan mij inbeelden dat ze zich niet al te gelukkig voelt met de situatie. De voorbije drie en een half jaar heeft de Senaat ruime aandacht besteed aan de NMBS. Een van de elementen die daarbij aan bod zijn gekomen, is het investeringsplan. De eerste ontwerpen over dat plan zijn op het einde van 2000 ingediend. Ze werden in de commissie besproken en maakten het voorwerp uit van heel wat vragen om uitleg. Het investeringsplan werd een lang verhaal, waarbij het helemaal niet zeker was of het door de Vlaamse regering zou worden aanvaard. Uiteindelijk kwam er een akkoord tot stand.

De CD&V heeft altijd volgehouden dat het investeringsplan onrealistisch was. De plannen en de vooropgestelde financiering strookten niet met de realiteit. Het was de uiting van een virtuele discussie en zou nooit kunnen worden uitgevoerd. Men wou doen uitschijnen dat het plan aan reële behoeften tegemoetkwam. Zelfs de ingebeelde behoeften van Wallonië werden erin opgenomen.

Wat stellen we thans vast? Vorige week verklaarde de heer Vinck, de nieuwe afgevaardigd bestuurder, dat het plan niet zal worden uitgevoerd. Het investeringsplan waaraan de minister twee of zelfs drie jaar heeft gewerkt, waarover onnoemelijk veel is vergaderd en waarvoor het parlement ettelijke keren is bijeengekomen, gaat niet door omdat het onrealistisch is. Het plan wordt opgeborgen en kan eventueel nog dienen als studiemateriaal voor een doctoraatsstudent.

Graag had ik van de minister vernomen hoe de regering op dit bericht reageert. Wanneer zullen de gesprekken over het nieuwe investeringsplan worden aangevat? Is het de bedoeling dat de ontwerpen voor het nieuwe tienjarenplan voor de NMBS onmiddellijk na de feestdagen worden aangevat?

Het tweede punt van het beleid van de minister was de wet tot hervorming van de structuren van de NMBS.

(Voorzitter: de heer Jean-Marie Happart, ondervoorzitter.)

Dat was ook een processie van Echternach. De besprekingen in het parlement werden systematisch verschoven, de PS eiste dat het Vlaamse Parlement instemde met het investeringsplan vooraleer in de Senaat over de herstructurering mocht worden gestemd. In maart had die stemming uiteindelijk plaats.

In de programmawet worden verschillende artikelen van die herstructureringswet opnieuw gewijzigd. Bovendien staan de amendementen die wij in maart nog hadden ingediend en die door de minister toen werden afgewezen, nu in de programmawet als voorstellen van de regering. We zijn uiteraard tevreden dat we uiteindelijk wel gelijk hebben

est de réaliser ce projet dans les prochains mois.

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *En tant que ministre de la Mobilité et des Transports, Mme Durant est chargée depuis trois ans et demi de la compétence relative aux chemins de fer et j' imagine qu' elle ne se réjouit guère de la situation actuelle. Le Sénat a été particulièrement attentif à la SNCB et à son plan d' investissement. Les premiers projets relatifs à ce plan ont été déposés fin 2000. Ils ont été discutés en commission et ont fait l' objet de nombreuses demandes d' explications. Il n' était pas du tout acquis que ce plan d' investissement serait accepté par le gouvernement flamand mais, finalement, un accord est intervenu.*

Le CD&V a toujours affirmé que le plan d' investissement était irréaliste. Ces projets et leur mode de financement ne concordaient pas avec la réalité. En réalité, il s' agit d' un plan virtuel qui ne pourra jamais être concrétisé. On a prétendu qu' il répondait à des besoins réels et on est allé jusqu' à y intégrer les besoins imaginaires de la Wallonie.

La semaine dernière, M. Vinck, le nouvel administrateur délégué a déclaré que le plan ne sera pas exécuté. En dépit du travail qu' y a consacré la ministre pendant deux ou trois ans, des innombrables réunions et des discussions parlementaires, ce plan ne sera pas mis en œuvre parce qu' il est irréaliste. Il est juste bon à être classé ou, éventuellement, à servir de sujet à une thèse de doctorat.

J' aimerais savoir comment la ministre réagit à cette déclaration. Quand seront entamées les discussions relatives au nouveau plan d' investissement ? Envisage-t-on de s' atteler aux projets pour le nouveau plan décennal de la SNCB immédiatement après les fêtes ?

Le deuxième volet de la politique de la ministre était la loi de réforme des structures de la SNCB.

(M. Jean-Marie Happart, vice-président, prend place au fauteuil présidentiel.)

C' était aussi une procession d' Echternach. Les discussions au Parlement ont été systématiquement reportées. Le PS exigeait que le Parlement flamand adopte le plan d' investissement avant que le Sénat vote la loi de restructuration. Ce vote a finalement eu lieu en mars.

Dans la loi-programme, différents articles de cette loi de restructuration ont à nouveau été modifiés. De plus, les amendements que nous avons déposés en mars et qui furent alors rejetés par la ministre se retrouvent actuellement dans la loi-programme en tant que propositions du gouvernement.

Une série de mesures tarifaires ont également été prises.

gekregen.

Er zijn ook een aantal tariefmaatregelen genomen. Mevrouw Durant heeft zich politiek wel in de hoek laten rijden. Volgens de media is de prijsdaling met 10% immers geen verdienste van minister Durant, maar van minister Vande Lanotte. Het is echter de vraag of die prijsdaling iets zal veranderen aan de mobiliteitsproblematiek en zal leiden tot meer treinreizigers. Volgens mij is het veeleer een maatregel tot herverdeling van de inkomsten. Uit alle studies blijkt immers dat het niet omwille van de prijs is dat de mensen niet met de trein reizen, maar wel als gevolg van het ontoereikende aanbod en het gebrek aan comfort.

Bij het aantreden van de groene, Brusselse minister dachten we dat werk zou worden gemaakt van het gewestelijk expresnet, het GEN. Dit net is echter nog niet gerealiseerd, wat men ermee van plan is blijft een groot vraagteken.

Het enige waar de minister in geslaagd is, is het doen verdwijnen van gedelegeerd bestuurder Schouppe. De vaudeville die daarmee is gepaard gegaan, zal zeker de jaaroverzichten in de pers halen.

Na de vaudeville met de heer Heinzmann kwamen we terecht bij de heer Vinck. Dat is dan de verdienste van drie en een half jaar bewind van mevrouw Durant. Ze is erin geslaagd een nieuw gedelegeerd bestuurder aan te stellen. Ik vraag me wel af of mevrouw Durant er goed aan gedaan heeft de heer Schouppe tot haar grote vijand uit te roepen en haar beleid grotendeels af te stemmen op zijn verwijdering.

De heer Jef Tavernier, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu. – Het gewicht en de verdiensten van een gedelegeerd bestuurder moeten beoordeeld worden aan de hand van de ondernemingsresultaten. Als ik kijk naar de financiële situatie van de NMBS, ABX en Inter Ferry Boats dan denk ik dat het goed is dat er een nieuwe gedelegeerd bestuurder is.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Een maatschappij kan maar goed worden bestuurd als de aandeelhouders het nodige kapitaal ter beschikking stellen.

De heer Jef Tavernier, minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu. – Niet alleen de heer Schouppe heeft er zich aan bezondigd de zaken te groot gezien en een wereldimperium na te streven. Dat gebeurde ook in verschillende privé-ondernemingen. Die fase is nu voorbij. We moeten ons concentreren op de opdracht van de NMBS.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – De heer Schouppe had een veel beter bestuurder kunnen zijn, indien hij van zijn aandeelhouders voldoende financiële middelen had gekregen. Nu staat er in de programmawet een artikel over de overname van de schuld van de NMBS door de Staat, weliswaar onder vreemde voorwaarden. De overname zal namelijk vóór eind 2004 plaatsvinden, maar alleen als de staatsschuld onder de 100 procent van het BBP gedaald is. Gelet op het nakende huwelijk van een prinselijke collega, zal de regering wat langer moeten aanblijven. Ik vrees dan ook dat minister Vande Lanotte een begrotingscontrole met virtuele cijfers zal moeten opstellen en de schuld niet onder de 100 procent van het BBP zal dalen. Het artikel over de overname van de schuld van de NMBS door de Staat, zal dus niet worden

Selon les médias, le mérite de la diminution de prix de 10% revient non pas à la ministre Durant, mais au ministre Vande Lanotte. On peut toutefois se demander si la baisse des prix changera quelque chose au problème de la mobilité et entraînera une augmentation du nombre de voyageurs. Il s'agit davantage à mon sens d'une mesure de redistribution des recettes. Toutes les études montrent que si les gens ne voyagent pas en train ce n'est pas en raison du prix, mais bien à cause de l'insuffisance de l'offre et du manque de confort.

Lors de l'entrée en fonction de la ministre, nous pensions que le réseau régional express, le RER, progresserait. Or, il n'est pas encore réalisé et ce que l'on en fera reste un grand point d'interrogation.

La seule performance de la ministre fut de faire disparaître M. Schouppe, l'administrateur délégué.

Après M. Heinzmann, ce fut le tour de M. Vinck. Mme Durant a donc, finalement, réussi à nommer un nouvel administrateur délégué. Je me demande si elle a pris une bonne décision en fondant pour une large part sa politique sur le départ de M. Schouppe.

M. Jef Tavernier, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement. – *Le poids et les mérites d'un administrateur délégué doivent être évalués au vu des résultats de l'entreprise. Si j'en juge d'après la situation financière de la SNCB, d'ABX et d'Inter Ferry Boats, l'arrivée d'un nouvel administrateur délégué ne peut être que bénéfique.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Une société ne peut être bien gérée que si les actionnaires mettent le capital nécessaire à sa disposition.*

M. Jef Tavernier, ministre de la Protection de la consommation, de la Santé publique et de l'Environnement. – *M. Schouppe n'est pas le seul à avoir vu trop grand. Différentes sociétés privées ont commis la même erreur. C'est une phase révolue, et nous devons maintenant nous concentrer sur la mission de la SNCB.*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *M. Schouppe aurait pu être un bien meilleur gestionnaire s'il avait reçu des moyens financiers suffisants de la part de ses actionnaires. Un article de la loi-programme concerne la reprise, par l'État, de la dette de la SNCB. La reprise aura lieu avant la fin de 2004, mais seulement si la dette de l'État est inférieure à 100% du PIB. Le prochain mariage d'un de nos collègues princiers va obliger le gouvernement à rester en lice plus longtemps que prévu. Je crains dès lors que le ministre Vande Lanotte ne doive procéder au contrôle budgétaire à partir de chiffres virtuels et que la dette ne descende pas sous la barre des 100%. L'article en question ne sera donc pas exécuté.*

Je souhaite encore réagir à quelques dispositions ayant trait à la restructuration de la SNCB. Nous constatons que bon

uitgevoerd.

Ik wens nog even in te gaan op enkele bepalingen met betrekking tot de herstructurering van de NMBS. We stellen vast dat heel wat van onze voorstellen die in maart van dit jaar werden verworpen, nu in de programmawet zijn opgenomen.

Artikel 497 bepaalt dat het strategisch comité moet worden voorgezeten door de gedelegeerd bestuurder. Nochtans werd in maart een amendement van onze fractie dat ertoe strekte de gedelegeerd bestuurder lid te laten zijn van dat comité, verworpen omdat het volgens de minister in strijd was met de beginselen van *corporate governance*. Ofwel zijn die beginselen in een half jaar sterk geëvolueerd, ofwel heeft de regering ze afgezworen.

In maart hebben we ook een amendement ingediend dat ertoe strekte de gedelegeerd bestuurder lid te maken van het benoemings- en bezoldigingscomité. Dat amendement werd destijds verworpen, maar nu is het idee in de programmawet opgenomen.

We vroegen in maart ook dat de gedelegeerd bestuurder zou kunnen worden uitgenodigd voor het auditcomité. Ook dat werd afgewezen omdat het inging tegen de regels van *corporate governance*. Nu moet hij krachtens de programmawet worden uitgenodigd.

In maart hebben we ook een amendement ingediend dat ertoe strekte de vertegenwoordigers van de vakorganisaties door de vakorganisaties zelf te laten voordragen. Dat amendement werd verworpen omdat zoiets evident was. Nu merken we dat die bepaling in de programmawet is opgenomen.

Het verheugt ons dat naar onze verzuchtingen is geluisterd, zij het wat laat.

In maart vroegen we ook dat de regeringscommissaris zou worden uitgenodigd voor de vergaderingen van het auditcomité. Ook die vraag werd destijds afgewimpeld. Nu staat in de programmawet dat de regeringscommissaris wordt uitgenodigd voor de vergaderingen van het auditcomité.

We vonden ook dat het systeem van de dubbele handtekening van de gedelegeerd bestuurder en de directeur-generaal niet kon. De minister was een half jaar geleden van mening dat het systeem behouden moest blijven. Ze is daar nu gedeeltelijk op teruggekomen; voor een aantal aspecten moeten afwijkingen mogelijk zijn. Ze zou het systeem gewoon moeten afvoeren, maar het verheugt ons dat ze ons al gedeeltelijk tegemoetkomt.

Dan is er nog artikel 500 dat uitvoering geeft aan een van de grote principes van het regeerakkoord: de verhoging van de activiteitsgraad, zij het dan dat het slechts betrekking heeft op één persoon, de heer Vinck. Hij zal tot zijn 67ste kunnen werken.

Mevrouw Isabelle Durant, vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer. – *Het eerste belangrijke element is de wijziging van de wet van 1991.*

Op voorstel van een groep experts, onder wie de heren Vinck en Deneef, die gespecialiseerd zijn in 'corporate governance', hebben we de tekst aangepast met betrekking tot het voorzitterschap van het strategisch comité en van het bezoldigingscomité, en de leeftijd van de 'baas', die, zoals u

nombre de nos propositions qui avaient été rejetées en mars dernier sont reprises dans la loi-programme.

L'article 497 stipule que le comité stratégique doit être présidé par l'administrateur délégué. Or, en mars dernier, un amendement déposé par notre groupe tendant à permettre à l'administrateur délégué d'être membre de ce comité avait été rejeté parce qu'il était, selon la ministre, contraire aux principes de « corporate governance ». Soit ces principes ont fortement évolué en six mois, soit le gouvernement les a reniés.

En mars, nous avons également déposé un amendement tendant à permettre à l'administrateur délégué d'être membre du comité de nomination et de rémunération. Cet amendement avait été rejeté à l'époque, mais l'idée est maintenant reprise dans la loi-programme.

Nous avons également demandé en mars que l'administrateur délégué puisse être invité par le comité d'audit. Cela avait également été rejeté parce que c'était contraire à la corporate governance. Maintenant, en vertu de la loi-programme, il doit être invité.

En mars, nous avons également déposé un amendement tendant à permettre aux organisations représentatives des travailleurs de proposer elles-mêmes leurs représentants. Cet amendement avait été rejeté. À présent, nous constatons que cette disposition est reprise dans la loi-programme.

Nous nous réjouissons d'être enfin écoutés, même si c'est un peu tard.

Nous avons également demandé en mars que le commissaire du gouvernement soit invité aux réunions du comité d'audit. Cette demande avait également été rejetée à l'époque. Maintenant, la loi-programme stipule que le commissaire du gouvernement est invité aux réunions du comité d'audit.

Nous trouvions aussi que le système de la double signature de l'administrateur délégué et du directeur général ne pouvait être acceptée. Il y a six mois, la ministre disait que le système devait être maintenu. Aujourd'hui, elle est en partie revenue sur sa décision.

Il y a encore l'article 500 qui donne exécution à un des grands principes de l'accord de gouvernement : l'augmentation du taux d'activité, même s'il ne concerne qu'une seule personne, M. Vinck, lequel pourra continuer à travailler jusqu'à ses 67 ans.

Mme Isabelle Durant, vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports. – *Le premier élément important est la modification de la loi de 1991.*

Sur proposition d'un groupe d'experts, parmi lesquels se trouvaient MM. Vinck et Deneef, et d'autres personnes, spécialisées en « corporate governance », nous avons modifié le texte en ce qui concerne la présidence du comité stratégique, celle du comité de rémunération et, notamment,

weet, de onderneming volgend jaar zou hebben moeten verlaten.

Die aanpassingen moeten het werk vereenvoudigen dat in de komende jaren bij de NMBS moet gebeuren.

Het tweede element is de overname van de schuld van de NMBS.

In de programmawet is effectief opgenomen dat de schuld van de NMBS kan worden overgenomen vanaf december 2004, afhankelijk van het schuldniveau van de overheid en volgens de Europese regels. Dat is een heel belangrijke beslissing om de toekomst van de NMBS te kunnen garanderen.

Het derde element betreft de dividenden van de NMBS die aan HST-Fin moeten worden betaald. Ze kunnen voor een vijfde opnieuw onderhandeld worden met de verschillende partners. Dat is belangrijk om het beheerscontract een beetje marge te geven.

Het laatste element heeft niets te maken met de NMBS. Het legt de juridische basis voor het isolatieprogramma in het kader van het luchthavenbeleid. Twaalfduizend huizen moeten worden geïsoleerd. BIAC zal daarmee starten in 2004 met middelen die als retributie van de luchtvaartmaatschappijen zullen worden gevraagd.

Tot zover de belangrijkste punten van de programmawet voor wat mijn bevoegdheid betreft. Uiteraard sta ik ter beschikking voor vragen.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Ik dank de minister voor haar komst. Eigenlijk heb ik geprobeerd mijn uiteenzetting wat te rekken om de minister de kans te geven er een gedeelte van te kunnen horen.

Ik moet de minister danken omdat ze – weliswaar met een half jaar vertraging – verschillende van onze voorstellen die we als amendement op de wet tot herstructurering van de NMBS hadden ingediend, uiteindelijk heeft overgenomen. Wij vonden het toen al voldoende dat de gedelegeerd bestuurder lid was van de raad van bestuur, maar de minister vond dat ingaan tegen de beginselen van *corporate governance*. Gelukkig hebben bepaalde experts dat standpunt nu tegengesproken en heeft de minister de gedelegeerd bestuurder nu zelfs het voorzitterschap van het strategisch comité gegeven. Nog een zestal andere voorstellen die we eerder als amendement hadden ingediend, zijn nu geheel of gedeeltelijk in de programmawet overgenomen. Ik ben blij dat de minister hiermee eigenlijk erkent dat wij experts zijn op dat terrein.

Wel had ik één belangrijke vraag. De heer Vinck heeft verklaard dat hij het investeringsprogramma voor de komende tien tot vijftien jaar, niet uitvoerbaar acht en dat het voor hem niet meer bestaat. Betekent dat dat de regering een nieuw investeringsprogramma zal opstellen en dat er nieuwe gesprekken starten, ook met de gewesten? Hoe reageert de minister op die uitspraak van de heer Vinck?

Mevrouw Isabelle Durant, vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer. – De raad van bestuur van de NMBS hield gisteren een discussie over het investeringsplan en vooral over de begroting 2003. De mogelijke elementen voor de NMBS werden bekeken.

Ik ben er niet verantwoordelijk voor dat het geld van de HST

l'âge du « capitaine », lequel aurait dû, comme vous le savez, quitter l'entreprise l'année prochaine.

Ces modifications sont de nature à simplifier le travail qui doit être accompli à la SNCB dans les années à venir.

Le second élément est la reprise de la dette de la SNCB.

La loi-programme prévoit effectivement que la dette de la SNCB peut être reprise dès décembre 2004, selon l'importance de la dette de l'État et conformément aux règles européennes. C'est une décision très importante visant à garantir l'avenir de la SNCB.

Le troisième élément concerne les dividendes de la SNCB qui doivent être payés à TGV-FIN. Un cinquième d'entre eux peuvent à nouveau faire l'objet d'une négociation avec les différents partenaires. C'est important pour laisser une petite marge au contrat de gestion.

Le dernier élément ne concerne en rien la SNCB. Il établit la base juridique pour le programme d'isolation dans le cadre de la politique des aéroports. Douze mille maisons doivent être isolées. BIAC entamera cette opération en 2004 avec les moyens qui seront demandés en tant que rétribution aux compagnies aériennes.

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – Je dois remercier la ministre parce qu'elle a finalement repris, certes avec six mois de retard, plusieurs des propositions que nous avons introduites sous la forme d'amendements à la loi restructurant la SNCB. Nous estimions déjà suffisant que l'administrateur délégué soit membre du conseil d'administration. Mais la ministre jugeait que cela allait à l'encontre des principes de « corporate governance ». Heureusement, certains experts ont contesté ce point de vue et, depuis lors, la ministre a même confié à l'administrateur délégué la présidence du comité stratégique. Six autres de nos propositions ont également été reprises, en tout ou en partie, dans la loi-programme. Je me réjouis que la ministre reconnaisse notre expertise.

Je voudrais poser une question importante. M. Vinck a déclaré que le programme d'investissement pour les prochaines 10 à 15 années n'est pas réalisable et que, pour lui, ce plan n'existe plus. Cela signifie-t-il que le gouvernement proposera un nouveau plan d'investissement et que de nouvelles négociations vont être entamées, notamment avec les Régions ? Comment la ministre réagit-elle à ces déclarations de M. Vinck ?

Mme Isabelle Durant, vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports. – Le conseil d'administration de la SNCB a discuté hier du plan d'investissement et surtout du budget 2003. Les éléments concernant éventuellement la SNCB ont été examinés.

Je ne suis pas responsable du fait que l'argent destiné au

al gebruikt is om bijvoorbeeld sommige filialen van ABX te kopen. Dat was een slechte beslissing, maar daar ben ik niet verantwoordelijk voor.

De heer Vinck moet nu nagaan wat mogelijk is voor het investeringsplan 2003. We zullen samen onderzoeken of er bijvoorbeeld sommige investeringen kunnen worden uitgesteld of anders uitgevoerd. In de commissie voor de Infrastructuur van de Kamer zei de heer Vinck dat hij misschien nieuwe middelen kan vinden bij het beheer van de parkings.

Ik herhaal: de toestand is slecht, maar dat ligt niet aan de regering. Sinds 1999 werd voor de NMBS 11,5% meer uitgetrokken. In het verleden en ook in het begin van deze legislatuur heeft het management van de autonome NMBS echter verkeerde keuzes gemaakt.

In het ondernemingsplan zullen voorstellen worden geformuleerd, onder meer over de herstructurering van de NMBS en ook over de inspanningen die de NMBS en de overheid in de toekomst zullen moeten leveren. Wat de investeringen in de drie gewesten betreft, zal in het plan rekening worden gehouden met de vorige investeringsplannen.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – We zullen kijken hoe het afloopt.

(Voorzitter: de heer Armand De Decker.)

Algemene bespreking van het onderdeel Justitie

De voorzitter. – Mevrouw de T' Serclaes verwijst naar haar schriftelijk verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CD&V). – De programmawet bereikt het absurd hoogtepunt, en dat is een artistieke kwaliteit voor een regering die volzit met Dadaïsten, door op verschillende plaatsen een aantal zaken te regelen die verband houden met Justitie. Deze zaken hebben onderling echter niets met elkaar te maken, ze hebben evenmin iets te maken met de begroting.

Het eerste hoofdstuk betreft de rechtspleging van de verplichte poging tot minnelijke schikking inzake de aanpassing van de huurprijs of inzake de invordering van achterstallige huurgelden, ofwel inzake uithuiszetting. Op welke begrotingspost heeft deze regeling betrekking?

Een tweede punt dat indirecte invloed kan hebben op de begroting is het gebruik van door de politie in beslag genomen voertuigen. Ik kom daar later op terug.

Dan is er de regeling inzake het toongeld, het geld dat men hanteert bij de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Ook dat is geen budgetair probleem.

Evenmin zie ik enig verband tussen de begroting en de publicatieprocedure voor het *Belgisch Staatsblad* noch met de voorgedij over de niet-begeleide minderjaren van buiten de Europese Unie. De weerslag van dit laatste op de begroting is een interessant vraagstuk, ontgetwijfeld een doctoraal proefschrift waard. Tot dusver heeft niemand in Kamer of Senaat dat verband namelijk kunnen leggen.

Van al die uiteenlopende regelingen oordeelde de regering dat ze dringend waren. Daarom koppelde ze die aan andere

TGV a déjà été utilisé, par exemple pour acheter certaines filiales d'ABX. C'était une mauvaise décision dont je ne suis pas responsable.

M. Vinck doit maintenant réfléchir à ce qu'il est possible de faire pour le plan d'investissement 2003. Nous examinerons ensemble si, par exemple, certains investissements peuvent être reportés ou réalisés d'une autre manière. En commission de l'Infrastructure de la Chambre, M. Vinck a indiqué qu'il pourra peut-être trouver de nouveaux moyens grâce à la gestion des parkings.

Je répète que la situation est mauvaise mais la faute n'incombe pas au gouvernement. Depuis 1999, la dotation de la SNCB a été augmentée de 11,5%. Dans le passé mais également au début de cette législature, le management de la SNCB, société autonome, a toutefois fait de mauvais choix.

Des propositions seront formulées dans le plan d'entreprise. Elles concerneront notamment la restructuration de la SNCB et les efforts que devront réaliser la SNCB et les pouvoirs publics à l'avenir. En ce qui concerne les investissements dans les trois Régions, le plan tiendra compte des plans d'investissement précédents.

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – Nous verrons quels seront les résultats.

(M. Armand De Decker, président, prend place au fauteuil présidentiel.)

Discussion générale du volet Justice

M. le président. – Mme de T' Serclaes se réfère à son rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CD&V). – *La loi-programme est un comble d'absurdité, ce qui est une qualité artistique pour un gouvernement de Dadaïstes qui règle en différents endroits des matières liées à la justice mais n'ayant aucun rapport entre elles, ni avec le budget.*

Le premier chapitre concerne la procédure rendant obligatoire la tentative de conciliation en ce qui concerne l'adaptation du prix des loyers, le recouvrement des arriérés de loyer ou l'expulsion. À quel poste budgétaire cette réglementation se rapporte-t-elle ?

Un deuxième point, qui peut certes avoir une incidence indirecte sur le budget, est l'usage par la police des véhicules saisis. J'y reviendrai.

Je citerai ensuite les règles relatives aux opérations qui exigent la présentation d'une somme d'argent pour la lutte contre le crime organisé. Il ne s'agit pas non plus d'un problème budgétaire.

Je ne vois pas davantage de lien entre le budget et la procédure de publication au Moniteur belge ni la tutelle des mineurs non accompagnés extraeuropéens.

Le gouvernement a estimé que toutes ces réglementations diverses étaient urgentes. C'est pourquoi il les a liées à d'autres dispositions ayant bien trait au budget.

Je commencerai mes commentaires sur le volet Justice par quelques remarques sur des points pour lesquels le groupe CD&V a déposé des amendements.

bepalingen die wel met de begroting te maken hebben.

Bij de discussie over het hoofdstuk Justitie wil ik beginnen met enkele algemene opmerkingen over zaken waarover de CD&V-fractie een amendement heeft ingediend.

Het eerste punt betreft de verplichte oproeping tot voorafgaande procedure bij minnelijke schikking bij de vrederechter in huurgeschillen. Heeft dit enig nut, zal dit veel oplossen? Bij de oproeping in huurgeschillen, in pachtzaken of in handelshuurzaken ben ik nog bijna nooit op een regeling gestoten. Meestal zit men in een contentieux en verschijnt de huurder niet.

Als men die maatregel toch wil opleggen, had men procedureel wat vriendelijker kunnen zijn. Het ontwerp roept op tot een minnelijke regeling maar als die er niet komt keren de partijen terug naar huis zonder dat de zaak op de rol wordt ingeschreven. Men moet dan de hele procedure van voren af aan overdoen, te beginnen met het indienen van een verzoekschrift. Waarom heeft men er niet voor gezorgd dat de vrederechter na het mislukken van de minnelijke regeling de zaak meteen als een verzoekschrift op de rol kan plaatsen en een inleidende zitting plannen? Dat zou heel wat kosten besparen, maar nu kiest de regering ervoor om de procedure van voren af aan te laten herbeginnen, met alle kosten én de verlenging van de termijn van de regeling van het geschil van dien. Deze regeling komt niemand ten goede, de huurder evenmin als de verhuurder.

De wetgever heeft de voorbije jaren trouwens systematisch verhinderd dat de eigenaar de niet-betalende huurder uit de woning verwijdert. De meeste huurgeschillen hebben te maken met het niet-betalen van de huur en met kennelijk misbruik. De eigenaar verleent van nature reeds maanden uitstel van betaling. Als de huurder dan nog niet betaalt, volgt er een oproeping in minnelijke schikking. Als die mislukt, moet de eigenaar een nieuw verzoekschrift indienen. Dan wordt de zaak ten gronde behandeld door de vrederechter, tegen wiens vonnis dan nog beroep kan worden aangetekend. En zelfs als er geen beroep volgt, kan de eigenaar in de wintermaanden om humanitaire redenen het vonnis niet uitvoeren. Ondertussen wordt de huur niet betaald en lopen de huurschulden op tot een à twee jaar huur. Gevolg is niet alleen dat de eigenaar die inkomsten moet derven, maar ook dat de huurder in een slechte positie komt, aangezien de eigenaar een uitvoerbare titel heeft die hij op ieder ogenblik kan laten gelden. Dat zijn allesbehalve gelukkige zaken, die men kan voorkomen: als de rechter vroeger tussenbeide kan komen, kunnen allerlei maatregelen worden genomen, bijvoorbeeld inzake schuldbeheer door het OCMW, om het probleem snel op te lossen.

Kortom, de idee van een oproeping in minnelijke schikking is op zich zeker te verdedigen, maar als die mislukt, moet de zaak automatisch op de rol komen voor de normale procedure in plaats van ze 'terug naar af' te sturen.

Een tweede punt is het gebruik van in beslaggenomen voertuigen door de politie. In beslag genomen voertuigen staan jaren in depots. In een vonnis of arrest kan de confiscatie worden bevolen of volgt er een vrijspraak. In dat laatste geval moet de eigenaar naar zijn wagen gaan zoeken, die soms verdwenen is. De in beslag genomen wagens staan dikwijls in open ruimtes en kunnen dus makkelijk worden

Le premier point concerne la procédure rendant obligatoire la tentative de conciliation devant le juge de paix dans des litiges locatifs. Ces dispositions sont-elles utiles ? En cas de litige en matière de location, de baux à ferme ou de baux commerciaux, je n'ai presque jamais été témoin d'un arrangement. Généralement, le locataire ne comparait pas. Si on veut néanmoins imposer cette mesure, on aurait pu prévoir une procédure plus légère. Le projet instaure une procédure de conciliation mais si celle-ci échoue, l'affaire n'est pas inscrite au rôle et il faut recommencer toute la procédure, à commencer par le dépôt d'une requête. Pourquoi ne pas avoir prévu qu'en cas d'échec de la conciliation, le juge de paix puisse inscrire d'emblée l'affaire au rôle et organiser une audience d'introduction ? Cela épargnerait bien des coûts et du temps.

La réglementation proposée, qui allonge le délai de règlement du litige, n'est favorable ni au locataire, ni au bailleur.

Au cours des dernières années, le législateur a d'ailleurs systématiquement empêché le propriétaire d'expulser le locataire qui ne paie pas son loyer. La plupart des litiges locatifs sont liés au non-paiement du loyer et à des abus manifestes. Le propriétaire accorde déjà naturellement plusieurs mois de report de paiement. Si le locataire ne paie pas, il est appelé à une conciliation. Si celle-ci échoue, le propriétaire doit introduire une nouvelle requête. L'affaire est examinée sur le fond par le juge de paix et un recours peut encore être introduit contre le jugement rendu par celui-ci. Même en l'absence de recours, le propriétaire ne peut, pour des raisons humanitaires, faire exécuter le jugement pendant les mois d'hiver. En attendant, les loyers impayés s'accumulent. Le propriétaire est privé de ces revenus et le locataire se retrouve en mauvaise posture puisque le propriétaire dispose d'un titre exécutoire qu'il peut faire appliquer à tout moment. Tous ces désagréments sont évitables : si le juge peut intervenir plus précocement, diverses mesures peuvent être prises pour résoudre rapidement le problème, comme une gestion des dettes par le CPAS.

L'idée d'une conciliation est certainement défendable mais si cette conciliation échoue, il faut que l'affaire soit automatiquement inscrite au rôle et suive la procédure normale.

Un deuxième point est l'usage des véhicules saisis par la police. Les véhicules saisis restent des années dans des dépôts. Un jugement ou un arrêt peut prononcer la confiscation ou l'acquittement. Dans ce dernier cas, le propriétaire doit rechercher son véhicule qui a parfois disparu. Les véhicules saisis sont souvent entreposés dans des lieux ouverts où ils peuvent facilement être volés. La responsabilité des pouvoirs publics est alors engagée. Je suis donc favorable à une approche non économique du parc de véhicules saisis.

La réglementation proposée par cette loi-programme ne concerne que les véhicules saisis par la police. La police peut employer les véhicules saisis comme véhicules de police. Si le véhicule doit être restitué, une indemnisation éventuelle est prévue. C'est une expérience osée. Une telle réglementation n'est pas à sa place dans une loi-programme mais doit faire l'objet d'une loi générale sur la saisie de biens par les autorités. Elle doit offrir une grande sécurité juridique et se

gestolen. Dat geeft aanleiding tot aansprakelijkheid van de overheid. Ik ga dus akkoord met een niet-economische aanpak van het wagenpark dat in beslag is genomen. Er zijn heel wat andere gevallen waar wagens in beslag worden genomen, bijvoorbeeld in douaneconflicten die plaatsvinden met vrachtwagens, in afwachting van een uitspraak over ontduiking van douanerechten.

De regeling die in deze programmawet wordt voorgesteld heeft enkel betrekking op door de politie in beslag genomen wagens. Die wagens mag de politie gebruiken als politievoertuig. Er komt een systeem van waardeverrekening indien de wagen moet worden teruggegeven. Dat is een gewaagd experiment. In ieder geval hoort een regeling over in beslag genomen wagens niet thuis in een programmawet. Zo een regeling moet worden uitgewerkt in een algemene wet over in beslag genomen goederen door de overheid, die bepalingen bevat over de optimalisering van de economische waarde van goederen die soms gedurende jaren zijn geïmmobiliseerd en over eigendomsbeperkende maatregelen, met eventueel gebruiksrecht voor de overheid. Zo een regeling moet een grote rechtszekerheid bieden en moet steunen op het respect voor het eigendomsrecht en het vermoeden van onschuld. Er kunnen geen definitieve maatregelen worden genomen zolang er geen definitief oordeel is.

De voorgestelde regeling is geen principiële regeling. Het gaat slechts om enkele artikelen waardoor de politie de in beslag genomen wagens in bepaalde omstandigheden kan gebruiken en die in geval van vrijspraak in een schadevergoeding voorzien bij schade of slijtage.

Een vraag die me reeds maanden bezig houdt is: welke besparing levert de afschaffing van het Belgisch Staatsblad op? De regering zegt dat dit een besparing van twee miljoen euro is. De *Financieel Economische Tijd* schrijft: "De exploitatie van het Belgisch Staatsblad brengt 22 miljoen euro op. We begrijpen niet dat wanneer een bedrijf 22 miljoen euro opbrengt, de afschaffing ervan een besparing is." Dat lijkt me een logische redenering. Kan de minister me uitleggen welke besparing de afschaffing van het Belgisch Staatsblad meebrengt? Er moet een echte kosten-batenanalyse worden uitgevoerd, waarbij het voordeel voor de burgers die het Staatsblad kunnen lezen, wordt afgewogen tegenover de kosten die wegvallen.

De consultatie op het internet, dat is goed voor *the happy few*, de *jetset* van paarsgroen, maar de gewone burger in Poperinge... In alle stadsbibliotheken van ons land ligt het Staatsblad. Ik beweer niet dat het internet een probleem is voor de nieuwe generaties, maar al die andere mensen... Ik weet wel dat de regering zich niet meer tot die mensen richt. Men moet *en vogue* zijn, de anderen interesseren de regering niet meer. Die kunnen niet mee in de paarsgroene hogesnelheidstrein.

Ik vind dat een zeer betreuwenswaardige maatregel. Ik heb trouwens uiteengezet aan de hand van een vrije tribune van VUB-professor De Hert welke fundamentele juridische bezwaren er uit algemeen rechtsleerkundig oogpunt er zijn tegen het afschaffen van het Staatsblad in gedrukte vorm. Die vrije tribune in de Vlaamse Juristenkrant was zeer overtuigend, maar deze regering heeft alleen oor voor lichtvoetige redeneringen. Wat licht klinkt, is een goed

fonder sur le respect du droit de propriété et sur la présomption d'innocence. Aucune mesure définitive ne peut être prise tant qu'un jugement définitif n'a pas été rendu.

La réglementation proposée n'est pas une réglementation de principe. Il s'agit seulement de quelques articles permettant à la police d'utiliser les véhicules saisis dans certaines circonstances et prévoyant, en cas d'acquiescement, une indemnisation pour les dommages et l'usure

Une question nous taraude depuis plusieurs mois : quelle économie la suppression du Moniteur belge permet-elle de réaliser ? Le gouvernement prétend réaliser une économie de deux millions d'euros, alors que, selon le Financieel Economische Tijd, l'exploitation du Moniteur belge rapporte 22 millions d'euros. Il faut réaliser une véritable analyse coûts-bénéfices, comparant l'avantage pour les citoyens de pouvoir lire notre journal officiel aux coûts qui disparaîtront grâce à la suppression.

La consultation sur internet, c'est bon pour la jet-set de l'arc-en-ciel, mais pas pour le simple citoyen de Poperinge. On trouve le Moniteur dans toutes les bibliothèques communales du pays. Internet n'est peut-être pas un problème pour les jeunes générations, mais pour les autres ... Je sais bien que ce gouvernement ne s'adresse plus à eux. Il faut être en vogue. Les autres vont rater le TGV de l'arc-en-ciel.

Cette mesure est particulièrement regrettable. Le professeur De Hert de la VUB a exposé plusieurs arguments juridiques qui vont à l'encontre de la suppression du Moniteur imprimé. Ils se fondent sur une vision déterminée du droit et du rôle du mot. La culture internet n'a pas la même portée politique que la culture de l'imprimé.

Je ne pense pas que cette mesure contribuera à endiguer la négligence du législateur. La seule raison de supprimer la version papier du Moniteur au 31 décembre 2002 est qu'elle donnera à la présente loi-programme une valeur historique sans précédent. Dans les vitrines de tous les musées, le Moniteur belge s'étalera comme les lois de Frédéric II de Prusse. Cette loi-programme pourra être consultée à travers les siècles et tous les ministres trôneront, en tant que législateurs historiques, dans le dernier numéro du Moniteur.

Les Pays-Bas ont, quant à eux, une publication pour les lois et une autre pour tous les autres arrêtés : le « Staatscourant ». Pourquoi ne pas continuer à publier les règles normatives au Moniteur tandis que les autres décisions publiques seraient rendues publiques d'une autre manière ?

La publication d'arrêtés individuels sur internet peut d'ailleurs donner lieu à des abus. Ce fut déjà le cas à propos de la signature d'un notaire. J'estime donc que cette décision, même si elle peut paraître séduisante, a été prise à la légère. Enterrons donc Gutenberg et allons admirer sa statue à Strasbourg. Le livre et l'imprimerie ont vu le jour dans l'obscurantisme du Moyen Âge. Nous pouvons enfin tourner cette page et nous brancher sur « l'e-government ». L'avenir nous apprendra si cette décision peut subsister.

Le comble, c'est que l'on règle dans une loi-programme la tutelle des mineurs non accompagnés. En commission de la Justice, j'ai souligné des erreurs juridiques mais nous n'avons pas pu les rectifier. Le gouvernement nous donne raison mais décide de ne pas corriger le texte car tout le

argument voor paarsgroen. Zodra het iets te ernstig wordt, is het geen overtuigend argument meer. De drie fundamentele argumenten van professor De Hert tegen het afschaffen van de gedrukte versie van het Staatsblad zijn opgenomen in het verslag. Zijn argumenten zijn gestoeld op een bepaalde visie op het recht en op de rol van het woord. Dat een bepaald woord in de wet gebeiteld staat en geen ander, heeft in de internetcultuur niet dezelfde psychologische draagwijdte als in de gedrukte cultuur. Wij zullen zien...

Ik denk niet dat de strijd tegen de slordigheid van de wetgever gebaat zal zijn met deze maatregel. De echte reden waarom de gedrukte versie van het staatsblad om 31 december 2002 wordt afgeschaft, is natuurlijk dat daardoor deze programmawet een geschiedkundige betekenis zonder voorgaande krijgt. Welke wet zal als laatste in het Staatsblad verschijnen, in de eerste bijlage, de tweede bijlage, de derde bijlage van 31 december 2002, enzovoorts? Deze programmawet uiteraard, getekend door al die ministers. En dat Belgische Staatsblad zal in alle vitrines van alle musea geëtaleerd worden zoals de wetten van Frederik II van Pruisen nog in alle musea te lezen zijn. Dat is de echte reden waarom men het Belgisch Staatsblad afschaft. Die programmawet zal immers eeuwenlang geconsulteerd worden en al die ministers zullen als historische wetgevers in het laatste nummer van het Belgische Staatsblad prijken. Dit is een lichtzinnige beslissing!

Kijk eens naar Nederland. In Nederland is er een publicatie van de wetgeving en een andere publicatie voor alle andere besluiten: de Staatscourant. Waarom worden de normatieve regels niet verder in het Staatsblad uitgegeven, terwijl alle andere overheidsbeslissingen op een andere manier ter beschikking worden gehouden?

De publicatie van individuele besluiten op internet kan trouwens tot misbruiken aanleiding geven. Dat is reeds het geval geweest met de handtekening van een notaris. Er worden al misbruikenesignaleerd. Ik vind het dus een lichtzinnige beslissing, maar het klinkt natuurlijk allemaal wel mooi. Laten we Gutenberg begraven. Laten we naar Straatsburg reizen als we hem nog willen zien, want daar staat zijn standbeeld. Het boek en de drukkunst zijn ontstaan in de duistere middeleeuwen. Eindelijk kunnen we deze bladzijde omdraaien en overschakelen naar het e-government. De toekomst zal uitmaken of deze beslissing kan worden gehandhaafd.

Het toppunt is een maatregel waardoor de voogdij over niet-begeleide minderjarigen in een programmawet wordt geregeld. Die regeling bevat pertinent juridische fouten die ik in de commissie voor de Justitie heb aangetoond. Er mochten natuurlijk geen amendementen ingediend worden om die fouten te corrigeren. De regering stelt zich zwak op en geeft ons gelijk, maar beslist toch dat ze niet worden rechtgezet want iedereen begaat wel eens een vergissing. Dat is natuurlijk ook een uitleg!

De voogdij wordt in het Burgerlijk Wetboek geregeld en de wetgever moet een bepaalde systematiek volgen. Men werkt een bijzondere regeling uit voor de niet-begeleide minderjarigen uit de landen buiten de Europese Unie en de rechtszoekende die de inhoud van deze regeling wil kennen, moet de programmawet consulteren. De regering zou evengoed de regeling voor de echtscheiding in een

monde a droit à l'erreur. En voilà une explication !

La tutelle est réglée par le Code civil. On élabore une réglementation particulière pour les mineurs non accompagnés issus des pays non UE et le justiciable qui veut en connaître la teneur doit consulter la loi-programme. Le gouvernement pourrait tout aussi bien utiliser cette loi pour régler les procédures de divorce. Nous devons respecter l'unité du code. Pourquoi le gouvernement n'insère-t-il pas les dispositions relatives aux institutions privées – la tutelle est en effet une institution et non un contrat – dans le code des institutions privées, à savoir le Code civil et pourquoi les amendements visant à corriger cette disposition sont-ils rejetés ? Cette législation n'est pas vertueuse. Des pans essentiels du Code civil sont inscrits dans une loi-programme et font l'objet d'une numérotation particulière. Ils ne peuvent pas être lus en même temps que le règlement de la tutelle figurant dans le code civil.

Cela témoigne d'un manque de respect pour le citoyen. Nous avons eu toute l'opération du Code des sociétés. Le gouvernement s'est vu doté de la compétence de coordination du Code des sociétés pour que le citoyen puisse facilement trouver ce dont il a besoin. Je ne pratique pourtant pas la langue de bois lorsque je souligne que la tutelle doit être réglée par le Code civil. Quel argument peut-on y opposer ? Le gouvernement a réglé cette question dans la loi-programme. Les erreurs juridiques permanentes qui s'y trouvent font montre d'un manque total de connaissance du droit privé mais le législateur n'y accorde sans doute plus grande importance. Nous y reviendrons lundi lors de la défense des amendements.

On avait envisagé d'insérer aussi dans la loi-programme des dispositions concernant le statut des greffiers. Toutes les dispositions seraient retirées du Code judiciaire pour être réglées par la loi-programme. Heureusement, on n'est pas allé si loin. La casse est limitée mais nous devons l'endiguer. Les fêtes de Noël sont la période idéale pour lancer un appel à tous les hommes de bonne volonté en leur demandant de voter au moins les véritables amendements scientifiques.

programmawet kunnen regelen. In het Burgerlijk Wetboek vinden we dan de regeling voor het huwelijk en de echtscheiding en in de programmawet eventueel nog een nieuwe regeling voor de echtscheiding. We moeten de eenheid van een wetboek respecteren. Waarom plaatst de regering bepalingen met betrekking tot private instellingen – de voogdij is immers een instelling en geen contract – niet in het eigen wetboek voor de private instellingen, namelijk het Burgerlijk Wetboek en waarom worden amendementen om dat te corrigeren verworpen? Wat heeft dat nog met goede wetgeving te maken? Dit is geen deugdzame wetgeving. Essentiële delen van het Burgerlijk Wetboek worden in een programmawet ingeschreven, met een bijzondere nummering, en kunnen niet samen gelezen worden met regeling van de voogdij in het Burgerlijk Wetboek.

Dat getuigt niet van respect voor de burger. We hebben gans de operatie van het Wetboek van de Vennootschappen gehad. De regering kreeg de bevoegdheid voor de coördinatie van het Wetboek van Vennootschappen zodat de burger gemakkelijk vindt wat hij nodig heeft. Ik spreek toch geen partijpolitieke taal wanneer ik erop wijs dat de voogdij in het Burgerlijk Wetboek moet worden geregeld. Welk argument kan men daartegen inbrengen? De regering heeft daarvoor geen aandacht gehad en regelt de zaak in de programmawet. De pertinente juridische fouten die daarin staan, wijzen op een totaal gebrek aan kennis van het privaatrecht, maar misschien hecht de wetgever daar niet veel belang meer aan. We zullen daarop maandag bij de verdediging van de amendementen nog terugkomen.

Er werd overwogen om nog meer bepalingen met betrekking tot justitie in de programmawet op te nemen. Die bepalingen hadden betrekking op het statuut van de griffiers. Alle bepalingen uit het Gerechtelijk Wetboek zouden uit dat wetboek worden gelicht en via de programmawet worden geregeld. Gelukkig is het niet zover gekomen en is de schade beperkt. Toch is er wel degelijk schade aangericht en dat is niet de bedoeling. We moeten die schade nog verder indijken. De Kerstdagen zijn de ideale periode om een beroep te doen op alle mensen van goede wil en hen te vragen minstens de echte objectief-wetenschappelijke amendementen goed te keuren.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – In verband met de afschaffing van het papieren staatsblad wil ik een probleem aankaarten dat reeds in de Kamer en in de Senaat aan bod is gekomen, maar dat nog altijd niet is rechtgezet.

Iedereen moet het *Belgisch Staatsblad* voortaan via het internet raadplegen en dat is een ingewikkelde aangelegenheid. De website www.staatsblad.be biedt geen rechtstreekse toegang tot het staatsblad, zoals in de tijd dat de heer Van Parys minister van Justitie was. Eerst komt men op de webpagina van de federale overheidsdienst Justitie terecht en vervolgens op een algemene overzichtspagina van het ministerie van Justitie. Pas dan kan men een link aanklikken die toegang geeft tot het *Belgisch Staatsblad*. Dat is een hoogst klantvriendelijk systeem, vooral voor de personen die niet over een permanente internetverbinding beschikken en telkens moeten inbellen. De minister is daarover al verscheidene keren ondervraagd, maar het probleem blijft bestaan.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. –

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Je voudrais soulever un problème qui l'a déjà été à la Chambre à propos de la disparition du Moniteur imprimé.*

Dorénavant, tout le monde devra consulter le Moniteur via internet et ce n'est pas une mince affaire. Le site www.moniteur.be n'offre en effet pas un accès direct au Moniteur, comme c'était le cas à l'époque où M. Van Parys était ministre de la Justice. On arrive d'abord sur le site du service public fédéral de la Justice et ensuite, à la page d'accueil du ministère. Ensuite seulement, on peut cliquer sur un lien qui donne accès au Moniteur. Ce système est d'une complication extrême pour ceux qui n'ont pas de connexion permanente à internet et qui doivent, à chaque fois, se reconnecter. Le ministre a été interrogé plusieurs fois à ce sujet mais le problème subsiste.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Il y aura*

Binnenkort zal er een rechtstreekse link zijn tussen de website van de federale overheid en het *Belgisch Staatsblad*. Het *Belgisch Staatsblad* zal in de toekomst nog op drie exemplaren worden gedrukt. Ten slotte wil ik erop wijzen dat het internet in elke openbare bibliotheek kan worden geraadpleegd.

Algemene bespreking van het onderdeel Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegenheden

De voorzitter. – De heer Galand verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

Mevrouw Mia De Schamphelaere (CD&V). – Ik heb daarnet een algemene evaluatie gemaakt van het belangrijke onderdeel van het regeerakkoord dat deze regering samenhoudt, namelijk de modelstaat België. Ik wil de minister van Ambtenarenzaken enkele vragen stellen over een dispuut dat gerezen is in de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.

Voor het terugdringen van de overdreven regelgeving werden precieze cijfers vooropgesteld. Volgens het regeerakkoord moeten er 25% minder regels komen. Dat klinkt zeer aantrekkelijk voor de burgers en de ondernemingen. Het is immers vooral de administratieve overlast die de creativiteit van onze burgers en ondernemingen aan banden legt, in die mate zelfs dat geen nieuwe bedrijven meer worden opgestart en geen nieuwe werkgelegenheid meer wordt geboden. De administratieve vereenvoudiging is dus een absolute noodzaak voor ons land.

Wat is echter de stand van zaken aan het einde van de legislatuur? Er bestaan nog geen regeringsrapporten terzake, want er is nog geen precies meetinstrument uitgewerkt. Hoe dan ook moesten de administratieve lasten met 10% worden verlaagd tussen 1999 en 2001 en met 25% tegen het einde van de zittingsperiode. Een meetinstrument zou hier dus op zijn plaats zijn geweest, alsook de invoering van algemene richtlijnen voor een behoorlijke en vereenvoudigde normering.

Er had ook moeten worden gezorgd voor de beoordeling van de werking en effectiviteit van bestaande wetten via de instelling van een wetsevaluatie, in samenwerking met het coördinatiebureau van de Raad van State. *E-government* werd in dit opzicht algemeen beschouwd als één van de pijlers van een doorgedreven administratieve vereenvoudiging. In het kader van die vereenvoudiging moet de ontwikkeling van een elektronische overheid als bijkomend doel worden opgenomen.

Wat de daling van de administratieve lasten betreft, werden de doelstellingen niet gehaald. Het enige volwaardige meetinstrument voor de werkelijke administratieve lasten is een enquête die door het Planbureau werd uitgevoerd via een steekproef bij zelfstandigen en ondernemers. Die geeft enerzijds een raming aan van de vermoedelijke kost van de administratieve lasten in termen van het BBP en anderzijds de evolutie in de periode 1999-2000.

In het najaar 2001 liet de Europese Commissie een onafhankelijke bevraging uitvoeren in de hele Unie. Meer dan 4.000 ondernemingen moesten de kwaliteit van de regelgeving en de invloed ervan op hun beleid en activiteiten

bientôt une ligne directe entre le site de l'autorité fédérale et le Moniteur belge. À l'avenir, celui-ci sera encore imprimé en trois exemplaires. Enfin, je voudrais souligner qu'internet est accessible dans toutes les bibliothèques publiques.

Discussion générale du volet Intérieur et Affaires administratives

M. le président. – M. Galand renvoie à son rapport écrit.

Mme Mia De Schamphelaere (CD&V). – *Je voudrais poser au ministre de la Fonction publique quelques questions relatives à la controverse qui a éclaté en commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.*

Des chiffres précis ont été préconisés pour la réduction de la réglementation. Selon l'accord de gouvernement, le volume de la réglementation doit être réduit de 25%. Cela semble assez séduisant aux yeux des citoyens et des entreprises car leur créativité est bridée par la surcharge administrative, à un point tel que l'on ne crée plus ni nouvelles entreprises ni emplois nouveaux. La simplification administrative constitue donc une nécessité absolue pour notre pays.

Quel est toutefois le bilan à la fin de cette législature ? En la matière, le gouvernement n'a encore établi aucun rapport car aucun instrument de mesure précis n'a été élaboré. Quoi qu'il en soit, les charges administratives devaient être réduites de 10% entre 1999 et 2001 et de 25% avant la fin de la législature. Un instrument de mesure aurait donc été le bienvenu. On aurait également pu édicter les directives générales d'une standardisation et veiller à une évaluation du fonctionnement et de l'effectivité des lois existantes, en collaboration avec le bureau de coordination du Conseil d'État. Dans cette optique, l'e-government est généralement considéré comme un des piliers d'une simplification administrative. À cet effet, le développement d'une administration électronique doit être considéré comme un objectif complémentaire.

En ce qui concerne la réduction des charges administratives, les objectifs n'ont pas été atteints. Le seul instrument de mesure complet des charges administratives réelles est une enquête menée par le Bureau du plan auprès d'un échantillon d'indépendants et d'entrepreneurs. Cette enquête donne, d'une part, une estimation du coût supposé des charges administratives exprimé en pourcentage du PIB et, d'autre part, l'évolution au cours de la période 1999-2000.

À l'automne 2001, la Commission européenne a demandé qu'une consultation indépendante soit réalisée dans l'ensemble de l'Union. Plus de 4.000 entreprises ont dû évaluer la qualité de la législation et l'influence de celle-ci sur leur politique et leurs activités. Malgré toute la rhétorique sur la nécessité d'une simplification de la réglementation, 63% des entreprises belges ont indiqué qu'elles n'ont pas encore vu le moindre signe de cette simplification. Peu de mesures de l'évolution durant cette législature sont disponibles. Les bilans du service chargé de la simplification administrative, que le premier ministre a utilisé lors de sa conférence de presse de juillet 2002, sont très sommaires et ne mentionnent que les projets qui ont été lancés et

beoordelen. Ondanks alle retoriek over de noodzakelijke vereenvoudiging van de regelgeving, geeft 63 procent van de Belgische ondernemingen aan dat in de praktijk nog niets te merken is geweest van de administratieve vereenvoudiging. Over de evolutie tijdens deze regeerperiode zijn maar weinig metingen beschikbaar. De overzichten van de dienst Administratieve vereenvoudiging die de eerste minister op zijn persconferentie in juli 2002 gebruikte, zijn zeer summier en geven alleen aan welke projecten binnen de administratie werden opgestart en wat werd gerealiseerd.

De mogelijkheid bestond het instrument van wetsevaluatie uit te bouwen in onze federale structuur. Het wetsontwerp houdende instelling van een procedure voor de evaluatie van de wetgeving werd in de Senaat goedgekeurd, maar na de verkiezingen van 1999 niet opnieuw opgenomen. De huidige regering is er niet in geslaagd vooruitgang te boeken wat betreft de systematische evaluatie van de kwaliteit van de bestaande en nieuwe regelgeving in ons land.

Het gebrek aan resultaten wordt als bijzonder storend ervaren. Zo bestempelt 53 procent van de respondenten bij zelfstandigen en ondernemers de vereenvoudiging van de wetgeving als prioritair voor de vermindering van onder meer de administratieve overlast. Uit een enquête van het Planbureau bleek eveneens dat een betere wetgeving een eerste prioriteit was. Momenteel hebben we echter nog steeds geen meetinstrument voor administratieve overlast en is er ook geen operationele wetsevaluatie. Ondanks de diverse voorstellen en een in de Senaat goedgekeurde tekst, is er geen vooruitgang te merken. Nochtans was dit de voornaamste prioriteit van het regeerakkoord en de grotere bekommering van de bevolking.

We hebben de ambtenarenhervorming in de commissie Binnenlandse Zaken geëvalueerd. De minister was zeer alert, maar hij werd monddood gemaakt door de voorzitter van de commissie en mocht niet met ons debatteren.

We hebben de evaluatie gemaakt van de modelstaat België en hebben een hele reeks vragen over wat in de programmawet naar voren wordt geschoven. Zo wordt de Copernicushervorming uitgebreid tot allerlei instellingen die tot nu toe buiten de hervorming werden gehouden. Het gaat om de instellingen in verband met de sociale zekerheid. Dit verbaast ons vooral omdat altijd werd beweerd dat een hervorming niet nodig was omdat de instellingen goed presteerden en werkten met beheersovereenkomsten. We hadden graag een toelichting en een vergelijking met de bestaande toestand, de voorgestelde toestand en de gewone Copernicusregeling gekregen. Wat zijn de disfuncties van de instellingen van sociale zekerheid? Waar zijn er mankementen? Hoe zal de Copernicushervorming hieraan verhelpen?

Een andere vraag betreft de erg ruime machtiging aan de Koning inzake de cumulatierегeling. Cumulatie in het openbaar ambt kan natuurlijk problemen doen rijzen als het gaat om belangenvermenging of een te geringe beschikbaarheid van het topkader. We wensen precieze regels in dat verband en geen algemeen idee over een toekomstig KB. Ten slotte wensen we te weten of nog een algemene audit in de verschillende departementen zal worden georganiseerd en binnen welke termijn.

éventuellement réalisés au sein de l'administration.

Il est possible d'élaborer un instrument d'évaluation de la législation dans notre structure fédérale. Le projet de loi créant une procédure d'évaluation de la législation a été adopté au Sénat mais il n'a pas été repris après les élections de 1999. Le gouvernement actuel n'a pas réussi à enregistrer des progrès dans le domaine de l'évaluation systématique de la qualité de la législation existante et nouvelle.

Le manque de résultats peut être considéré comme particulièrement dérangeant. Ainsi, 53% des indépendants et des entrepreneurs interrogés considèrent que la simplification administrative est prioritaire pour la réduction notamment de la charge administrative. Il ressort aussi d'une enquête du Bureau du plan qu'une meilleure législation constitue une priorité. Pour l'instant, nous ne disposons cependant d'aucun instrument de mesure de la surcharge administrative et aucune évaluation de la législation n'a débuté. Malgré les diverses propositions et le texte qui a été adopté au Sénat, on n'observe aucun progrès. Tout ceci constituait pourtant la principale priorité de l'accord de gouvernement et une grande préoccupation de la population.

En commission de l'Intérieur et des Affaires administratives, nous avons réalisé une évaluation de la réforme de la fonction publique. Le ministre était très alerte mais il a été réduit au silence par le président de la commission et n'a pu participer au débat.

Nous avons réalisé une évaluation de l'État-modèle belge et posé toute une série de questions sur ce que prévoit la loi-programme. La réforme Copernic a été étendue à des institutions liées à la sécurité sociale qui avaient été jusqu'alors tenues à l'écart. Cela nous surprend, principalement parce que l'on a toujours affirmé qu'une réforme n'était pas nécessaire parce que ces institutions fonctionnaient bien. Nous aurions aimé recevoir des explications et une comparaison entre la situation actuelle, la situation envisagée et la réglementation Copernic. Quels sont les dysfonctionnements constatés dans le chef de ces institutions ? Quels sont les manquements ? Quelles solutions y apportera la réforme Copernic ?

Une autre question concerne le mandat très large donné au Roi dans le domaine du cumul. Dans la fonction publique, le cumul peut bien entendu engendrer des problèmes en cas de conflits d'intérêts ou de disponibilité insuffisante des personnes occupant des postes supérieurs. Nous souhaitons des règles précises et non une idée générale au sujet d'un futur arrêté royal. Enfin, nous souhaitons savoir si un audit interne sera organisé dans les différents départements et dans quels délais.

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – Ik heb reeds herhaaldelijk op deze opmerkingen een antwoord gegeven, ook in de Senaat.

Algemene bespreking van het onderdeel Institutionele Aangelegenheden

De voorzitter. – De heer Siquet verwijst naar zijn schriftelijk verslag.

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – Het gaat niet op dat bepalingen met betrekking tot de instellingen in een programmawet worden opgenomen. Het is in dit geval technisch mogelijk omdat de wet betreffende de financiering van de Duitstalige Gemeenschap geen bijzondere wet is. We gaan akkoord met de inhoud van de bepalingen; het gaat om een rechtzetting van een berekeningsfout zodat de Duitstalige Gemeenschap nu wat geld meer krijgt. De regering had dat in een afzonderlijk wetsontwerp moeten regelen. Misschien kan ze volgende keer een grondwetsherziening in de programmawet opnemen!

De heer Luc Van den Brande (CD&V). – De regering is niet alleen de institutionele schaarste, maar gewoon de schaarste voorbij. Het gaat hier niet om een vuilbakwet, maar om een containerwet waar alle afval in terecht komt.

Ik begrijp niet dat de minister Van den Bossche, die toch over een zekere institutionele wijsheid – ik zeg niet een absolute wijsheid – en een zekere zindelijkheid – daarom geen absolute zindelijkheid – beschikt, met zulke bepalingen instemt. Ik denk dat hij zich bij de consensus heeft moeten neerleggen. Het was een zaak van *se soumettre* of *se démettre*. Hij heeft ervoor gekozen om in de regering te blijven. Die houding is een smet op zijn blazoën en jammer voor de instellingen.

De heer Didier Reynders, minister van Financiën. – Ik dank de heren Caluwé en Van den Brande voor hun commentaar ten gronde! (*Men glimlacht*)

De heer Ludwig Caluwé (CD&V). – De regering legt nergens verantwoording af waarom die bepalingen in de programmawet staan. Het gaat gewoon om de rechtzetting van een domme fout. Het zijn natuurlijk weer twee artikels erbij, waardoor de wet steeds dichterbij het record voor de wet met de meeste artikels.

De heer Luc Van den Brande (CD&V). – Eigenlijk zou de voormalige minister van Onderwijs vier bladzijden straf moeten schrijven voor de methode die in de programmawet is gebruikt.

De heer Luc Van den Bossche, minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de openbare besturen. – Ik aanvaard mijn straf!

Algemene bespreking van het onderdeel Buitenlandse Betrekkingen en Landsverdediging

De voorzitter. – De heer André Geens, rapporteur, heeft vanochtend reeds verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – In deze algemene bespreking wens ik enkel nog het woord te nemen over ontwikkelingssamenwerking, een onderdeel dat meer verdiende dan de summiere behandeling die het in de

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – J'ai déjà répondu à plusieurs reprises, y compris au Sénat, à ces remarques.

Discussion générale du volet Affaires institutionnelles

M. le président. – M. Siquet se réfère à son rapport écrit.

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Il n'est pas normal d'inscrire dans une loi-programme des dispositions relatives aux institutions. C'est techniquement possible en l'occurrence, parce que la loi relative au financement de la Communauté germanophone n'est pas une loi spéciale. Nous sommes d'accord sur le contenu des dispositions ; il s'agit de la rectification d'une erreur de calcul de façon à ce que la Communauté germanophone reçoive plus d'argent. Le gouvernement aurait dû régler cette question dans un projet de loi distinct. La prochaine fois, il pourra peut-être inclure une révision de la Constitution dans la loi-programme !*

M. Luc Van den Brande (CD&V). – *Le gouvernement a dépassé les limites de la honte. Il s'agit non pas d'une loi poubelle, mais d'une loi container, où se déversent tous les déchets.*

Je ne comprends pas que le ministre Van den Bossche, qui dispose d'une certaine sagesse institutionnelle et fait preuve de bon sens, souscrive à de telles dispositions. Je suppose qu'il a dû se soumettre au consensus. Il devait se soumettre ou se démettre. Il a choisi de rester au gouvernement. Cette attitude est regrettable pour les institutions.

M. Didier Reynders, ministre des Finances. – *Je remercie MM. Caluwé et Van den Brande de leur commentaire sur le fond !*

M. Ludwig Caluwé (CD&V). – *Le gouvernement n'explique jamais pourquoi ces dispositions se trouvent dans la loi-programme. Il s'agit simplement de la rectification d'une erreur. On a bien sûr ajouté deux articles à la loi, ce qui rapproche celle-ci du record de la loi contenant le plus d'articles.*

M. Luc Van den Brande (CD&V). – *L'ancien ministre de l'Enseignement devrait, en fait, écrire quatre pages de punition pour la méthode utilisée dans la loi-programme.*

M. Luc Van den Bossche, ministre de la Fonction publique et de la Modernisation de l'administration. – *J'accepte ma punition !*

Discussion générale du volet Relations extérieures et Défense

M. le président. – M. Geens, rapporteur, a déjà énoncé son rapport ce matin.

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – *Je voudrais encore intervenir brièvement sur la coopération au développement, un sujet qui mérite mieux que le traitement sommaire qu'il reçoit en commission. Je veux réagir à la proposition*

commissie kreeg. Ik wil ingaan op het voorstel van de regering om wettelijk vast te leggen dat tegen 2010 de 0,7%-norm moet worden gehaald. Ook wij zijn daarvoor vragende partij. Wij staan dus ondubbelzinnig achter dit plan en zullen het dan ook goedkeuren.

We hebben trouwens enkele maanden geleden zelf ook een wetsvoorstel in die zin ingediend. Dat voorstel was al lang klaar, maar we hebben ervoor gekozen te wachten tot na ons partijcongres van september in Antwerpen, waar het ook met een overweldigende meerderheid is goedgekeurd. We vonden het belangrijk een voorstel in te dienen dat duidelijk breed gedragen is door onze militanten die op het terrein, in de gemeenten en provincies voor deze prioriteiten opkomen.

Bij dit onderdeel van de programmawet hebben we ook amendementen ingediend, omdat we betreuren dat het inhoudelijke debat zo beperkt is gebleven en niet de mogelijkheid heeft gegeven de uitvoering van deze wet te bediscussiëren en alle garanties te bekomen op het vlak van berekening, evaluatiecriteria enzovoort. Wie het geduld heeft in dat heel dikke pak te bladeren, zal zien dat het verslag van de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging maar een paar lijnen bevat over dit thema. Ik ben ook gaan kijken naar het verslag van het plenaire debat in de Kamer. Daarin vond ik uitspraken van collega Laenens, waar ik achter kan staan. Verder heb ik echter weinig interessante zaken gelezen en ook geen grondig antwoord van de regering gevonden op de vraag hoe we deze wet zullen toepassen.

Wanneer ik terugblik op deze legislatuur, verontrust het mij ten zeerste dat we nu overgaan tot een wettelijke vastlegging. Ik heb een kleine berekening gemaakt. Ik heb dat in een notendop ook in de commissie gebracht, maar vind het belangrijk het in plenaire vergadering te herhalen. Bij haar aantreden beloofde de regering de middelen voor internationale samenwerking geleidelijk en substantieel te verhogen. Ondanks een sterke economische groei met respectievelijk 3,2% en 3,7% in 1999 en 2000 heeft de regering haar belofte niet geconcretiseerd. De cijfers bevestigen dat: voor 1998 bedroegen de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking 0,35% van het BBP en in 2001 was dit amper gestegen tot 0,37%, een budgettaire peulschil.

In 2000 had de regering nochtans een groei vastgelegd, waardoor het budget in 2002 nominaal zou stijgen met 75 miljoen euro en in 2003 met 100 miljoen euro. Met andere woorden, het budget voor Ontwikkelingssamenwerking zou tijdens de regering Verhofstadt stijgen met 0,06% tot 0,41% van het BBP indien het groeipad werd gevolgd.

De cijfers steken schril af tegen de beloftes van de premier en de staatssecretaris op alle mogelijke internationale fora. Hoe verder van huis, hoe ambitieuzer de beloftes. Hoe dichterbij huis, hoe bescheidener het engagement. Het is bijna een processie van Echternach.

Tijdens de jongste begrotingsronde werd zelfs afgeweken van het groeipad dat in 2000 werd vastgelegd. De begroting voor Ontwikkelingssamenwerking stijgt met 66 miljoen euro naar 782 miljoen euro. Nochtans was er 100 miljoen beloofd. De regering kan haar belofte na twee jaar al niet meer houden.

Nu zullen wettelijke maatregelen worden genomen om tegen 2010 de 0,7%-norm te halen. Er wordt in het ontwerp niet

gouvernementale de fixer dans la loi que la norme de 0,7% soit atteinte pour 2010. Nous sommes évidemment demandeurs. Et nous nous rangeons sans détours derrière ce plan. Nous l'approuverons donc.

Du reste, il y a quelques mois, nous avons introduit une proposition de loi en ce sens. Cette proposition était prête depuis longtemps mais nous avons attendu jusqu'après le congrès de notre parti à Anvers, congrès au cours duquel cette proposition a été adoptée à une majorité écrasante. Nous trouvions important de déposer une proposition qui était à l'évidence largement considérée par nos militants comme une priorité sur le terrain, dans les communes et les provinces.

Nous avons aussi introduit des amendements dans cette partie de la loi-programme parce que nous déplorons que le débat de fond ait été si limité et n'ait pas permis que soit discutée l'application de cette loi ni que soient obtenues toutes les garanties quant au calcul, aux critères d'évaluation, etc.

Qui aura la patience de parcourir ce volumineux paquet de pages, constatera que le rapport de la commission des Affaires étrangères et de la Défense nationale ne contient que quelques lignes sur ce thème. J'ai aussi jeté un œil sur le compte rendu du débat à la Chambre. J'y ai trouvé l'intervention de notre collègue Laenens, que je soutiens. Mais je n'ai rien lu d'autre de quelque intérêt et surtout aucune réponse solide du gouvernement à la question de la façon dont va être appliquée cette loi.

Quand je jette un regard rétrospectif sur cette législature, je deviens préoccupée profondément de ce que nous allons fixer cela maintenant dans une loi. J'ai fait un petit calcul. Je l'ai d'ailleurs résumé en commission, mais je trouve important de le refaire en séance plénière. Lors de son entrée en fonction, le gouvernement promit d'accroître substantiellement et progressivement les moyens de la coopération internationale. Malgré une croissance forte de l'économie – 3,2% en 1999 et 3,7% en 2000 – ces promesses n'ont pas été tenues. Les chiffres le confirment : pour 1998 les dépenses pour la coopération au développement comptaient pour 0,35% du PIB et en 2001 on atteint à peine 0,37%, une bagatelle !

En 2000, le gouvernement avait pourtant fixé une croissance suivant laquelle le budget augmenterait de 75 millions d'euros en 2002 et de 100 millions d'euros en 2003. En d'autres termes, le budget de la Coopération au développement passerait sous le gouvernement Verhofstadt de 0,06 à 4,41% du PIB, si le plan de croissance était respecté.

Les chiffres contrastent avec les promesses du premier ministre et du secrétaire d'État sur toutes les scènes internationales. Plus on est loin de chez soi, plus ambitieuses sont les promesses. Plus on est près de chez soi, plus modeste est l'engagement. C'est quasiment une procession d'Echternach.

Durant la dernière discussion budgétaire, on s'est même écarté du plan de croissance fixé en 2000. Le budget de la Coopération au développement est augmenté de 66 millions d'euros pour atteindre 782 millions d'euros, alors que l'on promettait 100 millions. Après deux ans, le gouvernement ne peut déjà plus tenir sa promesse.

Des mesures légales sont prises pour atteindre la norme de

bepaald hoe dat zal gebeuren. Er wordt geen groeipad uitgetekend. Er worden geen concrete maatregelen vastgelegd of voorwaarden afgesproken. Het blijft bij een loutere intentieverklaring. Ik vrees dat het eens te meer een campagne-instrument is om tegen het einde van de legislatuur aan de achterban te kunnen zeggen dat het in de toekomst zal gebeuren. Het staat immers zo gezegd in de wet!

Diverse deskundigen beweren dat de budgettaire marges voor de komende jaren opgebruikt zijn. Ze vragen zich af hoe de 0,7%-norm zal kunnen worden gehaald tegen 2010. We zullen ons samen moeten inspannen om deze norm te halen, maar de verantwoordelijkheid wordt nu enkel naar de volgende regering doorgeschoven. Ik wens toch even in te pikken op de problematiek van de schuldkiwitschelding. De premier heeft op alle mogelijke internationale fora namens de paarsgroene regering de noodzaak van de schuldkiwitschelding benadrukt.

Ik weet dat de regering getrouw de akkoorden van de club van Parijs respecteert en soms zelfs iets verder gaat. Toch blijft dit alles zwaar onder wat nodig is voor het realiseren van de millenniumdoelstellingen, namelijk tegen 2015 de armoede in de wereld halveren. De staatssecretaris zegde ooit in een interview dat we niet alleen de ethische kar moeten trekken, maar ook bereid moeten zijn ze te vullen. Daar hebben we nog bitter weinig van gezien. De CD&V-fractie zal ter zake enkele amendementen indienen.

Ik wil het vandaag ook hebben over de dreigende hongersnood in sub-Saharaans Afrika. Het Wereldvoedselprogramma heeft hierover een paar dagen geleden een degelijk onderbouwde campagne ingezet. De komende weken en maanden krijgen 40 miljoen mensen te maken met een acuut voedseltekort. Het Wereldvoedselprogramma vreest een nooit geziene hongersnood.

Ik heb de staatssecretaris in de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging gevraagd welke inspanningen ons land zal leveren om dit verschrikkelijke drama het hoofd te bieden. Hij heeft me toen uitgelegd dat we ons geen zorgen moesten maken, want dat hij voor 2003 over een budget voor noodhulp beschikt en dat we nog aanvullende inspanningen kunnen opbrengen. Ik heb me daaromtrent de voorbije dagen en uren geïnformeerd en ik ben eerlijk gezegd niet gerustgesteld. De CD&V-fractie heeft daarom een amendement ingediend waarmee we voor de komende weken en maanden een ernstig engagement op ons nemen en de regering wettelijk verplichten om dat engagement na te komen.

Ik zag in een tabel van het Wereldvoedselprogramma dat ons land voor het jaar 2002 als negentiende gerangschikt staat in de lijst van donoren. Onze bijdrage bedroeg iets meer dan 18 miljoen dollar, terwijl Nederland met 58 miljoen dollar een stuk hoger op de lijst stond.

De staatssecretaris heeft beloofd het budget voor noodhulp aan te spreken om op de vraag van het Wereldvoedselprogramma te kunnen ingaan, maar het moet gezegd dat Den Haag iets sneller was. Staatssecretaris Van Ardenne heeft deze week een extra budget van 5 miljoen euro vrijgemaakt voor de NGO's die zich inspannen om deze hongersnood in Afrika te counteren. Dat gaat mijns inziens in

0,7% en 2010, mais le projet ne précise pas la façon de procéder. Aucun plan de croissance n'est établi. Aucune mesure concrète ou condition n'est fixée. Il n'y a qu'une déclaration d'intention. Je crains que ce ne soit une fois de plus un instrument de campagne pour pouvoir dire à la base en fin de législature que l'objectif sera atteint dans le futur. En effet, cela figure soi-disant dans la loi !

Plusieurs experts affirment que les marges budgétaires des prochaines années sont épuisées. Ils se demandent comment le norme de 0,7% pourra être atteinte en 2010. Nous devons nous efforcer tous ensemble d'atteindre cette norme, mais la responsabilité est reportée au prochain gouvernement.

Sur toutes les scènes internationales, le premier ministre a souligné la nécessité de la remise de la dette.

Je sais que le gouvernement respecte fidèlement les accords du Club de Paris. Nous restons toutefois bien en deçà des montants nécessaires pour parvenir à réduire de moitié la pauvreté mondiale, objectif fixé pour 2015. Il faut se donner les moyens de son éthique. Le groupe CD&V déposera quelques amendements à cet effet.

Je voudrais également évoquer la terrible famine qui menace l'Afrique subsaharienne. Le Programme alimentaire mondial a lancé, voici quelques jours, une campagne bien étayée à ce sujet.

En commission des Relations extérieures et de la Défense, j'ai demandé au secrétaire d'État ce que notre pays comptait faire en la matière. Il m'a expliqué que le budget 2003 comportait un poste destiné à l'aide urgente et que d'autres efforts étaient envisageables. Après plus ample information, je ne suis toujours pas rassurée.

Le groupe CD&V a dès lors déposé un amendement visant à souscrire un engagement sérieux en la matière et à obliger légalement le gouvernement à respecter celui-ci.

Selon le Programme alimentaire mondial, notre pays occupe, pour 2002, la dix-neuvième position sur la liste des donateurs. Notre contribution s'élève à un peu plus de 18 millions de dollars, contre 58 pour les Pays-Bas.

Le secrétaire d'État a promis d'entamer le budget consacré à l'aide urgente pour pouvoir accéder à la demande du Programme alimentaire mondial. Les Pays-Bas quant à eux ont libéré, cette semaine déjà, un budget supplémentaire de 5 millions d'euros à destination des ONG qui s'efforcent de combattre la famine en Afrique. Je plaide en faveur d'une plus grande efficacité et de davantage d'enthousiasme en la matière.

Cet amendement propose que le gouvernement s'engage, par cette loi-programme, à honorer le plan de croissance en 2003. Cela implique que le budget 2003 pour la coopération au développement soit augmenté de cent millions d'euros. La différence entre les dépenses promises et les dépenses engagées pourrait être versée, au moins partiellement, au Programme alimentaire mondial, ce qui augmenterait significativement notre contribution. Même si nous décidions de verser la totalité de la différence, la contribution de la Belgique à ce programme ne représenterait que la moitié de celle des Pays-Bas.

L'importance de ce problème est inversement proportionnelle

de goede richting. Ik pleit voor een veel grotere efficiëntie en voor meer gedrevenheid om aan deze problemen het hoofd te bieden.

Het amendement stelt voor dat de regering zich in deze programmawet engageert om in 2003 het groeipad waartoe de regering zich verbonden had, aan te houden. Dat betekent dat de begroting voor ontwikkelingssamenwerking van 2003 met honderd miljoen euro wordt verhoogd. Het verschil in beloofde en vastgelegde uitgaven kan gedeeltelijk aan het Wereldvoedselprogramma worden geschonken. Zo wordt onze bijdrage in dat programma op een drastische wijze verhoogd. Zelfs als we het hele verschil aan het Wereldvoedselprogramma schenken, geeft België maar de helft van het bedrag dat Nederland aan dit programma schenkt.

Het belang van dit wereldprobleem is omgekeerd evenredig met de tijd die eraan wordt besteed bij de bespreking van de programmawet. De regering blijft steken in woorden en beloftes. Op het terrein zien we de middelen die aan ontwikkelingssamenwerking worden besteed, niet evolueren. De vooropgestelde doelstelling is verre van bereikt. Ik hoop dat de meerderheid enkele van onze amendementen zal steunen.

Mevrouw Sfia Bouarfa (PS). – *Ik heb de cijfers niet bestudeerd zoals mevrouw de Bethune, maar ik steun haar standpunt over het belang van ontwikkelingssamenwerking. Ik heb het gevoel dat er misschien te weinig belang werd gehecht aan de begroting van dit departement.*

Door meer middelen te geven aan ontwikkelingslanden om de democratie te bevorderen, zouden we misschien minder moeten uitgeven aan de problemen van immigratie, illegale immigratie, prostitutie, politiek asiel, gesloten centra, open centra en zelfs jeugdbescherming. Ik denk onder meer aan het beleid ter ondersteuning van de microkredieten voor de vrouwen om te voorkomen dat vrouwen in prostitutienetwerken belanden.

Mevrouw Clotilde Nyssens (CDH). – *Mevrouw Bouarfa, u sprak daarnet over gesloten centra. Dat is een probleem dat we behandeld hebben in de commissie voor de Justitie tijdens de bespreking van de programmawet. Eén van de hoofdstukken gaat over de voogdij over niet-begeleide minderjarigen. U weet dat dit probleem in de programmawet wordt geregeld. In verband met de toegang tot het grondgebied is echter nog niet alles geregeld.*

Het is goed dat de voogdij over minderjarigen is ingesteld, maar het is wel eigenaardig dat dit in een verzamelwet gebeurt. In de meerderheid was er daarentegen geen akkoord over de automatische toegang tot het grondgebied voor minderjarigen en nog minder over de problematiek van de gesloten centra. Om het debat daarover in de commissie voor de Justitie te openen heb ik een amendement ingediend om de gesloten centra af te schaffen. Ik herinner u eraan dat uw fractie dit amendement niet heeft gesteund.

De heer Eddy Boutmans, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. – Het is belangrijk dat we

au temps que l'on y consacre dans la discussion de la loi-programme. En dépit des promesses du gouvernement, sur le terrain, on ne constate aucune évolution des moyens accordés à la coopération. On est encore très loin des objectifs fixés.

Mme Sfia Bouarfa (PS). – Je ne me suis pas livrée à une étude chiffrée comme l'a fait Mme de Bethune mais je ne puis que rejoindre son point de vue sur l'importance à accorder à la coopération au développement. J'ai le sentiment que l'on n'a peut-être pas donné suffisamment d'importance au budget de ce département.

On pourrait en offrant plus de moyens aux pays en voie de développement pour favoriser le développement et la démocratie, peut-être consacrer moins d'argent aux problèmes posés par l'immigration, l'immigration clandestine mais aussi la prostitution, la politique d'asile, les centres fermés, les centres ouverts, et même la protection de la jeunesse. Je pense entre autres à la politique de soutien aux micro-crédits aux femmes comme nous le faisons, je crois, en République dominicaine qui évite à ces femmes de rejoindre les filières de la prostitution.

Mme Clotilde Nyssens (CDH). – Madame Bouarfa, vous venez de parler des centres fermés. C'est un problème que nous avons abordé en commission de la Justice à l'occasion de l'examen de la loi-programme puisqu'un de ses chapitres traitait de la tutelle des mineurs non accompagnés. Vous savez que ce problème de tutelle est heureusement réglé par la loi-programme. Mais tout ce qui concerne l'accès au territoire ne l'est pas.

D'un côté, nous devons nous féliciter que la tutelle spécifique des mineurs soit instituée, il est simplement bizarre que ce soit par le biais d'une loi fourre-tout. D'un autre côté, nous savons que la majorité n'a pas pu se mettre d'accord sur l'accès automatique au territoire pour les mineurs et encore moins sur la problématique des centres fermés. Pour ouvrir le débat en commission de la Justice, j'ai introduit un amendement visant à la suppression des centres fermés. J'attire votre attention sur le fait que votre groupe politique s'est opposé à cet amendement.

M. Eddy Boutmans, secrétaire d'État à la Coopération au développement. – *Il est important que nous concrétisons*

eindelijk het dertig jaar geleden afgesproken streefdoel van 0,7 procent van het BNP concretiseren. Daarvoor bestaat al een brede steun in de Kamer, en wellicht ook wel in de Senaat.

Dit wetsontwerp is uiteraard de verantwoordelijkheid van de meerderheid maar ik bedank uitdrukkelijk de leden van de oppositie die het steunen. Het gaat om een gemeenschappelijk belang van alle democratische partijen.

De regering heeft een vrij stabiele stijgingslijn kunnen aanhouden in de begroting voor Ontwikkelingssamenwerking. Het had inderdaad sneller mogen gaan, maar het is de eerste keer dat een continue stijging wordt aangehouden.

De wettekst is goed geformuleerd. Volgens de tekst moet de regering uitleggen welke maatregelen ze neemt om tegen ten laatste 2010 de norm te bereiken. Die maatregelen liggen niet zo voor de hand. Bedoeling is wel de begroting gestaag op te trekken, schulden kwijt te schelden en het budget uit te voeren. Al wie aan het hoofd gestaan heeft van het departement Ontwikkelingssamenwerking, zal weten dat het niet zo eenvoudig is het geplande budget nuttig uit te geven. Zelf zie ik af van schijnuitgaven. Dit jaar hebben we een heksentoer gepresteerd. We zijn erin geslaagd 97 tot 98 procent – weliswaar een voorlopig cijfer – van de geplande middelen reëel uit te geven.

Voor de technische problemen die met dat integraal uitgeven gepaard gaan, moeten creatieve oplossingen worden gezocht. Zo dreigt er elk jaar geld over te schieten op de zeer belangrijke post van het Europees Ontwikkelingsfonds. Daardoor moeten we in de laatste maanden van het jaar het betreffende bedrag snel herbesteden. We weten dat intussen en hebben dan ook de nodige schikkingen getroffen. Onze begroting haalt verre van het bedrag dat de Europese Unie ons vroeg te begroten, met alle risico's van dien. We hebben 50 miljoen begroot, terwijl ons 75 miljoen werd gevraagd. Uiteindelijk hebben we iets meer dan 49 miljoen uitgegeven.

De uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking moet worden begroot zoals die van elk departement, maar op het terrein wordt de planning ook wel eens tegengewerkt. Zo kon enkele jaren geleden toen er akkoorden met Ivoorkust werden gesloten, niemand voorspellen dat er in dat land dit jaar niet meer te werken zou vallen. Dergelijke technische problemen tegen een vaak politieke achtergrond beletten dat de geplande uitgaven worden gedaan.

Daarvoor bestaan wel technische oplossingen. We hebben daarop gewerkt, maar ook volgende regeringen zullen creatief moeten nadenken en misschien overlopen creëren tussen de begrotingen van opeenvolgende jaren.

Aan het adres van mijn opvolger, wie dat ook mag worden, verklaar ik publiek dat het overgangsjaar 1999 het moeilijkste jaar is geweest, omdat het te laag begroot was door de vorige regering en omdat de uitgaven te laat gebeurd zijn door de huidige regering. Het politieke bedrijf heeft toen maanden lang stil gelegen. In een periode van lopende zaken kunnen er geen nieuwe inhoudelijke beslissingen worden genomen. Daardoor ging er heel wat kostbare tijd verloren voor het Overlevingsfonds waarvoor een nieuw koninklijk besluit nodig was en ook een heleboel specifieke akkoorden met partnerlanden.

finalement l'objectif, convenu voici trente ans, des 0,7% du PIB. Cette mesure bénéficie déjà d'un large soutien à la Chambre et peut-être aussi au Sénat.

Ce projet de loi émane bien entendu de la majorité mais je remercie vivement les membres de l'opposition qui le soutiennent. Il y va de l'intérêt commun de tous les partis démocratiques.

Dans le budget, le gouvernement a pu maintenir une croissance assez stable en faveur de la Coopération au Développement. Cela aurait effectivement pu aller plus vite mais c'est la première fois qu'une croissance continue est maintenue.

Le texte de loi est bien rédigé. Selon celui-ci, le gouvernement doit expliquer quelles mesures il prend afin d'atteindre l'objectif au plus tard en 2010. Ces mesures ne sont pas évidentes. L'objectif est d'augmenter constamment le budget, de remettre les dettes et d'exécuter le budget. Tous ceux qui ont dirigé le département de la Coopération au Développement savent qu'il n'est pas simple d'utiliser utilement le budget prévu. Cette année, nous avons réalisé un tour de force. Nous avons réussi à dépenser réellement 97 ou 98% – même si ce ne sont que des pourcentages provisoires – du budget prévu.

Nous devons rechercher des solutions créatives aux problèmes techniques qui sont liés à ces dépenses intégrales. Tous les ans, on risque de ne pas utiliser de l'argent affecté au poste très important du Fonds européen de Développement. Au cours des derniers mois de l'année, nous devons vite réaffecter le montant concerné. Nous avons pris les dispositions qui s'imposaient. Notre budget est loin du montant prévu jadis par l'Union européenne, avec tous les risques que cela comporte. Nous avons budgété 50 millions alors que 75 millions étaient demandés. Finalement, nous avons dépensé un peu plus de 49 millions.

Les dépenses de la Coopération au Développement doivent être budgétées comme celles de n'importe quel autre département mais, sur le terrain, le planning se heurte à des problèmes. Ainsi, voici quelques années, lorsque des accords ont été conclus avec la Côte d'Ivoire, personne ne pouvait prévoir qu'il ne serait plus possible d'y travailler cette année. De tels problèmes techniques nous empêchent de dépenser ce qui a été prévu.

Mais il existe des solutions techniques. Nous y avons travaillé mais les prochains gouvernements devront y réfléchir de manière créative et peut-être établir des ponts entre les budgets des années successives.

Je déclare publiquement, à l'adresse de mon successeur, que 1999 a été l'année la plus difficile parce que le précédent gouvernement avait prévu un budget trop restreint et parce que le gouvernement actuel a effectué ses dépenses trop tard. La politique est restée à l'arrêt pendant plusieurs mois. Durant une période d'affaires courantes, on ne peut plus prendre aucune décision de fond. On a ainsi perdu un temps précieux pour le Fonds de survie pour lequel un nouvel arrêté royal et toute une série d'accords spécifiques avec des pays partenaires étaient nécessaires.

On a alors mis à juste titre l'accent sur la remise des dettes. L'initiative HIPC (Heavily Indebted Poor Countries)

Terecht is de nadruk gelegd op de schuldkwijtschelding. Het HIPC-initiatief dat de *Heavily Indebted Poor Countries* betreft, begint stilaan zijn vruchten af te werpen, maar loopt veel te traag en is voor een deel ook ondoeltreffend voor de landen in kwestie. Het enige HIPC-land waaraan België een bilaterale schuld kon kwijtschelden, was Tanzania. We zijn overeengekomen om de schuld van dat land volledig te schrappen in plaats van ze over tien jaar te spreiden, gewoon omdat ik anders het door het Parlement goedgekeurde bedrag voor schuldkwijtschelding niet kon gebruiken bij gebrek aan kandidaten. Voor Tanzania was dat uiteraard een goede zaak.

In de commissie heb ik gezegd dat ik de commissievergadering moest verlaten omdat ik die namiddag een vergadering over het voedseltekort moest bijwonen. Op die bewuste vergadering werden een aantal afspraken gemaakt, waardoor de planning voor 2003 met ongeveer anderhalve maand kon worden vervroegd. Ik neem daarover in de eerste dagen van januari een definitieve beslissing. De heroriëntering van bepaalde bestedingen zullen samen met de nu al geplande bestedingen goed zijn voor meer dan vijf extra miljoen euro voor de bedreigde landen in Afrika.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

De voorzitter. – Ik stel voor dat we de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van programmawet 1 (Stuk 2-1390) uitstellen tot maandag en dat we nu overgaan tot de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391) (*Instemming*)

Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391)

(De tekst aangenomen door de commissies is dezelfde als de tekst van het door de Kamer van volksvertegenwoordigers overgezonden ontwerp. Zie stuk Kamer 50-2125/14)

(De tekst van de amendementen wordt uitzonderlijk in de bijlage opgenomen.)

– **De stemming over de amendementen en over de artikelen waarop ze betrekking hebben wordt aangehouden.**

– **De overige artikelen worden zonder opmerking aangenomen.**

– **De aangehouden stemmen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.**

De voorzitter. – De agenda van deze vergadering is afgewerkt.

De volgende vergaderingen vinden plaats maandag 23 december 2002 om 10 uur en om 14.30 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 18.53 uur.)

commence à porter ses fruits mais est beaucoup trop lente et est partiellement inefficace pour les pays concernés. Le seul pays HIPC dont la Belgique a pu remettre la dette grâce à un accord bilatéral, est la Tanzanie. Nous avons convenu de supprimer totalement la dette de ce pays au lieu de l'étaler sur dix ans, simplement parce qu'autrement, je n'aurais pas pu utiliser, par manque de candidats, le montant adopté par le parlement pour la remise de dette. Pour la Tanzanie, c'était bien entendu une bonne affaire.

J'ai dû quitter les travaux de la commission parce que, l'après-midi, je devais assister à une réunion sur la pénurie alimentaire. Lors de celle-ci, divers accords ont été conclus. Grâce à eux, le planning 2003 a pu être avancé d'environ un mois et demi. Je prendrai à ce sujet une décision définitive au début du mois de janvier. La réorientation de certaines affectations représenteront, avec les affectations déjà prévues, plus de cinq millions d'euros supplémentaires pour les pays africains menacés.

– **La discussion générale est close.**

M. le président. – Je vous propose de reporter la discussion des articles du projet de loi-programme 1 (Doc. 2-1390) à notre séance de lundi prochain et de passer maintenant à la discussion des articles du projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391) (*Assentiment*)

Discussion des articles du projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391)

(Le texte adopté par les commissions est identique au texte du projet transmis par la Chambre des représentants. Voir le document Chambre 50-2125/14.)

(Exceptionnellement, le texte des amendements est publié en annexe.)

– **Le vote sur les amendements et sur les articles auxquels ils se rapportent est réservé.**

– **Les autres articles sont adoptés sans observation.**

– **Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

M. le président. – L'ordre du jour de la présente séance est ainsi épuisé.

Les prochaines séances auront lieu le lundi 23 décembre 2002 à 10 h et à 14 h 30.

(La séance est levée à 18 h 53.)

Bijlage

Ontwerp van programmawet 2 (Stuk 2-1391)

Amendementen

Artikel 2

Amendement 9 van de heer Caluwé (Stuk 2-1391/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 3

Amendement 10 van de heer Caluwé (Stuk 2-1391/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 13

Amendement 6 van mevrouw van Kessel en de heer D'Hooghe (Stuk 2-1391/2)

A. In §3 van het voorgestelde artikel 73, het woord "aanbevelingen" vervangen door het woord "normen".

B. In §4 van het voorgestelde artikel 73, de zinsnede "wordt de praktijk gedefinieerd in vergelijking met de praktijk van een normaal voorzichtig en toegewijde zorgverlener in gelijkaardige omstandigheden" vervangen door "wordt de praktijkvoering vergeleken met die van een normaal voorzichtig en toegewijde zorgverlener in gelijkaardige omstandigheden".

Artikel 18

Amendement 7 van mevrouw van Kessel en de heer D'Hooghe (Stuk 2-1391/2)

Aan dit artikel een 3° toevoegen, luidende:

"3° De Koning bepaalt, na advies van het Verzekeringscomité en van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de voorwaarden waaronder de dienst voor geneeskundige controle rechtstreeks gegevens kan opvragen aan de tarificatiediensten."

Artikel 21

Amendement 8 van mevrouw van Kessel en de heer D'Hooghe (Stuk 2-1391/2)

In dit artikel het woord "satisfecit" telkens vervangen door de woorden "mededeling van aanvaarding".

Artikelen 51 tot 73 (nieuw)

Amendement 1 van mevrouw Nyssens c.s. (Stuk 2-1391/2)

In deze wet een titel VII (nieuw) invoegen, luidende:

"TITEL VII. Regeling van een vrijwillige burgerdienst"

HOOFDSTUK I

Annexe

Projet de loi-programme 2 (Doc. 2-1391)

Amendements

Article 2

Amendement n° 9 de M. Caluwé (Doc. 2-1391/2)

Supprimer cet article.

Article 3

Amendement n° 10 de M. Caluwé (Doc. 2-1391/2)

Supprimer cet article.

Article 13

Amendement n° 6 de Mme van Kessel et M. D'Hooghe (Doc. 2-1391/2)

A. Au §3 de l'article 73 proposé, remplacer le mot « recommandations » par le mot « normes ».

B. Dans le texte néerlandais du §4 de l'article 73 proposé, remplacer le membre de phrase « wordt de praktijk gedefinieerd in vergelijking met de praktijk van een normaal voorzichtig en toegewijde zorgverlener in gelijkaardige omstandigheden » par les mots « wordt de praktijkvoering vergeleken met die van een normaal voorzichtig en toegewijde zorgverlener in gelijkaardige omstandigheden ».

Article 18

Amendement n° 7 de Mme van Kessel et M. D'Hooghe (Doc. 2-1391/2)

Compléter cet article par un 3°, libellé comme suit :

« 3° Le Roi détermine, après avis du comité de l'assurance et de la commission pour la protection de la vie privée, les conditions dans lesquelles le service du contrôle médical peut demander directement des données aux offices de tarification. »

Article 21

Amendement n° 8 de Mme van Kessel et M. D'Hooghe (Doc. 2-1391/2)

À cet article, remplacer chaque fois le mot « satisfecit » par les mots « avis d'acceptation ».

Articles 51 à 73 (nouveaux)

Amendement n° 1 de Mme Nyssens et consorts (Doc. 2-1391/2)

Ajouter un titre VII (nouveau), rédigé comme suit :

« TITRE VII. Organisation d'un service citoyen volontaire »

CHAPITRE I

*De commissie voor burgerzineducatie**Art. 51*

Bij het ministerie van Binnenlandse Zaken wordt een commissie voor burgerzin opgericht, hierna "de commissie" genaamd, die ermee wordt belast de vrijwillige burgerdienst te regelen.

Art. 52

De commissie is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de federale overheid enerzijds, en uit vertegenwoordigers van het verenigingsleven en de particuliere sector anderzijds. Die worden aangewezen door de loontrekkenden, alsook door hun hiërarchische meerderen, overeenkomstig de door de Koning bepaalde voorwaarden en termijnen.

Elk jaar maakt de commissie voor het Parlement en de minister van Binnenlandse Zaken een verslag waarvan de structuur door de Koning is vastgelegd.

Art. 53

De commissie heeft met name tot taak:

- a) een erkenning te verlenen aan de begunstigde instellingen;*
- b) informatie en aanbiedingen in verband met de vrijwillige burgerdienst te verspreiden;*
- c) lijsten van de voor de burgerdienst ingeschreven vrijwilligers op te stellen;*
- d) de aanbiedingen van de verschillende instellingen en organisaties in verband met de vrijwillige burgerdienst in ontvangst te nemen;*
- e) toe te zien op de naleving van artikel 60;*
- f) bepaalde criteria te versoepelen zo zij dat noodzakelijk acht.*

Art. 54

De federale Staat staat in voor de financiering van de commissie volgens een door de Koning vastgesteld bedrag.

HOOFDSTUK II*De vrijwillige burgerdienst**Art. 55*

De vrijwillige burgerdienst mag belangeloos worden verricht ten behoeve van de gemeenschap door iedere persoon tussen 18 en 30 jaar die in België zijn woonplaats heeft.

Art. 56

De vrijwillige burgerdienst duurt 3 tot 12 maanden naar gelang van de vragen van de erkende begunstigde instellingen.

De vrijwillige burgerdienst kan worden hernieuwd onmiddellijk na afloop van de eerste overeenkomst of naderhand, op voorwaarde dat de totale duur van het dienstverband van de vrijwilliger niet meer dan 12 maanden bedraagt.

*La commission de l'éducation à la citoyenneté**Art. 51*

Une commission de l'éducation à la citoyenneté ci-après dénommée « la commission », chargée d'organiser le service citoyen volontaire, est créée au sein du ministère de l'Intérieur.

Art. 52

La commission est composée paritairement, d'une part, de représentants de l'État fédéral et, d'autre part, de représentants du monde associatif et du secteur privé. Ceux-ci seront désignés par les salariés ainsi que par leurs responsables dans les termes et délais prévus par le Roi.

Chaque année, la commission adresse au Parlement et au ministre de l'Intérieur un rapport établi selon une structure définie par le Roi.

Art. 53

La commission est chargée notamment :

- a) d'octroyer l'agrément aux organismes d'accueil ;*
- b) de diffuser de l'information et des offres de service citoyen volontaire ;*
- c) d'établir des listes d'inscriptions des volontaires pour le service citoyen ;*
- d) de récolter les offres de service citoyen volontaire émises par les différentes institutions et organisations ;*
- e) de veiller au respect de l'article 60 ;*
- f) d'accomplir certains critères si elle le juge nécessaire.*

Art. 54

L'État fédéral assure le financement de la commission selon un montant déterminé par le Roi.

CHAPITRE II*Le service citoyen volontaire**Art. 55*

Le service citoyen volontaire peut être effectué au profit de la collectivité dans un but désintéressé par toute personne âgée de 18 à 30 ans domiciliée en Belgique.

Art. 56

Le service citoyen volontaire a une durée de 3 à 12 mois selon les demandes des organismes d'accueil agréés.

Le service citoyen volontaire peut être renouvelé, immédiatement après l'échéance du premier contrat ou ultérieurement, à condition que la durée totale de l'engagement du volontaire ne dépasse pas 12 mois.

Art. 57

De vrijwillige burgerdienst wordt verricht op een van de volgende gebieden:

- a) gezondheid, sociale actie en solidariteit;
- b) cultuur, sport en opvoeding;
- c) milieu en levenskwaliteit;
- d) veiligheid en civiele bescherming;
- e) in een openbare dienst alsmede buiten de grenzen (ontwikkelingssamenwerking), volgens de door de Koning bepaalde voorwaarden.

Art. 58

De instellingen die vrijwilligers in dienst willen nemen in het kader van de burgerdienst moeten door de commissie worden erkend.

Art. 59

De erkenningsvoorwaarden zijn de volgende:

- a) de begunstigde instellingen moeten door de bevoegde overheid erkend zijn als operator op een van de in artikel 57 bedoelde gebieden;
- b) de begunstigde instellingen moeten zich ertoe verbinden de vrijwilliger taken van algemeen nut voor te stellen op een van de in artikel 57 bedoelde gebieden;
- c) de begunstigde instellingen moeten kunnen beschikken over voldoende personeel om een permanente begeleiding van de vrijwilligers te waarborgen. Die begeleiding kan worden verzorgd door, gepensioneerden of bruggepensioneerden, die dit vrijwillig doen.

Art. 60

De aan de vrijwilligers aangeboden activiteiten mogen niet overeenstemmen met vaste betrekkingen die vallen onder het ambtenarenstatuut, noch met betrekkingen die nodig zijn voor de normale werking van de begunstigde instelling en die kunnen worden bekleed door werknemers met een arbeidsovereenkomst.

De Koning stelt de criteria vast die het mogelijk maken een eventuele mededinging te bepalen.

Art. 61

De overeenkomstig artikel 6 aangewezen personen mogen hun kandidatuur voor een vrijwillige burgerdienst indienen bij de commissie en preciseren op welk gebied ze die wensen te verrichten.

Ze mogen tevens aan de commissie een persoonlijk initiatief voorstellen dat ze hebben uitgewerkt samen met een vereniging of een instelling, met inachtneming van de in artikel 10 vastgestelde erkenningsvoorwaarden.

Art. 62

Bij de inwilliging van de in de kandidatuur van de vrijwilligers geuite wensen houdt de commissie rekening met het aantal activiteiten die door de erkende begunstigde instellingen worden aangeboden en met de bekwaamheid van de aanvrager om ze te verrichten.

Art. 57

Le service citoyen volontaire est effectué dans l'un des domaines suivants :

- a) santé, action sociale et solidarité ;
- b) culture, sport et éducation ;
- c) environnement et qualité de la vie ;
- d) sécurité et protection civile ;
- e) au sein des services publics ainsi qu'en dehors des frontières (coopération au développement), aux conditions définies par le Roi.

Art. 58

Les organismes qui souhaitent accueillir des volontaires dans le cadre du service citoyen doivent être agréés par la commission.

Art. 59

Les conditions d'agrément sont les suivantes :

- a) les organismes d'accueil doivent être reconnus par l'autorité compétente comme opérateur dans un des domaines visés à l'article 57 ;
- b) les organismes d'accueil doivent s'engager à proposer au volontaire des tâches d'intérêt général dans l'un des domaines visés à l'article 57 ;
- c) les organismes d'accueil doivent pouvoir disposer d'un personnel suffisant pour assurer un encadrement permanent aux volontaires. Cet encadrement peut être assuré notamment par des personnes pensionnées ou prépensionnées prestant bénévolement.

Art. 60

Les activités offertes aux volontaires ne doivent correspondre ni à des emplois permanents régis par les statuts de la fonction publique, ni à des emplois nécessaires au fonctionnement normal de l'organisme d'accueil et pouvant être prévus par des salariés sous contrat de travail.

Le Roi définira les critères permettant de déterminer une concurrence éventuelle.

Art. 61

Les personnes désignées conformément à l'article 6 peuvent faire acte de candidature pour un service citoyen volontaire auprès de la commission en précisant le domaine dans lequel elles souhaitent l'effectuer.

Elles peuvent également proposer à la commission une initiative personnelle réalisée en commun avec une association ou une institution et respectant les conditions d'agrément déterminées à l'article 10.

Art. 62

La commission acceptera les souhaits exprimés dans les candidatures des volontaires en fonction du nombre d'activités offertes par les organismes d'accueil agréés et de la capacité du demandeur à les effectuer.

HOOFDSTUK III*De overeenkomst inzake vrijwillige burgerdienst***Art. 63**

Over het vrijwilligerswerk wordt tussen de vrijwilliger, de begunstigde instelling en de commissie een schriftelijke overeenkomst gesloten. De Koning bepaalt de vermeldingen die verplicht in de overeenkomst moeten worden opgenomen.

De overeenkomst brengt voor de begunstigde instelling de verplichting mee om gedurende de hele duur ervan per vrijwilliger en per maand het bedrag van 125 euro aan de Staat te storten.

Art. 64

De wekelijkse werktijd die door de vrijwilliger moet worden verricht is het resultaat van overleg tussen de vrijwilliger en de instelling, met een minimum van 28 uur en een maximum van 38 uur per week.

Art. 65

De vrijwilliger of de begunstigde instelling kan eenzijdig de overeenkomst opzeggen, mits een opzeggingstermijn van 7 dagen in acht wordt genomen. De overeenkomst kan evenwel in een langere opzeggingstermijn voorzien, mits de commissie daaraan haar goedkeuring hecht.

Art. 66

De begunstigde instelling gaat een verzekering aan die de wettelijke aansprakelijkheid dekt van zowel de instelling als de vrijwilligers. Overeenkomstig die verzekering worden de instelling en de vrijwilliger tegenover elkaar, als derden beschouwd.

Art. 67

De begunstigde instelling sluit met een erkende maatschappij voor verzekeringen tegen vaste premies of met een erkende gemeenschappelijke verzekeringskas een polis die aan de vrijwilligers dezelfde voordelen garandeert als die welke de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen ten laste van de verzekeraar legt.

HOOFDSTUK IV*Sociaal en geldelijk statuut van de vrijwilliger***Art. 68**

Het verrichten van de vrijwillige burgerdienst doet als dusdanig de vrijwilliger geen enkel sociaal recht verliezen dat hij vóór het verrichten van die dienst genoot.

Het verrichten van de vrijwillige burgerdienst, geeft voor een wekelijkse duur van 38 uur recht op een vergoeding die gelijk is aan het leefloon, op voorwaarde dat de vrijwilliger afziet van elke subsidie of uitkering waarop hij vóór het verrichten van de vrijwillige burgerdienst recht had. Voor een wekelijkse arbeidsduur van minder dan 38 uur wordt de vergoeding verhoudingsgewijs berekend. De bedoelde vergoeding is ten laste van de commissie.

Art. 69**CHAPITRE III***Le contrat de service citoyen volontaire***Art. 63**

Le volontariat fait l'objet d'un accord écrit entre le volontaire, l'organisme d'accueil et la commission. Le Roi fixera les mentions devant être obligatoirement comprises dans ce contrat.

La conclusion du contrat entraîne l'obligation pour l'organisme d'accueil de verser à l'État la somme de 125 euros par volontaire et par mois, et ce durant toute sa durée.

Art. 64

La durée hebdomadaire du temps de travail devant être effectuée par le volontaire résulte d'une concertation entre le volontaire et l'organisme avec un minimum de 28 heures et un maximum de 38 heures.

Art. 65

Le volontaire ou l'organisme d'accueil peuvent résilier unilatéralement le contrat moyennant un préavis de 7 jours. Toutefois, le contrat peut prévoir un préavis plus long moyennant approbation par la commission.

Art. 66

L'organisme d'accueil contracte une assurance couvrant la responsabilité civile de l'organisme, d'une part, et des volontaires, d'autre part. Aux termes de ladite assurance, l'organisme et le volontaire sont considérés comme tiers entre eux.

Art. 67

L'organisme d'accueil conclut, auprès d'une société d'assurances à primes fixes agréée ou auprès d'une caisse commune d'assurance agréée, une police qui garantit aux volontaires les mêmes avantages que ceux qui sont mis à la charge de l'assureur par la loi du 10 avril 1971 sur les accidents de travail.

CHAPITRE IV*Statut social et financier du volontaire***Art. 68**

L'accomplissement du Service citoyen volontaire ne fait perdre en tant que tel aucun des droits sociaux dont jouissait le volontaire avant l'accomplissement du service citoyen.

L'accomplissement du service citoyen volontaire donne droit, pour une durée hebdomadaire de 38 heures, à une indemnité équivalente au revenu d'intégration, à la condition que le volontaire renonce à percevoir tout subsidie ou allocation auxquels il avait droit avant l'accomplissement du service citoyen volontaire. Pour une durée hebdomadaire inférieure à 38 heures, l'indemnité est calculée au prorata. Cette indemnité est prise en charge par la commission.

Art. 69

De dagen arbeid verricht in het raam van de vrijwillige burgerdienst komen tegen een aanmoedigingspercentage van 150% in aanmerking voor het berekenen van de wachttijd bedoeld in artikel 36, §1, 4°, van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering.

Tijdens de duur van de vrijwillige burgerdienst zijn de vrijwilligers niet verplicht een passende dienstbetrekking aan te nemen in de zin van artikel 51, §1, tweede lid, 3°, van voormeld koninklijk besluit van 25 november 1991.

Art. 70

De Koning bepaalt onder welke voorwaarden een vrijwillige burgerdienst in een andere taalregeling kan worden verricht en op welke manier met een dergelijk initiatief rekening wordt gehouden.

Art. 71

De vergoeding van de schade tengevolge van een beroepsziekte is, onder de door de Koning bepaalde voorwaarden, verschuldigd aan de vrijwilligers die lijden aan een beroepsziekte, in de zin van de wetten betreffende de schadeloosstelling voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970, wanneer zij tijdens het verrichten van hun dienst en door de aard ervan blootgesteld zijn aan de risico's van die ziekte.

Art. 72

Het verrichten van de vrijwillige burgerdienst geeft recht op gratis openbaar vervoer op het traject tussen de woonplaats van de vrijwilliger en de plaats waar de dienst wordt verricht.

De Koning bepaalt de nadere regels voor de berekening van de kosten die worden terugbetaald aan personen wier mobiliteit beperkt is.

Art. 73

De rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de vrijwilliger is bevoegd voor de geschillen betreffende de uitvoering van deze wet.

Les journées de service accomplies dans le cadre du service citoyen volontaire sont prises en compte, avec un facteur incitatif de 150%, pour l'accomplissement du stage visé à l'article 36, §1er, 4°, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage.

Pendant la durée du service citoyen volontaire, les volontaires ne sont pas tenus d'accepter un emploi convenable au sens de l'article 51, §1er, alinéa 2, 3°, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 précité.

Art. 70

Le Roi déterminera dans quelles conditions un service citoyen volontaire peut être effectué dans un autre régime linguistique et de quelle manière une telle initiative sera valorisée.

Art. 71

La répartition des dommages résultant d'une maladie professionnelle est due, aux conditions déterminées par le Roi, aux volontaires victimes d'une maladie professionnelle au sens des lois relatives à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles, coordonnées le 3 juin 1970, lorsque pendant et par la nature de leur service, ils ont été exposés au risque de celle-ci.

Art. 72

L'accomplissement du service citoyen volontaire donne droit à la gratuité des transports publics pour les trajets entre le domicile du volontaire et le lieu de service.

Le Roi définit les modalités du calcul du défraiement qui est accordé aux personnes à mobilité réduite.

Art. 73

Le tribunal de première instance du domicile du volontaire connaît des contestations relatives à l'exécution de la présente loi.